

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוהי מרה שהז'ף לפניו ל'עז'מי
ע'למים ולנצח נצחים (אשר בחל).

למוד יומי

ב'בלי י'רושלמי ת'וספתא
בעריכה מפארת מוקדת ומפסקת

פרשת בשלה תשע"ט

לוח שעורי למוזים לאנשי שלומנו "חסידי ברסלב" תלמידי "היכל הקדש"

שבוע פרשת _____

שב"ק	ו	ה	ד	ג	ב	א	
							חמש ורשי עם
							התרגום
							תנ"ך
							משניות
							בבלי
							ירושלמי
							תוספתא
							מדרש רבה
							מדרש תנחומא
							רמב"ם
							טור
							שלחן ערוך
							זהר
							תקוני זהר
							לקוטי מוהר"ן
							לקוטי הלכות

רבנו ז"ל אמר: מעט גם כן טוב, על כן ראה ללמד מכל שעור מעט
או הרבה כפי הפנאי.

חולין, פרק שלישי – אלו טרפות דף מז עמוד א – מתוך מהדרות 'אבן ישראל' – (שטיינזולץ)
 רש"י תוספות

1 תרתי בועי דסמיכי אהרדי – קם ליה לרבא דאיני סמוכות אלא ממת נקב
 2 שדיה בריאה, והעלה תבק את הבעות הללו סמיכו. **חיא ומתחיא בתרתי** –
 3 ואם חת היא ונראה כמין סדק באמצעותה ורומה לשתים. **בועיני לה** – באחת
 4 מצדיה. הלח מימינא – דברמה, והיא לימין השטה כשואת תלחה גרידא ובני
 5 מעיה כלפי השטב. **תירי** – סבירא ליה
 6 לרבא דכנטול דמי. ולית הלכתא כוותיה, 1
 7 כדאמרין בסמוך, ודאיני שהשירה מריר 2
 8 רבינו יעקב. אבל בחסיר חולף הלכה 3
 9 כמותה, דליכא מאן דפליג. **אמר ליה** –
 10 רב אחא לטבח כשיצא מן הבית. **מא**
 11 **אמר לך** – רבי ירמיה. **אמר ליה** – רב אחא 5
 12 לטבח. **הדי עיילא קמה** – דלמא לא 6
 13 עיין בה שפיר, סדמריא ליה לרב אחא דא 7
 14 דרבא. והני מיילי – דיתרת כשרה –
 15 דקימא כדרא דאני. **אבל בני בני** – 8
 16 כגון מלמטה לערוגה. **בעינתינא ודורדא**
 17 שהיא בין שתי הערוגות מלמטה, או שיש
 18 ארת באמצע אהומה על גבה שלא כסדר
 19 היתוכא דאני – טרפה. **ברייתא** – רעות 10
 20 באפר. **רבי ירמיה**: ברייתא – בריאתא 11
 21 שנתנה. **ענינתינא** – כמו 'אינתינא' – 12
 22 אונה קטנה ודורדא, על שם לשיטתה
 23 ודאומה. והני מיילי **מנאי** – מתחת 13
 24 ומכאן שיך לעמוד בן **אפילו כפרמא** 14
 25 **דאמא** – קטנה בעלה של הסיס. ומרסבר

26 רבי אשי למטרפה שמע מניה לאו אורחה. ובדני ידון דאית ברובא דידהו, אי
 27 משכחתינא רשיא לית בה ענינתינא – כשרה. וש אמרם שכל חסור אונת
 28 הדמין – מעטרפס לה בהדידהו, הואיל ויתרת היא. ובתשובת הבבליים מצאתי
 29 כן, אבל לא כרבי שמעתי, ואין חרבר בראה בעיני, והואיל לא קימא בריא דידהו
 30 יתרת היא. ואותם הדאיות ליתו – חסרות, והיא לא תחילף וטרפה
 31 וכרמשתבחן תרתי ענינתינא. שמעתי מפי מורי חזקן שנחלק בה גדולי הדור
 32 רבי יהודה בן רבי יוחנן, ולא פירש לי דעתו. ונראה לי שהיא טרפה,
 33 דאית יתרת דבני בני היא, ולא אורחה, דהוא גופה לא באשרן אלא משום
 34 דכל הך ברייתא הכי את להו.

לרבינא גבי רביה ענינתינא דרפון סותמתה. אי לא סבך אמאי טרפה בר – 1
 2 די טימת הסרכא: אבל יוסף שמע דא דרבנא ברישא ופריי עליה. ואה שמעי ליה מילת דרפון לני פריי עליה. ומתוך הטרות שפירש לא רבינא גרשום והטובת האגונים
 3 שכחתי רבי יוסף קטוב עלם שסרכא ופריי עליה. **שמעתינא** נפיהו כשאותות סרכות וכו' לא סרכות וסרכות בעלעת או בבייש שתי הגלעות.
 4 והשתא. אם הסרכת באות כלא נקב. אם כן כסדרן למה צריך נפיהו: כיון דלא התפרקו וכן בריאה הסרכה לרפון במקום בריאת דאני. אם לא דאמר דאין סרכא אלא ממת נקב,
 5 ואז אי שפיר דברקין לא בנפחה שמא עדיין לא נסתם תבק. ואותו הסרכה לאומא היא אצלה. פירש בקונטרס: מעשה בא לרדי ושלאתי את פירבי טעם ברבי קר התיריה לי
 6 לאכול, ופירש לי טעמו טעם האוסרין. ונראה לו דשדרי. ורבינו חם פסק לאיסור, ואמר דכל המאכלי אתנ סרכה באומא – מנאכלי טרפת בישאל. ונראה טעם האוסרין, דרבא לא
 7 דבשרי אלא בתרי אוני, ואומא אין שם אונא עלה אלא שם ריאה, כדאמר רבא: **המש אתני יש לה לריאה**, ואם איתא – שבעה מבעי ליה. ולכך קראה ראשוני 'אומא' – לפי
 8 שאינה בכלל אונת, דשם ריאה עליה. שדו עיקר הריאה, ובאני התייר רבא. כמו מפרש בקונטרס – **המש אתני** חמציץ ונאית מפרקת. אבל חזקן דהיינו ריאה –
 9 לא התייר, ועד המתיר להביא ארית, וכן תהלכות גדולות ובתשובת האגונים הרב רבינו משה דפונטייא ונזכר ביערין ק"ו הגאונים. כן ונאית מפרקת לאיסור, חזקן ממקומו על
 10 רבינו שלמה שפיר. וכל ברוחתי אוסרין. ורץ מרבו (של) חזקן, ובאו ממקום שחית נקב הישר של קשי. וכתב דרב רבינא: **ביתא וכוני לברכה**, שרבינו גרשום רבינו חנין ארבע
 11 תנאל רבינו שמואל רבינו יעקב בן רבינו יהודה כולם מתיריים. ובתוספתא רבינו יהודה מצאתי לתרדי בשם רבי יעקב בן אשי, ואי לא הוה אומא בכלל אוני – לא תמצא שלא
 12 כסדרן בשמאל, ורבא אמר סתם, בין בימין בין בשמאל. והא דלא אמר שבעת אתני אית לא לריאה – משום חסיר חולין נקט חמשה. דאמר רבא: **המש אתני** חסיר חולין, אלא
 13 לחמשה אתני. ועוד נמי בריאה, דאפילו אם אין הלכות שם אונת עלה, ואמר דכל המאכלי אתנ סרכה באומא – מנאכלי טרפת בישאל. כדאמר רבא: **המש אתני** חסיר חולין נקט
 14 הסרכה לאימא הוה אמיתא דאנא באונא אפילו שלא כסדרן כשרה. **א** שפכי אהרדי חרא היא וכשרה – כתב בעל תלכות גדולות, דבועת כשיפולי ריאה, דהיינו כשיפולי אונת
 15 או אונת – טרפה. ופירש הטעם, דכל דתי – כנטול דמי. ותימה: דמה ענין זה אצל זה? ואי חשיב ליה דתי ספוק ריאה – הכי נמי באמצע ואין לאסור נפמי שרואה כשתי בועת,
 16 דאא מכשרתינה. ויהא דשפכי אהרדי? וכן ותימה, דכשעומת בסוף – סופו ליפסק ולינקב. טוב ליתור, שכל ברייהו דברי קבלה. וכן נקט רבינו גרשום, ובתב דמי מדר לא הורדא
 17 כשירא – כשרה. **א** לרא טרפה – וכתב הלכות שם אונת עלה, ופירש בקונטרס: חסיר חולין נקט חמשה – טרפה. ומשם אתני איכא בעיניו כח חסיר – לא חשיב
 18 סמיכי אהרדי, וכבר רבינו יהודה דוקא בועת שיש בהו מוגלא, אבל צמחוס קשין – אפילו סמיכי כשרה. וכן פירש רבינו שמואל. **כל** דני עידי ברייתא הכי אתי להו – הא
 19 דאמר רבינו בני טרפה, ויהו בריאה גדולה הרבה, ואין הומה לענינתינא דורדא. פירש בקונטרס: דכי משכחתינן תרתי – וטרפה, דאית יתרת דבני ובני לא אורחה. חזקן גופה לא
 20 דאמר רבינו שלמה ודני עידי ברייתא בני אתי להו. ואם אין לה אפילו אתא – כשרה. ורבינו פירש: **אני** בועת אתא לא הוה אומר 'כל דני עידי ברייתא הכי אתי להו', ולא היה
 21 סבור בר אשי למטרפה, דהא כוליהו אתי להו. אלא חזי אפילו על שנים קאמר כדכשרה משום דהני עידי ברייתא הכי אתי להו. ולפיכך אין לו אפילו אחת – טרפה. ונראה דאין
 22 ריאה במחמתו שלנו, ושמא חלוקת משלמה, כדאשכחן בפרק 'חלוקת ברמה' (בכורות ט"ב), דפרה בת שלשה שיליה דאי לכך, ובמתו שלנו יתלות לפעמים שבעה שניה. אם
 23 לא שנאמר דכשיפולי כשה שניה תשח כחה ושוב לא תלך עד שנה רביעית. ועמא דבר כרשי. ומקאמר: וקר לה טבחי 'ענינתינא דורדא' – כדאמר בפירושו, דאין שם אלא היא.
 24 דלא משנה ככל לומר דקאי אשהיה. וכל במקום שהיא סרכה – טרפה, ואם חסר אחת מן הסרכות, אף את ענינתינא ומטרפת להשלים.

25
 26
 27
 28
 29
 30
 31
 32
 33
 34

1 דכסדרן כשרה היינו במקום שסמוכות האונות זו לזו, דחרבתה מגינה על נקב – אם כן
 2 בתנן הוה מחלק בין כסדרן לשלא כסדרן, אם היה חלוק אפילו כסדרן, ואם היינו
 3 מפרשים ד'היינו רבייתיה' – שדוה גדולה, שרגילה הסרכא לכא שם בלא נקב, הוה
 4 נראה. אבל רבינו הנטל פירש: 'רבייתיה' הי' שמו 'מרבייתיה' כלומר, היינו ררך
 5 ורבינו. והוה נראה לפירש: רבינא גרידא
 6 לכא בכל מקום בריאה בלא נקב, מתוך שדוא
 7 שואבת כל מיני משקה. והא טרופה שלא
 8 כסדרן – היינו משום שסופה להתפרק, וחשיב
 9 כבועת כיון שסופה לנקב. **אבל קשה** מהא
 10 דאמר לקמן (חולין מהא), גבי ריאה הסמוכה
 11 לדופן, דרב נחמיה בריה דרב יוסף ברקא לא
 12 בפשעיה, ומאי בדיקה שריה דהא לעלם לא
 13 באבעי, כיון דהסרכיא עולה בלא נקב ומידי,
 14 הלא כדכי קשה, וכי אמרין מיני מומתא נקב
 15 בלא באה – אי היה יודע על ידי שלא הבעיץ
 16 שחסיכהו זו ממתת ודעי על נמי נקבה הריאה
 17 לא הבעיץ, שהקדום סותם את דבקה. וטרפה
 18 היא, וסופו ליפסק כשאינה סרכה במידי החוה
 19 במקום רבייתא דאני, כדלמקן שלא שיהא חתם
 20 דחומתא בעלמא ותי דעביד, דמן דרין יש
 21 לתלות ברפון דאיכא ריעותא. והוא היה בודק
 22 להחמיצו, דאי מתרמי דקאמי כעבצא – זה
 23 כרתי. ומיזו קשה, דהוא מרסבר. ואי תרב
 24 נחמיה דבריק לא בפשעיה – אורכא מתניין לה,
 25 אהרי אוני סרכיבי שלא כסדרן, והחיא בדיקה

הוא כדו להכשיר אי לא מבעבצא, והשתא והלא לעלם לא הבעיץ ומידי, היינו האי
 26 דפריך עליה בשלמא אכל תלין ברופן, אבל התם אי האי איתקב – טרפה, ואי האי
 27 איתקב – טרפה ופירש שם בקונטרס: בשלמא חבא בדיק לה, דאי לא מבעבצא – לא
 28 אמרין דגיבקה ונסתמה. וכיון דאיכא למיתליה ברופן – תלין ברופן וכשרה. אלא חבא
 29 גבי תרתי אוני, מנדי סריכא זו ממתת כבה היתת, וזו מניינא דאיתקב – טרפה. והא
 30 דלא מפסק ויקא – קדום עלה בה וסתמה, ומידי, לפירושו שפירש שקדום עלה בלא
 31 נקב, קשה להשקן, דלא הוה ליה למינר 'אי האי איתקבי', אלא: 'אי האי מיתקבי', ושמא
 32 'אינקיבי' ח' כמו 'מיתקבי'. וש' ליישב פירוש הקונטרס. אף על גב דקדום העולה ממתת
 33 מכה אתי תרב – היינו כשאינו מקום, אבל כשדואו סרכה במקום שסמוכה
 34 עומדת להתפרק – סותמתה ומגינה יותר, שהקדום חולף חזק, ומידי, הא דפריך רב יוסף

לרבינא גבי רביה ענינתינא דרפון סותמתה. אי לא סבך אמאי טרפה בר – 1
 2 די טימת הסרכא: אבל יוסף שמע דא דרבנא ברישא ופריי עליה. ואה שמעי ליה מילת דרפון לני פריי עליה. ומתוך הטרות שפירש לא רבינא גרשום והטובת האגונים
 3 שכחתי רבי יוסף קטוב עלם שסרכא ופריי עליה. **שמעתינא** נפיהו כשאותות סרכות וכו' לא סרכות וסרכות בעלעת או בבייש שתי הגלעות.
 4 והשתא. אם הסרכת באות כלא נקב. אם כן כסדרן למה צריך נפיהו: כיון דלא התפרקו וכן בריאה הסרכה לרפון במקום בריאת דאני. אם לא דאמר דאין סרכא אלא ממת נקב,
 5 ואז אי שפיר דברקין לא בנפחה שמא עדיין לא נסתם תבק. ואותו הסרכה לאומא היא אצלה. פירש בקונטרס: מעשה בא לרדי ושלאתי את פירבי טעם ברבי קר התיריה לי
 6 לאכול, ופירש לי טעמו טעם האוסרין. ונראה לו דשדרי. ורבינו חם פסק לאיסור, ואמר דכל המאכלי אתנ סרכה באומא – מנאכלי טרפת בישאל. ונראה טעם האוסרין, דרבא לא
 7 דבשרי אלא בתרי אוני, ואומא אין שם אונא עלה אלא שם ריאה, כדאמר רבא: **המש אתני יש לה לריאה**, ואם איתא – שבעה מבעי ליה. ולכך קראה ראשוני 'אומא' – לפי
 8 שאינה בכלל אונת, דשם ריאה עליה. שדו עיקר הריאה, ובאני התייר רבא. כמו מפרש בקונטרס – **המש אתני** חמציץ ונאית מפרקת. אבל חזקן דהיינו ריאה –
 9 לא התייר, ועד המתיר להביא ארית, וכן תהלכות גדולות ובתשובת האגונים הרב רבינו משה דפונטייא ונזכר ביערין ק"ו הגאונים. כן ונאית מפרקת לאיסור, חזקן ממקומו על
 10 רבינו שלמה שפיר. וכל ברוחתי אוסרין. ורץ מרבו (של) חזקן, ובאו ממקום שחית נקב הישר של קשי. וכתב דרב רבינא: **ביתא וכוני לברכה**, שרבינו גרשום רבינו חנין ארבע
 11 תנאל רבינו שמואל רבינו יעקב בן רבינו יהודה כולם מתיריים. ובתוספתא רבינו יהודה מצאתי לתרדי בשם רבי יעקב בן אשי, ואי לא הוה אומא בכלל אוני – לא תמצא שלא
 12 כסדרן בשמאל, ורבא אמר סתם, בין בימין בין בשמאל. והא דלא אמר שבעת אתני אית לא לריאה – משום חסיר חולין נקט חמשה. דאמר רבא: **המש אתני** חסיר חולין, אלא
 13 לחמשה אתני. ועוד נמי בריאה, דאפילו אם אין הלכות שם אונת עלה, ואמר דכל המאכלי אתנ סרכה באומא – מנאכלי טרפת בישאל. כדאמר רבא: **המש אתני** חסיר חולין נקט
 14 הסרכה לאימא הוה אמיתא דאנא באונא אפילו שלא כסדרן כשרה. **א** שפכי אהרדי חרא היא וכשרה – כתב בעל תלכות גדולות, דבועת כשיפולי ריאה, דהיינו כשיפולי אונת
 15 או אונת – טרפה. ופירש הטעם, דכל דתי – כנטול דמי. ותימה: דמה ענין זה אצל זה? ואי חשיב ליה דתי ספוק ריאה – הכי נמי באמצע ואין לאסור נפמי שרואה כשתי בועת,
 16 דאא מכשרתינה. ויהא דשפכי אהרדי? וכן ותימה, דכשעומת בסוף – סופו ליפסק ולינקב. טוב ליתור, שכל ברייהו דברי קבלה. וכן נקט רבינו גרשום, ובתב דמי מדר לא הורדא
 17 כשירא – כשרה. **א** לרא טרפה – וכתב הלכות שם אונת עלה, ופירש בקונטרס: חסיר חולין נקט חמשה – טרפה. ומשם אתני איכא בעיניו כח חסיר – לא חשיב
 18 סמיכי אהרדי, וכבר רבינו יהודה דוקא בועת שיש בהו מוגלא, אבל צמחוס קשין – אפילו סמיכי כשרה. וכן פירש רבינו שמואל. **כל** דני עידי ברייתא הכי אתי להו – הא
 19 דאמר רבינו בני טרפה, ויהו בריאה גדולה הרבה, ואין הומה לענינתינא דורדא. פירש בקונטרס: דכי משכחתינן תרתי – וטרפה, דאית יתרת דבני ובני לא אורחה. חזקן גופה לא
 20 דאמר רבינו שלמה ודני עידי ברייתא בני אתי להו. ואם אין לה אפילו אתא – כשרה. ורבינו פירש: **אני** בועת אתא לא הוה אומר 'כל דני עידי ברייתא הכי אתי להו', ולא היה
 21 סבור בר אשי למטרפה, דהא כוליהו אתי להו. אלא חזי אפילו על שנים קאמר כדכשרה משום דהני עידי ברייתא הכי אתי להו. ולפיכך אין לו אפילו אחת – טרפה. ונראה דאין
 22 ריאה במחמתו שלנו, ושמא חלוקת משלמה, כדאשכחן בפרק 'חלוקת ברמה' (בכורות ט"ב), דפרה בת שלשה שיליה דאי לכך, ובמתו שלנו יתלות לפעמים שבעה שניה. אם
 23 לא שנאמר דכשיפולי כשה שניה תשח כחה ושוב לא תלך עד שנה רביעית. ועמא דבר כרשי. ומקאמר: וקר לה טבחי 'ענינתינא דורדא' – כדאמר בפירושו, דאין שם אלא היא.
 24 דלא משנה ככל לומר דקאי אשהיה. וכל במקום שהיא סרכה – טרפה, ואם חסר אחת מן הסרכות, אף את ענינתינא ומטרפת להשלים.

25
 26
 27
 28
 29
 30
 31
 32
 33
 34

אבל אכל אפילו כטרפא דאסא טרפה - ונראה דאם נמצאת העינוניתא לצד שגמאל, אכל נבא דלא אורחא חביי - טרפה. דהא מפרש טעמא משום דעניי ברייתא הכי אית ליה. והא דמעט אנבה ולא מעט לצד שגמאל - נקט גבה למעטי אפילו בימין. ואם שניתה מקומה היה טראא לחתיה, מומעטא גבה ורקא. ואף כי רבנו שלמה מטיף

בריי עינוניתא אף על פי שאחת אינה עומדת במקומה, וכל אלו חסורא אם לאו יאצתא שניי. אמר נח דרבי חדיי וכווננו לברכה אמר שיהי מקובל לאסור, ואפשר טעמא משום דלא אורחיה ברבי.

אפילו כטרפא דאסא טרפה - משום אביי השערי ודריב רבינו אבין בתב דרבי רבנו יצחק בספרי, דדוקא בשאר אבנא וכו' הריאה חייא טרפה, אבל האונות בעניי הוה התחנתה שהיא עליונה הסמוכה לצואר - כשרה. ודריכה לחפצלה ותב כמחשבה אפילו לא היה כטרפא אפילו אלא על ידי נפוחה - טרפה. ואי לא הויה אפילו בתר נפוחה כטרפא דאסא - טראה לאכי העורוי שהיא כשרה.

דשיעוי כאופאת - היינו שהלקה לגמרי. אבל אם יש בה שום היכר בעלמא כשרה.

שלישי הביאתו לפני - טראה נבא דברתי וזמני הויה אוקיא, כרבי (בכמות סד, ב) מדמאר לה המתיני. **אלא** ירוקא היהי דמי ככרתי - ויש ספרים שכתבוהו כן "כרתי", והכלי אחר. וכתב ברייתא דהוא עבד ירוק, ותרנגו על "עזרי" הוא טרפה. ודאא אלא עבד ירוש"י בלעו, דהוא דמי לרקיע, דהא משמע שהיא דומה קצת לחבלת. כדאמרין (ברכות טז, ב) כר שכיב בין חבלת לכרתי. ואמאי. חבלת דומה לרם ויש דומה לרקיע (חולצין כ"ד, א) ומתוך כך איתרבינו ע"ה. והא דפסלנין בפרק "לולב הגזול" (סנהדל ד, ד) אתרוג הירוק כבתרן - דוקא עבד עזרי. ומדוי טראה דמכח אי קין לחכשיי שאר אתרוגים הידוקים, דלא נקט ככרתו למעטיי שאר עניני ירוק. והבא נמי אל הוי דוקא ככרתו, דלא גביל ירוקא כשרה מדרבי נתן. פריש קונטרסי ירוקא כשביבס, אלאם ככרתו לאו דוקא. וכן נראה, דלא אית למעטיי אלא דדמיא לכשרות ומרוביא ויעבתא. וכד מניי קריג ירוקס אוקיא, כדאבא במכחט נפשות (ותוספתא פרק א הלכה ג) ירוקק ככנף טוסי. ואיכא למנא דאמר כשעה. ואומנין בפרק ארבעה עשר (גידים בבא) ירוקא את הניכרי 44 - שהירוקים באינם טוהב ומגדלות) שלא עתו עיניהם במנוח, ויתעסקו בהצלת נפשות ולא באכניס טוהב ומגדלות.

אבל נקב שיש בו חסון אפילו רבי שמוען מודה - ריש שרצו לאסור כשרהיא הריאה חסדה, שיש קמט וסדק וחסון על הריאה, אפילו עלה בנפחה והער והבשר קיים. והשני לרם רבני יצחק בן אבא טעמה הוא בידם, דאם כן הוה ליה לשעויי הכא חבי וכדברי הכל, ולא הוה ליה לאוקמא כרבי שמוען. אלא ודאי כיון דעלה בנפחה - כשרה, וכן פסק רבנו קלנימוס ביהודה - שלפחות

הסמפונות - הני מילי נקב דלית ביה חסון, אבל נקב דאית ביה חסון - אפילו רבי שמוען מודה. רבי חנניא חליש, על לגביה רבי נתן וכל גדולי הדור, איתיה קמיה ריאה שששששש כפתוח, ואיפשרה. אמר רבי: הווא דקיימי סמפונות. אמר ליה רב אחא בריה דרבא לרב אשי: מנא ידענון? אמר ליה: מיייתנון צעא דקיימי, ושששששש כפתוח; אי אית בה שוירייני חוירי - מרפה, ואי לא - בשרה. אמר רב נתן: ריאה שששששש, וקרומי שלה קיים - בשרה. מנא נמי הכי: ריאה שששששש, וקרומי שלה קיים, אפילו מתוקת רבעית - בשרה. ויפלה שלפחות

דרימא לאופתא - בקעת עעים, וכדמפרש. **בנישתא** - בקעת משושה עני. **דפחוא** - קשה. והיינו נמי בנישתא. **דנפחא** - נעשת לבנה בקשה, והיינו נמי בחוואת. והיכא דלא מחתכא בחיתוך גמור ובסדק, אלא כמין מראה הפרש ניכר בו - כשרה, דלא שיעא כי אופתא ויהא. **בכחולא** - צבע כחול, שהוה כמראה

*לזורר, לא ירוק אלא שחור. כשרה כמראה קורט דיו יבש, והוא שחור. **רביי גניא** - לענין דם נדה. **אלא שליקה** - אלמא לקוחא הוא, וסופו לירקב. **ירוקה** - כמין עשבים, כדלמקו. **ארויסא** *דשנ"טור"א.

כשרה - הדררא בריא, מדרבי נתן. **המתיני** חו - דאן לך דבר העומד בפני פיקוח נפש מיזן מעבריה וזה גבולו עריות ושפיכות דמים. **שיבלע** ע"ה. **אבנא** - מין שאין לו רם, והדמא אור הפש. **מתוך** שאין בו חיות הוא נטב מבחב קלה. **כבמרא** כשרה - ריאה שמראה שלה דומה לכבד כשרה. **כבישרא מרפא** - והכי קום להו, דבהכי הויה לקוחא ובהכי לא הויה לקוחא. **כבששתא** - ירוקה, ולא כעשבים אלא כמראה כשחוא *דסמלרן, או כמראה מין ירוקא כרובס, או כמראה בריה. **וכל אלה** מן ירוקא קוץ, אלא שיש משונה מזה, וכל מראה *דקר"ג נקרא ירוק. **אמסו בריאה** - דוכתא ומטעמא דא עייל זקא בניה.

מוגלא *אוקיורייטרא. **מניחין עלה** - על אותו אטום לאחר שנקרע. **איבכבצא** - דנידן ורקא כשרה, דהא עייל ביה זקא. **ואי לא** - לקוחא הוא. **טרפסות** - אינו קרום - שסופו לסתור. **וכל סריכ** דהוא ריאה קרום העולה מתחת מבחן הלי, וכלי אף על גב דלא נפיק זקא טרפה. **האי ריאה אוישא** - הא מרישתא לעיל. **דמכויני** - תומקין הנקב. **דמפריש** - ליעון טרישם. **מקמשן** אותה. וקרומי דרוק כשחוא מתקשה - נסתר במשטחו הדי. **דומנין דלא אינקב** לניאה, ומיינקב בה ביהל. **לש שנשפכה** כפתוח - בשאר הריאה נפוח בתוך קרומים שלה, ושפך מראשה לסופה ומסופה לראשה בתוך הקרומים. **חסרון** היא, שנתולה כלה מלאה ועכשוי חזיה ריקנות. **חיתו** ניקבה - שאי אפשר לחסרה שלא ינקב הקרום. **לא עזיבא** - שמוען - אה

דאיצטרבא לאשמועינין לרמייתא חסדה לרבי שמוען איצטרך, לאשמועינין חנא דמתניתין דפליג רבי שמוען אינקבה ולא חסרה. **דנקב של** בו חסרון מרבי. **קרישיי** אפוסא - שיש עליו נמוק והקנקנות. **מנא ידענון** - שמא נימוקה אחת חסון. **מיייתנון** צעא דקיימי - קעה של חרס המחופה באבר שרוקן *פסלומיאיה בלעו, השיעא והא, ושבכנין לה בנות - שחורעים הקרום והכל נשפך. **שוירייני חוירי** שמוען הסמפונות הוא. **ניקבה** - שנתוקה מאלה מקצתה, ואינה נשפכה כפתוח, אך במקצתה לא נשאר כלום. **אפילו** מחוקת רבעית - חלל חסרון המחוקק רבעית הלוג.

אבל אפילו כטרפא דאסא טרפה - ונראה דאם נמצאת העינוניתא לצד שגמאל, אכל נבא דלא אורחא חביי - טרפה. דהא מפרש טעמא משום דעניי ברייתא הכי אית ליה. והא דמעט אנבה ולא מעט לצד שגמאל - נקט גבה למעטי אפילו בימין. ואם שניתה מקומה היה טראא לחתיה, מומעטא גבה ורקא. ואף כי רבנו שלמה מטיף בריי עינוניתא אף על פי שאחת אינה עומדת במקומה, וכל אלו חסורא אם לאו יאצתא שניי. אמר נח דרבי חדיי וכווננו לברכה אמר שיהי מקובל לאסור, ואפשר טעמא משום דלא אורחיה ברבי.

אפילו כטרפא דאסא טרפה - משום אביי השערי ודריב רבינו אבין בתב דרבי רבנו יצחק בספרי, דדוקא בשאר אבנא וכו' הריאה חייא טרפה, אבל האונות בעניי הוה התחנתה שהיא עליונה הסמוכה לצואר - כשרה. ודריכה לחפצלה ותב כמחשבה אפילו לא היה כטרפא אפילו אלא על ידי נפוחה - טרפה. ואי לא הויה אפילו בתר נפוחה כטרפא דאסא - טראה לאכי העורוי שהיא כשרה.

דשיעוי כאופאת - היינו שהלקה לגמרי. אבל אם יש בה שום היכר בעלמא כשרה.

שלישי הביאתו לפני - טראה נבא דברתי וזמני הויה אוקיא, כרבי (בכמות סד, ב) מדמאר לה המתיני. **אלא** ירוקא היהי דמי ככרתי - ויש ספרים שכתבוהו כן "כרתי", והכלי אחר. וכתב ברייתא דהוא עבד ירוק, ותרנגו על "עזרי" הוא טרפה. ודאא אלא עבד ירוש"י בלעו, דהוא דמי לרקיע, דהא משמע שהיא דומה קצת לחבלת. כדאמרין (ברכות טז, ב) כר שכיב בין חבלת לכרתי. ואמאי. חבלת דומה לרם ויש דומה לרקיע (חולצין כ"ד, א) ומתוך כך איתרבינו ע"ה. והא דפסלנין בפרק "לולב הגזול" (סנהדל ד, ד) אתרוג הירוק כבתרן - דוקא עבד עזרי. ומדוי טראה דמכח אי קין לחכשיי שאר אתרוגים הידוקים, דלא נקט ככרתו למעטיי שאר עניני ירוק. והבא נמי אל הוי דוקא ככרתו, דלא גביל ירוקא כשרה מדרבי נתן. פריש קונטרסי ירוקא כשביבס, אלאם ככרתו לאו דוקא. וכן נראה, דלא אית למעטיי אלא דדמיא לכשרות ומרוביא ויעבתא. וכד מניי קריג ירוקס אוקיא, כדאבא במכחט נפשות (ותוספתא פרק א הלכה ג) ירוקק ככנף טוסי. ואיכא למנא דאמר כשעה. ואומנין בפרק ארבעה עשר (גידים בבא) ירוקא את הניכרי 44 - שהירוקים באינם טוהב ומגדלות) שלא עתו עיניהם במנוח, ויתעסקו בהצלת נפשות ולא באכניס טוהב ומגדלות.

אבל נקב שיש בו חסון אפילו רבי שמוען מודה - ריש שרצו לאסור כשרהיא הריאה חסדה, שיש קמט וסדק וחסון על הריאה, אפילו עלה בנפחה והער והבשר קיים. והשני לרם רבני יצחק בן אבא טעמה הוא בידם, דאם כן הוה ליה לשעויי הכא חבי וכדברי הכל, ולא הוה ליה לאוקמא כרבי שמוען. אלא ודאי כיון דעלה בנפחה - כשרה, וכן פסק רבנו קלנימוס ביהודה - שלפחות

חז"ן, פרק שלישי – אלו טרפות דף מח עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזליץ)" רלו רש"י

1 שלפוחיות – קרום שהולך מונה בה, ובלעו מ"רר"י. לקמן בפירוקן (חז"ן גה.ב.)
 2 תנאי: היא האם, היא שרופה, היא שלפוחית, ואמרו להם – לא גרסינן, ובשני
 3 הרגלים לא אמרו להם כלום, ובשלישי עמדו למנון, ורבו המתירין והתיירוהו.
 4 הכפוכה לדופן – וברקע בלעלת. אין חוששין לה – שמה נקבה. אלא תלינן
 5 רעוטה ברופן, ואומרינן, דופן זה מבה וזה היתה

6 ובשתייה קלטה הריאה אצלה. העלתה
 7 – הריאה. צמחין – *מלנין* סביבות
 8 סמיכתה לדופן. הואיל הדינן בה ריטוא –
 9 תלינן למבה ברודה. דהלש פומיה – פיו
 10 חודר ורק וחותך יפה, שלא יקרע קרום
 11 הריאה במשכו אותה מן הדופן. בריק לה
 12 בפשוט – לאחר שפירקה ומצאו מכה
 13 ברופן – מנפח בה, אי מביעבצא מיא –
 14 טרפה, שהיא נקבה. הכי גרסינן: בשלמא
 15 הבא איתנן ברופא ובשרה – ולא גרסינן
 16 'אי איתנן ברופא ברופן', כלומר, בלמא
 17 הבא בריק לה, דאי לא מביעבצא לא אמרינן
 18 נקבה ונסתמה, דכיון דאיכא למיתליה
 19 ברופן – תלינן בה, ובשרה, אלא הבא –
 20 גבי תרתי אנן, מביי סרכא זו ממתת מבה
 21 היתה, די מנייהו דאנקב טרפה, והאי דלא
 22 מפקא זיקא – קרום עלה בה וסתמה. וכו'
 23 אמר רב נחמן ב"ה, דההיא העלתה שתי
 24 חוששין לה, מכלל דאי פשיטא לן דנקבה
 25 הריאה לא מתיני לה סתימת הדופן? הנה
 26 במקום רבייתא – במקום שהריאה והדופן
 27 גדולין כאחד וסמוכין תמידי, דלא מפרק
 28 הדיא סירכא, דילכך כשרה. וכי אמר רב
 29 נחמן חוששין לה – למעלה ברחוב החלל,
 30 כנגד האומן הגדולה. דכיון דרוקק
 31 הריאה מן הדופן – מפרקא הדיא סתימה,
 32 ואפילו הכי, כי לא העלתה צמוחים – אמר
 33 אין חוששין לה, דתלי לה ברופן, ובדא
 34 כאבימי סיראי לן, דחוששין לה, ולחומרא
 35 אולנין בדאורייתא. מקום דיתובי דאני –
 36 שחן סמוך לצואר במיצי החלל. ובדא
 37 הלכתא כרב נחמן, דליכא דפליגי עליה.
 38 דבכ"י בפשוטא – נסתבבה נאותות טרפה
 39 בכשר שבין שתי הצלעות. דהוי סתימה
 40 שריא דלא מפרקא. אבל בצלעות עצמן
 41 אין לן סירכא קיימת. אילמא נקב הוא –
 42 ואפילו הכי כי סבך מכשרת לה, אלמא
 43 מצינתיא סתימה לריאה ענקתה. ניבך –
 44 הגיד של אדם. פולא – משום כרות שפכה,
 45 מפני שהוא שותת – ואינו יורד כחץ,
 46 וקיימא לן (נדה מג.א.) כל שכבת זרע שאינו
 47 יורד כחץ ואינו מליץ – נכחם – שנתק אחרי
 48 כן. כשר – לבא בקולו מפני שהוא מוליץ.
 49 דאני קרום – אבל סתימת דופן – סתימה
 50 מעליתא הוא. מתקין כו' – השתא
 51 דאמרת נקב הוא בריאה אלא שהדופן
 52 סותמתה, אילו אעניקב דופן לחדה ריאה
 53 כנגד דופן הריאה לאתרי זמן, מאי – טרפה,
 54 דאלא לא סתימת דופן. ליתני – במגביתי
 55 נקבת הדופן כדאי טרפה, דיש בהמה
 56 שטרפה בכין דלא מיניח מטריפא –
 57 דטרפת מתמת ריאה בא. צמחין – *מלנין*
 58 מוולנין ברבם – מגמגמין צמחין – היינו
 59 מוולנין דלא בעי מי אומצא – רוצה היה
 60 לדעת אם יכשירה ואם לאו. לית לי רישיי – דחזרה היה. אקפן אגא – הטבחים יקיפו לי באגמה. כמו "החוטני מקיף" (אבות פרק ג משנה טו) לשון אגמה. וליה לא
 61 כבידא היה – לרבי יוחנן לא סבידא ליה לאבשרי, ומיטרח נמי לא היה טריף לה ניהליהו, דלא שמינא ליה מרבייה. כסנינן – אולינן. מסגי – לשון פוסט.
 גבלאי

1 **שלפוחיות** – היינו במקום שהולך מונה, אבל ניבך כיון שהשן או ניטל – טרפה. ומה
 2 שלא הזכיר לא במשנה ולא בגמרא – שמה דהו בכלל ניבוק הדיקן.
 3 **מיתנינן** סכנא דהלש פומיה – והיינו כשלא העלתה צמוחים, אבל העלתה צמוחים
 4 – אפילו איכא ריעותא ברופן לא תלינן ברופן.
 5 **רב** נחמיה בריה דרב יוסף בריק לה בפשוט –
 6 איכא ריעותא ברופן קאי, כפירש
 7 בקונטרס. ועתה נהנינן להירפך כל הסתימות
 8 ואין בדיקין אותן לא ברופן ולא בפשוט.
 9 **אמר** רבנא דהוא דסבין בפשוט – פירוש:
 10 נאותו ומסוכן היטב בכשר, כמו "עמר"
 11 מסוכן" וחז"ן ל"ב. ולחכי נקט "סבין" ולא נקט
 12 "סריך". ובתשבוך רב שר שלום גאון כתב: דבין
 13 סריך וסבין, ובין לא סבין וסריך – כשרה. ולית
 14 הלכתא כרבנא, אלא סרב דנמן דאמר. ריאה
 15 שניקבה חז"ן סותמתה שריה. והשעמט מתוך
 16 דבריו דרבנא לא בא לפשר כשרה דבריו שר לב נחמן,
 17 אלא סברא דנפשיה קאמר. וכן נראה, מדפריך
 18 עלה דהעלתה צמוחים חוששין לה: ומה אמר רב
 19 נחמן הכי? האמור רב נחמן ריאה שניקבה ורופן
 20 סותמתה כשרה ולא בשמי. ואם סבין זה ולא
 21 סבין. ועוד, מדפריך רב יוסף לרבנא ולא לרב
 22 נחמן – משמע דלרב נחמן לא בעי לא סבך
 23 ולא סריך, ואין נקב פסול שם. שדופן סותמתה.
 24 ומיזו לא ידעינן מנא ליה שלא ידא הלכה
 25 כרבנא שהוא בתרא? ושנאן אז היה רבנא
 26 טמא שהוא בכל התלמוד שהיה חבירו שר לב
 27 אש, שגולד ביום שנת רבא, מאב רב יוסף
 28 להשיב על דבריו. ובהלכות טרפות לרבינו
 29 גרשום כתב דריאה הסתומה לדופן אף במקום
 30 רבייתיה דאני, וסרכה וסוכבה בכשר שבין
 31 הצלעות וא בצלעות עצמן – בדיקנא להו
 32 בנפיהם עם הצלעות, או גוררין החבר עם
 33 הסירכא ומפנין לה, אם עולה בנפיהם –
 34 כשרה. דכיון שהסירכא אינה סתומה כל
 35 הדבק – לא יתפרק עיה, כיון דבמקום רבייתיה
 36 קיימא. ובקונטרס פירש שדבך בצלעות אינן
 37 דוקא בכשר שבין הצלעות, אבל בצלעות עצמן
 38 אלא, לא למעטי קרום שכל חמות מכה
 39 בריאה – הכי נמי יהוה מצוי למימר. למעטע
 40 שלא במקום רבייתיה.

1 **העלתה** מצחין דמו אמר לה כשרה – הוא
 2 דאמר לעיל דחוששין לה – היינו בסוכה
 3 לדופן, דמוכחא מילתא שהסירכא נמתק נחמא
 4 שרדה
 5 **שלפוחיות** – קרום שהולך מונה בה, ובלעו מ"רר"י. לקמן בפירוקן (חז"ן גה.ב.)
 6 תנאי: היא האם, היא שרופה, היא שלפוחית, ואמרו להם – לא גרסינן, ובשני
 7 הרגלים לא אמרו להם כלום, ובשלישי עמדו למנון, ורבו המתירין והתיירוהו.
 8 הכפוכה לדופן – וברקע בלעלת. אין חוששין לה – שמה נקבה. אלא תלינן
 9 רעוטה ברופן, ואומרינן, דופן זה מבה וזה היתה
 10 ובשתייה קלטה הריאה אצלה. העלתה
 11 – הריאה. צמחין – *מלנין* סביבות
 12 סמיכתה לדופן. הואיל הדינן בה ריטוא –
 13 תלינן למבה ברודה. דהלש פומיה – פיו
 14 חודר ורק וחותך יפה, שלא יקרע קרום
 15 הריאה במשכו אותה מן הדופן. בריק לה
 16 בפשוט – לאחר שפירקה ומצאו מכה
 17 ברופן – מנפח בה, אי מביעבצא מיא –
 18 טרפה, שהיא נקבה. הכי גרסינן: בשלמא
 19 הבא איתנן ברופא ובשרה – ולא גרסינן
 20 'אי איתנן ברופא ברופן', כלומר, בלמא
 21 הבא בריק לה, דאי לא מביעבצא לא אמרינן
 22 נקבה ונסתמה, דכיון דאיכא למיתליה
 23 ברופן – תלינן בה, ובשרה, אלא הבא –
 24 גבי תרתי אנן, מביי סרכא זו ממתת מבה
 25 היתה, די מנייהו דאנקב טרפה, והאי דלא
 26 מפקא זיקא – קרום עלה בה וסתמה. וכו'
 27 אמר רב נחמן ב"ה, דההיא העלתה שתי
 28 חוששין לה, מכלל דאי פשיטא לן דנקבה
 29 הריאה לא מתיני לה סתימת הדופן? הנה
 30 במקום רבייתא – במקום שהריאה והדופן
 31 גדולין כאחד וסמוכין תמידי, דלא מפרק
 32 הדיא סירכא, דילכך כשרה. וכי אמר רב
 33 נחמן חוששין לה – למעלה ברחוב החלל,
 34 כנגד האומן הגדולה. דכיון דרוקק
 35 הריאה מן הדופן – מפרקא הדיא סתימה,
 36 ואפילו הכי, כי לא העלתה צמוחים – אמר
 37 אין חוששין לה, דתלי לה ברופן, ובדא
 38 כאבימי סיראי לן, דחוששין לה, ולחומרא
 39 אולנין בדאורייתא. מקום דיתובי דאני –
 40 שחן סמוך לצואר במיצי החלל. ובדא
 41 הלכתא כרב נחמן, דליכא דפליגי עליה.
 42 דבכ"י בפשוטא – נסתבבה נאותות טרפה
 43 בכשר שבין שתי הצלעות. דהוי סתימה
 44 שריא דלא מפרקא. אבל בצלעות עצמן
 45 אין לן סירכא קיימת. אילמא נקב הוא –
 46 ואפילו הכי כי סבך מכשרת לה, אלמא
 47 מצינתיא סתימה לריאה ענקתה. ניבך –
 48 הגיד של אדם. פולא – משום כרות שפכה,
 49 מפני שהוא שותת – ואינו יורד כחץ,
 50 וקיימא לן (נדה מג.א.) כל שכבת זרע שאינו
 51 יורד כחץ ואינו מליץ – נכחם – שנתק אחרי
 52 כן. כשר – לבא בקולו מפני שהוא מוליץ.
 53 דאני קרום – אבל סתימת דופן – סתימה
 54 מעליתא הוא. מתקין כו' – השתא
 55 דאמרת נקב הוא בריאה אלא שהדופן
 56 סותמתה, אילו אעניקב דופן לחדה ריאה
 57 כנגד דופן הריאה לאתרי זמן, מאי – טרפה,
 58 דאלא לא סתימת דופן. ליתני – במגביתי
 59 נקבת הדופן כדאי טרפה, דיש בהמה
 60 שטרפה בכין דלא מיניח מטריפא –
 61 דטרפת מתמת ריאה בא. צמחין – *מלנין*
 מוולנין ברבם – מגמגמין צמחין – היינו
 מוולנין דלא בעי מי אומצא – רוצה היה
 לדעת אם יכשירה ואם לאו. לית לי רישיי – דחזרה היה. אקפן אגא – הטבחים יקיפו לי באגמה. כמו "החוטני מקיף" (אבות פרק ג משנה טו) לשון אגמה. וליה לא
 כבידא היה – לרבי יוחנן לא סבידא ליה לאבשרי, ומיטרח נמי לא היה טריף לה ניהליהו, דלא שמינא ליה מרבייה. כסנינן – אולינן. מסגי – לשון פוסט.
 גבלאי

1 שררה לקמה דרבי יצחק נפחא - לא מפני שקבל לקושיהם, כדפישר בקונטרס,
 2 לדלעל (וחולין מזב) שנינו דלא יצריבא אלא להבי שמעון, אלא משום דדלמא
 3 אי הוה ריאה קמן הוה מתקבץ, ואף על פי שרבי אמי הקשה לעיל קושיא זו לעילא
 4 מלעילא דהריאה שניקבא וא שחסרה - קביל תירוצו של עולא, ויש ספרים דגרסי
 5 מלעילא: 'איתוכיה רבי אחא לעילא'. **דלמא** א -

6 דהוה יצחק קמן הוה מנגבא - לא משום דררר
 7 הווש מתקוב ואתאי, דאם כן אמאי מכשר
 8 בסתוק בחתיכה דברזאי אלא בעי למימר דרר
 9 הסמפונא דריאה שניקבא וחסרה א - קופא
 10 לגוי אי קופא לבר - אין לפרש כשהמחוט
 11 מוקעתה חרץ לכבד ומקעתה בתוכו, אבל מולו
 12 תחת הכבד - כשרה בכל ענין, דסמפונא נקט
 13 ואתאי, דאם כן מאי פירך מוחט שנגמא בעובי
 14 בית הכסות? דעל כרחיך הווש כשהוה בתוך
 15 בית הכסות איתאי, דאי בחלל הווש היכי
 16 קפארוה רבא מחד, ונגס בריאה מבחין. **קופא**
 17 - כשרה? הא ודאי דרר הווש נקיב ואתאי
 18 אלא אי קופא לגוי - לעד סמפון של כבד
 19 קאמד, ואפילו כולה בתוך הכבד, ונראה, דהוקא
 20 גבי כבד ש' חלוק בין קופא לגוי לקופא לבר
 21 אבל בריאה - כשרה בכל ענין, דקרוכה לקנה,
 22 סמפונא דריאה ש' לה רוח חילא גורל, כון אמ
 23 נמצאת בתוך הקורקבן - כשר, שדך הווש
 24 בא מחט עם המכאל, שדוקובן מלחי כוונת.
 25 אבל

1 **הגלדא, ואמרי לה: בשוקא דרנגו, חוי הגך דקיימן**
 2 **כנדי כנדי ולא אמר להו ולא מירי, רבי אמי ורבי**
 3 **אסי הווי חילפי בשוקא דמבריא, חוי הגך דקיימי**
 4 **מירי מירי ולא אמרי להו ולא מירי. אתמר, מהט**
 5 **שנמצאת בריאה - רבי יוחנן ורבי אלעזר ורבי הנינא**
 6 **מכשיר, רבי שמעון בן לקיש ורבי מני בר פפשי ורבי**
 7 **שמעון בן אליקים טרפי. לימא בהא קמפילג, דמר**
 8 **סבר: הסרוז מנפנים - שמייה הסרוז, וקר סבר: לא**
 9 **שמייה הסרוז? לא, דכובלי עילמא: הסרוז מנפנים לא**
 10 **שמייה הסרוז, וקמר בהא קמפילג, מר סבר: סמפונא**
 11 **נקט ואתאי, ורבי סבר: נקובי נקיב ואתאי. התיא**
 12 **מהטא דאשתבח בחיתוכא דריאה, איתיהה לקמיה**
 13 **דרבי אמי, סבר לאכשורה. איתביה רבי ירמיה,**
 14 **ואיתימא רבי ירמיה: הריאה שניקבא או שחסרה,**
 15 **מאי חסרה? אילימא מבחין - היינו ניקבה? אלא**
 16 **לאו - מנפנים, ושמע מניה: הסרוז מנפנים שמייה**
 17 **הסרוז! הדר שדרוה לקמיה דרבי יצחק נפחא, סבר לאכשורה; איתביה רבי ירמיה, ואיתימא**
 18 **רבי ירמיה: הריאה שניקבא או שחסרה? מאי חסרה? אילימא מבחין - היינו ניקבה!**
 19 **אלא לאו - מנפנים, ושמע מניה: הסרוז מנפנים שמייה הסרוז! הדר שדרוה לקמיה**
 20 **דרבי אמי וברפיה. אמרי ליה: והא רבנן מכשירו אמר להן: הווי הכשירו - שזיעים**
 21 **מזיוה טעם הכשירו, אמן מזיוה טעם כשירו? דלמא אי הוה ריאה קמן מיקבא? - טעמא**
 22 **דליהא, הא איתא ולא מיקבא - טעם ותימר רב נחמן, האי סמפונא דריאה דאינקוב**
 23 **מקבא? - הווא - לחיורו אתמר. ותימר רב נחמן: האי הדינא דקבא דאינקוב להו**
 24 **חכריה - קנין עליה! אמר רב אשי: טרפות קא מדמי להדידי? אין אומרין בטרפיה זו דומה**
 25 **לו, שהרי חותכה מנאן, ומתה, חותכה מנאן - ותיהו! הווא מהטא דאשתבח בסמפונא**
 26 **רבה דריאה, איתיהה לקמיה דרנגו מרופאי, לא אמרו פה לא איסור ולא היתר, היתר לא**
 27 **אמרו פה - כשמעמתייהו, איסור נמי לא אמרי פה, כיון דבסמפונא רבה אשתבח - אימא:**
 28 **סמפונא נקט ואתאי. הווא מהטא דאשתבח בחתיכה דכבדא, סבר מר בריה דרב**
 29 **יוסף למרופה. אמר ליה רב אשי: אילו אשתבח בבשרא פתאי גוונא, הווי מריר**
 30 **מר? אלא אמר רב אשי: חיוני, אי קופא לבר - נקובי נקיב ואתאי, אי קופא**
 31 **לגוי - סמפונא נקט ואתאי. והני מילי - באליתמא, אבל קיטניא - לא שניא**
 32 **קופא לגוי, לא שניא קופא לבר - נקובי נקיב ואתאי. ומאי שניא ממוחט שניקבא**
 33 **בעובי**

1 גדלמא = רצענין. כנדי כנדי - צמחון גדולים כבדים בריאה. מיני - צמחים
 2 גדולים מכנדי וכבר הוקשו בטעלו, ואלו הן אנתון המצויין בבהמות שלנו בעומם
 3 ואין מראיהו דומה לריאה, אלא דומין כמראה מוגלא, ולאו היינו אטום בריאה
 4 וחולין מזב, דאטום אין עם צמח ואינו משתה מן הריאה, אלא שאין עולה
 5 בנפוחה. מהטא שנמצאת בריאה - ואין
 6 הריאה נקובה מבחין, ואין הרוח יוצא
 7 ממנה. הסרוז מנפנים - שהתברר אובל
 8 הכשר סביבותיה ששהוה שם חסרוס. הכי
 9 גרסין: לא דכובלי עילמא לא משמייה הסרוז.
 10 דהא הכי אוקימנא לעיל (וחולין מזב)
 11 דאכשרי ריאה ששפכה בקיתון, ועדי, אי
 12 גרסין 'דכובלי עילמא שמייה הסרוז', אי נמי
 13 סמפונא נקט ואתאי כדפירש, מכל מקום
 14 כיון שנמצא בבשר הריאה - אי אפשר בלא
 15 הסרוז כדפירשית. **סמפונא נקט ואתאי** -
 16 דרך הקנה נכנס ובא כסמפונא, ומן
 17 הסמפונות לבשר, ומכל מקום קרום החיצון
 18 לא ניקב, ואף על פי שאין דרך הקנה לבלוע,
 19 אפילו הכי, הווא דאיתא דריאה קמן ולא
 20 חיוני דאינקבא - על כרחך סמפונא נקט
 21 ועל, ורועתא דלא חיוני לא מחוקקין, נקיב
 22 נקיב - דרך הוושח בא ובנסב, שאין דרך
 23 הקנה לבלוע, ונקבה את הדוקן, ויצאה
 24 ונקבה את קרום הריאה ובנסב לתוכה.
 25 והלכתא כהך רבנן דמנשיה, דהא רבי יוחנן
 26 ורשי לקיש - הלכה כרבי יוחנן, ועוד, דקם
 27 ליה שטחיתויה ורבי מאיר ורבי, דאמרי
 28 לקמן: אי קופא לגוי - סמפונא נקט ואתאי.
 29 אילמא עבירא קנה שינסב לתוכו מחט, ולא
 30 מחוקקין איתא הווא ריאה נקב ניכר, בל
 31 ודוקא כי אתא כולה ריאה לקמן, אבל
 32 נחתכה קודם שבא לפנינו - חיששין דלמא
 33 אמר ירמיה קמן הוה נקובה. והכי פסקי רב
 34 אמר לקמן בשמעתין. **בחיובא** - לאחד
 35 שנחתכה נמצאת באחד החתיכות. **סבר**
 36 **לאכשורה** - דקסבר סמפונא נקט, וחסרון
 37 מנפנים לא שמייה הסרוז, שדך קמיה דרבי
 38 יצחק - ולא משום דך טרפיה. דהא איבא
 39 לשנויה כדשנינו לעיל (וחולין מזב): לעולם
 40 מבחין, ולרבי שמעון אשטריך, אלא משום
 41 דנחתכה הריאה לא סמך אנגריה למימר
 42 סמפונא נקט ועל, דלמא אי הוה ריאה
 43 לקמן הווא נקובה. ותוע דמיושם הר ספיא
 44 הדר ביה, דהא כי הוה אחררוה קמיה טרפה
 45 מוואי טעמא. והא רבנן - לדלעל כשירה,
 46 רבי יוחנן ורבי אלעזר ורבי חנינא. שדועין
 47 מזיוה טעם הכשירו - שהיא בא כל
 48 הריאה לפינהם וריאה שלמה, והלכך על כרחיך דרך הקנה נכנסה. **דלמא** - הוה נקובה, שרוב הנכנסין -
 49 לריאה ולא ניקבה. כשרה - ומשום טעמא דבסמפונא נקט ועל. ונמי דדרך הסימפון בא - הווי לא בסמפונת נמצאת, ועל כרחיך ניקבה הסמפון ויצאה
 50 לבשר הריאה. ואמר רב נחמן: הווא סמפונא דאינקב - טרפה לחיורו אתמר - אצל פיעול שמתפצל מחיורו ניקב, אצל דופן של תיביר. דכיון דדופן תיביר קשה
 51 הווא, ידיריש בלעו - עומד כנגדו, ואינו סותם תנקב ולא מגין עליה. אבל ניקב לאחר פיעולו ברחוק - בשר הריאה שדוחה רך נכנס לתקב ומגין עליו. והא לא
 52 אמרין דלמא אינקב לחיוריה - דאחזור וירעאל לא מחוקקין אי לא איתוחוק, כגון חובא דליתא לריאה קמן, ועל כרחיך חוקה היא זו שרוב הגבלעין אין בגלעין
 53 אלא דרך הוושח, ומשם לא יצתה בתוך הריאה בלא נקיבת דקין וריאה. **נמא** - אנטרילי בלעו, חלב טהור. **הווא דנמא** - דקן הסובבין אותו סביב כעגולה,
 54 דאינקב לחיוריה - שניקב באותו צד שביתו לחיור, שלא ניקב היצון שבכולו. שהרי חותכה מנאן ומתה חותכה מנאן וזוהי - כן שניקב רגליה למעלה ממומת
 55 הגידים ולא שובר העצם - כשרה. נחתכה למטה במקום צומת הגידין, אף על פי שמגון מנאן - טרפה, כדאמרין לקמן: וכן שניקב צומת הגידין, בפרק 'ברמה'
 56 (וחולין גזא), ואף על פי שלא בתוך העצם. **רבנן מרופאי** - הווי רבנן דלעיל, רבי מני ורשי לקיש ורבי שמעון, וטרפי למחט שנמצאת בריאה. **בשמעתייהו**
 57 - דמחוק וירעאל סמפיא, דחיששין שמא דרך הוושח נכנסה תחלה, ונקבה כרס או דלמא חסרה. **כיון דבסמפונא רבה אשתבח** - מי מנוכה לא אותו סמפון אם
 58 דרך חרץ בדריים נכנסה? הלכך בדריים נכנסה כרחוק דבסמפונא נקט, ועל דרך הקנה, ובא לסמפונת הריאה. הוה מריר מר - בתמייה, כלומר, וכי נקבת הכבד טרפה
 59 הווא? אי קופא לגוי - אם עבה שהיא נקובה בו נחבא בתוך הכבד, וחדרה שפירין **פסתי** יוצא לתוך חלל הריאה. **דאי סמפונא נקט** - דאי סמפונא נקט ואתאי
 60 חודה את הסמפון ויצא לכבד וממנו לחוץ, ואי קופא לבר, לחלל הבהמה ופיה לתוך הכבד - ודאי דרך הוושח נכנסה תחלה, וניקבה דוקן, ויצתה ובנסב פיה לכבד.
 61 **באליתמא** - מחט עבה שאינה יכולה לנקב דרך קופא שלה. אבל כסמפונא, כגון מחטין שלנו שנגמקין בשר אפילו דרך קופא שלהן.

1 **להביא** חלב שעל גבי הדקין - לא עלה צריך להביא (ויקרא א) "את החלב המכסה
 2 את הקרב", וזמא חלב כל החלב אשר על הקרב" (שם מרבין אף שעל הדקין,
 3 או שעל הקיבה לאידך, ולמעט חלב שעל גבי דפנת תבניה. כדריש בתורת כהנים.
 4 **חלב** כותום - לא מירי הבא בראש ושמן סחמתה, ולא נסרבה בשמן. דפשיטא

5 דטרפה, דסתמנה זו אינה מירי, דאין שומן
 6 לריאה ואין זה שומן שלה. ולא מירי הבא אלא
 7 כגון דקין שנקבו חלב הבנתא סותם את הנקב.
 8 שהוא שומן שלהם, ותמיד שובכים בו, ואודוך
 9 הוא מאד אדוקה סתימה מעליה. וחלב הביאה
 10 ככובע נמי דאנטרין למימר דאינו סותם -
 11 היינו כגון טרפשא דליבא, בדאמר לקמן, שחן
 12 שם כל שעה. אבל בריאה אין שום חלב סותם.
 13 **חלב** חדר מאי - נשאל לרבינו יצחק על מוח
 14 שנמצא בקרקבו, וניקבה הביט שלו וגם בשרו.
 15 רק שיהיה שומן סותם למעלה, והתיר. וזהו
 16 מביע לן הבא אלא חלב חיה, שבגווז בריבוא
 17 טמא, אבל בחלב טהור דעוף, שלא מצינו כנגדו
 18 טמא - פשיטא דסותם, דמיהיק שפיר.
 19 **רב** ואיסורא דאורייתא וכו' - כדכב פפא
 20 ודא, ומסבירא דרבא נמי חזר בו.
 21 דקאמר לקמן משמיה דרב נתנן: חומצא ובר
 22 חומצא דעל תימין חזר ולא תימין. **והשאר** לה
 23 המשקין מתוך - ואם תאמר: כמאן? דא
 24 אפילו רבנן דבסמוך לא שרו אלא חמשה וש
 25 למור: דהוא הדין לכולן, ואותן חמשה דנקט -
 26 דמיהיק דפליג רבי שמעון עלייהו, אבל בשאר
 27 מודה.

1 חלב שעל הדקין - לקמן (חולין צגא), אמרנן: ריש שמיעא באמתא בעי גיררה,
 2 וזוהו חלב שעל הדקין, כשהמעינים מתחילים לימשך מן הקיבה היו חלב שעל הדקין
 3 אסור עד אמה לדברי רבי ישמעאל, מפני שחלב שעל הקרב שקרוי *טייליא
 4 מחובר בו, והכתוב מרבהו בכלל מיראת כל החלב". אבל חלב שעל הקיבה לרבי
 5 ישמעאל מותר, והיינו "מסיעו בהניג". **קרומ**
 6 ונקלף - קרומ קד שי עליו, ונקלף הקרומ
 7 מעל החלב, שאינו אדוק בו כל כך. **אף כל**
 8 קרומ ונקלף - והיינו שחלב שעל גבי הקבה,
 9 וכל כשן חלב שעל גבי הדקין. **ותבה** -
 10 "היא שמתלה" מותרגמין "היא תותביה"
 11 (שמות כב), כשמתלה הוא פרוש על הקרב,
 12 וכן על הדקין בראשן. אבל חלב הקבה הוא
 13 תותב, אלא תותבת תחובת הוא אדוק.
 14 ושעל הדקים מראשו והלאה - היינו מן
 15 הבנתא כשמפרישין אותו מן - נשאר מן
 16 החלב עצמם, ולא תותב הוא אלא אדוק
 17 בהם. כך היא הצעה של משנה - כמו
 18 שהשבט, ואיפוך קיימתא. כיון דקתני מה
 19 חלב בו' - שדורש את המקרא, והדורך
 20 לדיקון, למר קרומ ונקלף ולמר תותב קרומ
 21 ונקלף. דיוקא הוא - ולא תחליף דבריו של
 22 חז"ל. **אף הכי רבי ישמעאל** - בתמיה,
 23 דאם תאמר ללעיל נתנו בו היתר כרבי
 24 ישמעאל, הוא רבי עקיבא הוא דשרוי ליה
 25 ולא רבי ישמעאל: חלב מותר סותם - כגון
 26 דקין שנקבו חלב הבנתא סותם את הנקב
 27 ככשרה, וחלב טהור אדוק הוא מאד, והוי

1 **חלב** סתימה מעליה. **טמא אינו סותם** - כגון
 2 כרס או המטס שנקבו חלב המכסה את
 3 הקרב סותמן. איתנה סתימה, לפי שאינו
 4 דחבר אלא תותב. חלב חיה - המכסה את
 5 הקרב מוח - שסיסום הוא ניכר בהרס של
 6 חיה, ולחא דבעי האבעיא לא אפשר ליה
 7 במתי טעמיה דרב מזה. **אם זמי פתור** -
 8 דלא אסר רחמנא אלא "כל חלב שור וכשב
 9 וצמר ויקרא זו, מתוך - מחובר יפה בבשר.
 10 והנה חסה בו" - בתורת כהנים נפקא לן
 11 מירצה הבחן ופנו את הבית בימים יבא
 12 הבחן לראות את הנגע ולא טמא? וגו', אמר
 13 רבי מאיר: וכו' מה מטמא לן, כי שמירה הרי
 14 למימרן שלא יראה הבחן את הנגע ולא
 15 יאמר "טמא" עד שיהו הכלים נפנק? ואם
 16 תאמר: מלי עיזו בגדי ומתבת - מטבילין
 17 והם טהורים. ועל מה חסו תורה - על כלי
 18 חרס ופכו, שאין להן חסרה אלא שבירה,
 19 וכל כך חסה תורה על ממונן של ציר עץ -
 20 על חומר על ממונן של צירקים. **אמר ליה**
 21 **רב** **דמיא לרבא** בו' - כלומר, הא רב דאמר
 22 לעיל: טמא אינו סותם. וטרפה איסורא
 23 דאורייתא היא, ויש לה לילך חלב התחמי,
 24 דקיימא לן (עבודה זרה וא) בשל תורה הלכה,
 25 וכלי מוח של משום גלוי ברלקמן, וגלוי ככנת נפשות
 26 הוא, ויש לה לילך אתר המתמיר. אין בהן משום גלוי - שאין נחש שותה מהם. שומת היה - אותו נחש, שאין שאר נחשים עשין כן. **בצירין** - ושם מקום. **אמר**
 27 **ליה** - רבא לרב נתנן בר יצחק. **אורי** - מיהא - על כרחך ציר. ולא קיימא לן ביה רבי שמעון. **הוא** רב **פפא** בו' - וכו' היכי דבוצרי ליה הלכתא כותייה - ברבש
 28 נמי לית הלכתא כותייה. כי הוה מפילי לא גלויא - אם מים אין, הוה שרו ליה בציר, לפי שהציר שותף הארס ועוב אין מוקי, ושוחין אותו גלוי. **אורי** - ליה
 29 דבריש הלכתא כותייה, דהא קאי רבי שמעון כן אלעור כותייה. דרבי שמעון טמא הוא רבי שמעון כן יוחי. **חפי דברכשא** - חלב שעל החלולת המוציאה ריעה שקרוין
 30 **דמחייא, עשו קרסין קרסין כניע חטים. ואם ניקבה ואתו חלב סחומה - לא מניה, וטרפה. וקרסין עגולין לן כמו כרע. **מיפשיא לרבא** - שומן חלב שישו ככובע
 31 והלב חס נבא בו - אינו סותם אם ניקב חלב או הריאה כגמול, ולא הריאה כסחומה. והיינו טעמא דריאה הסרוכה בשומן חלב, דאם על גבי דהיינו בריחא ואצלה הוא גרל,
 32 ולמשת חסותה דאנו הוה. וטרפה. דעל כרחך הריאה ניקבה, שאין סירסא בלא נקב, וסתימה זו אינה כלום. **מיפשיא** וכו' **חומצא** - עינשה חבלת על הקיבה, ולקמן
 33 מפרש להו. **סתיים** - אם ניקבה הקיבה, ולא **דיענא** - רבא קאמר לה. **יפה** חכ כח מנח **האב** - ברייתא היא בשבועות בפרק "כל הגשבעין" (מתם), שהבן גובה
 34 מוכח **האב**. הי חומצא ותי רבי חומצא? **תא** שמעו, **דאמר** רב נתנן: אינהו - מיכל אכלי, ולדירין

1 **לקמיה דרבא**; **אמר** רבא: **למאי** נחוש לה? **חזא**, **דהא** **אמר** רב **רבא**: **חלב** **טמא** **נמי**
 2 **סותם**. **ועוד**, **התורה** **חסה** **על** **ממונן** **של** **ישראל**. **אמר** **ליה** **רב** **פפא** **לרבא**: **רב**, **אויפוא**
 3 **דאורייתא**, **ואת** **אמרת**: **התורה** **חסה** **על** **ממונן** **של** **ישראל**? **נמי** **מיימינן** **כנדוקא** **איגלי** **ליה**
 4 **בסתקא** **דרובשא**, **אתא** **לקמיה** **דרבא**, **אמר** **רבא**: **למאי** **נחוש** **לה?** **חזא**, **תנן**: **שלישה**
 5 **משקים** **אסורים** **משום** **גילוי** - **תינן** **והימים** **והחלב**, **ושאר** **כל** **המשקים** - **מותרים**. **ועוד**, **התורה**
 6 **חסה** **על** **ממונן** **של** **ישראל**. **אמר** **ליה** **רב** **נתנן** **בר** **יצחק** **לרבא**: **רבי** **שמעון**, **וספנת** **נפשות**,
 7 **ואת** **אמרת**: **התורה** **חסה** **על** **ממונן** **של** **ישראל**? **רבי** **שמעון** **מאי** **היא?** **דחתיא**: **המשנה**
 8 **אין** **בהם** **משום** **גילוי** - **ציר** **והומין**, **שמן** **ודבש** **ומזינים**. **רבי** **שמעון** **אומר**: **אף** **הן** **יש** **בהן**
 9 **משום** **גילוי**. **ואמר** **רבי** **שמעון**: **אני** **ראיתי** **נחש** **ששטה** **ציר** **בצירין**. **אמר** **לו**: **שמיאי** **הוה**,
 10 **ואן** **מביאין** **ראיה** **מן** **השומים**. **אמר** **ליה**: **אורי** **לי** **מיתה** **בציר**, **דהא** **רב** **פפא** **ורב** **הונא**
 11 **בריה** **דרב** **יהושע** **ורבנן**, **פי** **הוה** **להו** **גילויא** - **שרוי** **ליה** **בציר**. **אמר** **ליה**: **אורי** **לי** **מיהא**
 12 **ברבש**, **דרבי** **שמעון** **אין** **אלעור** **קאי** **פנותיה**, **דחתיא**: **וכן** **היה** **רבי** **שמעון** **אין** **אלעור** **אוסר**
 13 **ברבש**. **אמר** **רב** **נתנן**: **חלב** **העשוי** **ככובע** **אינו** **סותם**. **היא** **קאי** **למה** **חופי** **דברכשא**,
 14 **ואמרי** **ליה**: **מיפשיא** **לרבא**. **אמר** **רבא**, **שמעית** **מיהי** **דרב** **נתנן** **תרתיה**: **היחצא** **רבי** **חומצא**,
 15 **חז** **סתיים** **ותי** **לא** **סתיים**, **ולא** **דיענא** **לי** **מפניהו**. **רב** **הונא** **בר** **חיינא** **ורב** **הונא** **בריה** **דרב**
 16 **נתנן** **אמר**: **בר** **חומצא** - **סתיים**, **חומצא** - **לא** **סתיים**. **אמר** **רב** **טבוח**, **וימינך**: **יפה** **פל** **הבן**
 17 **מוכח** **האב**. **הי** **חומצא** **ותי** **רבי** **חומצא**? **תא** **שמעו**, **דאמר** **רב** **נתנן**: **אינהו** - **מיכל** **אכלי**.

1 אחר המחזור. ואת רבא כו'. **כנדוקא** - מוכר כדים (פסחים לא), שמעתי. **בסתקא** - כד של רבש. **רבי שמעון** - וגלוי ככנת נפשות
 2 הוא, ויש לה לילך אתר המתמיר. אין בהן משום גלוי - שאין נחש שותה מהם. שומת היה - אותו נחש, שאין שאר נחשים עשין כן. **בצירין** - ושם מקום. **אמר**
 3 **ליה** - רבא לרב נתנן בר יצחק. **אורי** - מיהא - על כרחך ציר. ולא קיימא לן ביה רבי שמעון. **הוא** רב **פפא** בו' - וכו' היכי דבוצרי ליה הלכתא כותייה - ברבש
 4 נמי לית הלכתא כותייה. כי הוה מפילי לא גלויא - אם מים אין, הוה שרו ליה בציר, לפי שהציר שותף הארס ועוב אין מוקי, ושוחין אותו גלוי. **אורי** - ליה
 5 דבריש הלכתא כותייה, דהא קאי רבי שמעון כן אלעור כותייה. דרבי שמעון טמא הוא רבי שמעון כן יוחי. **חפי דברכשא** - חלב שעל החלולת המוציאה ריעה שקרוין
 6 **דמחייא, עשו קרסין קרסין כניע חטים. ואם ניקבה ואתו חלב סחומה - לא מניה, וטרפה. וקרסין עגולין לן כמו כרע. **מיפשיא לרבא** - שומן חלב שישו ככובע
 7 והלב חס נבא בו - אינו סותם אם ניקב חלב או הריאה כגמול, ולא הריאה כסחומה. והיינו טעמא דריאה הסרוכה בשומן חלב, דאם על גבי דהיינו בריחא ואצלה הוא גרל,
 8 ולמשת חסותה דאנו הוה. וטרפה. דעל כרחך הריאה ניקבה, שאין סירסא בלא נקב, וסתימה זו אינה כלום. **מיפשיא** וכו' **חומצא** - עינשה חבלת על הקיבה, ולקמן
 9 מפרש להו. **סתיים** - אם ניקבה הקיבה, ולא **דיענא** - רבא קאמר לה. **יפה** חכ כח מנח **האב** - ברייתא היא בשבועות בפרק "כל הגשבעין" (מתם), שהבן גובה
 10 מוכח **האב**. הי חומצא ותי רבי חומצא? **תא** שמעו, **דאמר** רב נתנן: אינהו - מיכל אכלי ליה - דקטביר חלב טהור הוא.
 11 ולדירין

חלוץ. פרק שלישי - אלו טרפות דף נ עמוד א - מותר מהדרת "אבן ישראל - (שטיינליץ)" רמ"ה רש"י

כ"ו פליגי דאיתריא - והיא דפסחים פרק "מקום שנהגו" (גאא.) כי טלוק רבה בר רב

נה אבל דאיתריא - מיתוקם כי האי לישנא.

דאיתריא כולי עלמא לא פליגי דשרי - ולחאי לישנא פירוש מילתא דרב נחמן

בנחומא: איתו מילכ אב אבלי ליה. השתא איתו דלא אבלינן. אפילו

סוחם אנו. ולא בפירוש הקונטרס, דאיתריא, אפילו

דלחאי לישנא בחרא לא מתוקמא מילתיה דרב

נחמן. **אפילו** ביום שביעי בא ממקום קרוב

מונה עמדם - לכאורה היה נראה דיום שביעי

לא דאוקא, אלא בלילה של שביעי, דאבתי וא

פסק אבלות מעיניה, דאי ביום השביעי - הא

מקצת היום כבולו ואין שריי לומר מונה עמדם.

ומהרי אפילו ביום שביעי ממש איירי, דבמנוע

קטן (כבא.) מוקי לה בשביעי קמיתא דרבי אמי,

דאבתי וקא באבלותיה עד שילכו לה.

מודקה לקח ומגסה לגסה - פירש רבינו

זנבא: לישנא סתומא במדמה ליה פירושא דקד

להקל, דאי באונא ואונא - הוה ליה למישר

קטנה ודגולה. דיאמר רבי יוחנן גבי כרס.

ואיתו

וריא; ומנו - רבי וריא;

וריא; ומנו - רבי אבא. אמר רבי אבא בריה דרבי חיאי

בר אבא, הכי אמר רבי חיאי בר אבא אמר רבי יוחנן: הלכה כרפן שמעון בן גמליאל

במטרפה, והלכה כרבי שמעון בן גמליאל במטרפה - הא דאמרן.

כרבי שמעון באבל מאי היא? דתנן: כל שלשה ימים הראשונים, בא מקומם קרוב - מונה

עמדם, מקומם רחוק - מונה לעצמו; מאן ואיתך, אפילו בא מקומם קרוב - מונה

לעצמו. רבי שמעון אומר: אפילו ביום השביעי, בא מקומם קרוב - מונה עמדם. אמר מאן

הדוא: איזי ואיסק ואגמרה לשמעתא מפומיה דפרה. כי טלוק אפסחיה לרבי אבא בריה

דרבי חיאי בר אבא, אמר רבי: אמר רבי אבא ברבי שמעון בן גמליאל במטרפה? אמר ליה:

הא "אין הלכה" אכריו! - כרבי שמעון באבל, מאי? אמר ליה: פלוגתא ביננא. ודאיתור, בר

הקדא אמר: הלכה, וכן אמר רבי יוחנן: הלכה, רב נחמן אמר: אין הלכה. ואין הלכה כרפן

שמעון בן גמליאל במטרפה, והלכה כרבי שמעון באבל, דאמר שמואל: הלכה כרבי המיכל

באבל. אמר רב שמי בר חיאי: מקיפם כגני מעיים. הנהו גני מעיים דאתו לקמיה דרבא,

אפניניה ולא אידמו. אתא רב משירשא בריה, ממשמש בהו ואידמו. אמר ליה: מאן קד

הא? אמר ליה: פקוה ידי ממשמשו בהני מקמי דליתו לקמיה דמר! אמר ליה: תבסו ברי

במטרפות כרבי יוחנן? רבי יוחנן ורבי אלעזר דאמרו תרתייהו: מקיפם בריאה. אמר רבא: לא

אמרן אלא באותה ערוגה, אבל מערוגה לערוגה - לא. והלכתא: אפילו מערוגה לערוגה;

מדיקה לדקה, ומגסה לגסה, אבל לא מגסה לדקה, ולא מדיקה לגסה. אבוי ורבא דאמרי

תרתייהו: מקיפם בקנה. אמר רב פפאי: לא אמרן אלא באותה חוליא, אבל מחוליא לחוליא -

לא. והלכתא: אפילו מחוליא לחוליא, ומבר חוליא לבר חוליא; אבל לא מחוליא לבר חוליא,

ולא מבר חוליא לחוליא. אמר ועירוי: החלולת שיקבה - שגרה, הואיל ויריבוס מעמידות

אותה. וכמה? אמר רבי אילע אמר רבי יוחנן: קמוס תדבק - ברובו, שלא במקום תדבק -

במשוה. אמרוהו רבנן קמיה דרבא נחמן, אמר: לאו מי אמיתא לכו לא תתלו ביה

במקום קרוב בתוך מודק יום אחד, ורואי

הוא לידע בו ביום, אף על פי שלא ידע - הל אבלות עליו, ובלבד שיבא בתוך שלשה ימים, ומונה אבלותו מיום ראשון, אמר מאן דהוא - אחוז מן התלמידים, ולא היו

בזרין אלו ששדיר הגמרא מן הוה. **אובי ואיסק** - לארעת ישראל, לאתריה דרבי אבא בריה דרבי חיאי בר אבא. **אגמרה** - לשמעתא דרבי חיאי בר אבא,

ואגמרה שמימיה אומר הלכה כרבי שמעון או לא. ואין הלכה כרפן שמעון בן גמליאל - התלמוד קא פסיק לה. **מקיפם כבני מעיים** - אמר נמצאו מקיפם, ואין אנו

יודעים אם קדם שחיטה ואם לאחר שחיטה - נוקפין נקב אחר בעידו ורואין, אם מראיהן שוין - כשרה, בדבדוע שלאחר שחיטה היה. **פמשמש בהו** - ממשמש בהן

בנקיבם דאתריס. ותנפכו מריאה אחו. **אידמו** - ואכשרה. **מאן קד הא** - שידעת לעשות תבונה זו. **אמר ליה** - מעמיצא הביעות, דאמינא: כמה ידי ממשמשות בנקיבין

קמאי מקמי דליתו מדיק דמר. **כרבי יוחנן** - בכל מילי. לישנא איתריא: רבי יוחנן חכים טרפנות. דאמרין לקנן: שרד ליה שמואל תריסר גמלי סיקפי טרפימא. פרק

"ידי הנשה" (תולין עה.ב). **מקיפין בריאה** - היבא דליבא למיתלי טבטחא. ערוגה - דופן הריאה ימיני או שמאלי. **מודקה לודקה** - אפילו במהא אחרת דזומתה. לישנא

אתריא: מגסה לגסה - מאומה לאומה. ומדיקה לדקה - מאנא לאונא. וחת נראית לי, שאין מקדיל כל כך. **מקיפין בקנה** - אמר נמצאת פסוקה לאחר זמן, וא קודרה

כאסר. **באותה חוליא** - לענין קודרה ומדיקה נקט לה. חוליא - שלש טבעות, דטבעת אחת אי עולג באסר. ערוך דתייר אותה חוליא עממה ומקיפין. כל חוליא

- הוא קלישת חוקה מן הדרדדן ומתחתיה. הבשר בחמת ראשי טרבעות. וכן הוה תנחום. הוהך דרז מעמיצא ומעמיצא ולבדדן לכאן ולכאן על פי כל הקנה.

מחוליא לבר חוליא - ממקום עוביה של זו למקום קלישתה של זו. החלולת - היא כרכסא, *סבחיאי. **מעמידות** - סומתות אותה, שהרי אדוקה בהן. מקום תדבק

- שהיא דבוקה ביריבס. **יריבו** - אפילו נקרו וניטל ונפנה עליון או תחתן ברובו - כשרה. שאין דרך היערי היוצא דרך הנקב לחזור לאתרויו וליפול לתוך חלל הגוף,

מפני שבמקום דבוק הוא, השררה מלמעלה. ועצמות האליה שקורין *הגאקאש, ומכאן ולמטה הן מחוברין בחסוס.

ולדין אפילו מיסתם נמי לא סתים - בתמינה; לדין, בני בבלי, נהו דלא אבלי

ליח - לחכי מיהא ממוקפין ליה בחלב טהור לזיות סותם. שמע מינה: ההיא דפליגי

ביה בני ארץ ישראל ובני בבלי קרי ליה בר נחמן "בר חומצא", והיינו דאיתריא, חלב

שבמקום הדתי. שקביה שריה בקשה, ומבחוץ קרי "דאקשתא", ומכפנים לעוגל

קרי "דאיתריא" - חלב, ובדאיתריא ובגין.

כדמפרש ואיל. **דאקשתא כולי עלמא לא**

פליגי - דבין לבני בבלי וכן לבני מטרבא

אסור. דאפילו רבי עקיבא דאמר לעיל תולין

ג. מטבא ותובת קרום ונקלף אסור, והאי נמי

לתובת דמי, שאינו מחובר אלא באמצע

הקשת שקורין *ופיטשא. **בי פליגי**

דאיתריא - בני בבלי כסרי לה כרבי

ישמעאל דאמר: כל קרום ונקלף חלב סרי

הוא, והאי נמי קרום ונקלף הוא, ובני מטרבא

כרבי עקיבא דבעי תובת קרום ונקלף, והאי

לא תובת קרום ונקלף הוא. **איתריא**

כולי עלמא ולא פליגי דשרי, דכרבי עקיבא

סברי ליה. **בי פליגי דאקשתא** - מאן דאסר

סרי, תובת קרום, ואנא דשרי סרי, וכן

דמחבר בנקצא - לא תובת חלב, והוא

לישנא כתיבא לא מתוקמא מילתיה דרב

נחמן, דכיון דאקשתא דפליגי ביה אמר רב

נחמן סתים - כל שכן דאיתריא, דכלולו

שרי, ואם כן מאן לא סתים? דרב נחמן

אלישנא קמא. והכי מסתברא לישנא קמא.

כדאמרין בביקום שנהרג (פסחים גא.א.) כי

אתר רבה בר רב תנא אבל דאיתריא, על

לבהיה רב אראו וכסיה מן קמיה, משום דבני

בבלי אסרי לה. **איתריא** תרתייהו אסרי, דבתר

בני בבלי רבין, דאנן בני גולה אנן, וכלישנא

קמא ולחומרא. דכל היבא דאיבא תרי לישני

בגמרא, אי מדיד דאיתריא הוא - ולי

לחומרא, וברבדנן - דלי בתר בתרא. **כי הא**

- אלישנא קמא קאי. **רבי אבוי** - מטרבא

הוא, ואמר: מקמצינן, וטליק ממנו מעט

למעלה מהויא דאיתריא. מפני שחלב הקרב

שוכב עמו, ואוכליו השאר. **חמסם** - לשון

חמסם (כח) "לא תחוסם" - מנגמם. **בלילה**

אח - שנתנו בו אסור. **גום** - תוחך עד

עיקרו כולו השולך. **גום** - כמו "גומעם

השופ" לקמן (תולין עה.ב). **ליחת** - מבפנים

היא. **שיקא דמעייא** - *גגלדריא, ואדוקה

בין מבפנים, ומריצאן אותה מום דחוק.

איתריא דרבי אבא מרבי אבא - לא

שמענתא לקמן דרבי אבא בריה דרבי חיאי.

ולאו היינו רבי אבא קמא. כל שלשה ימים

הראשונים - פסק אבלות. **בא** ממקום קרוב

- אם לא היה אחד מן האבילים בבית, והוא

במקום קרוב בתוך מודק יום אחד, ורואי

הוא לידע בו ביום, אף על פי שלא ידע - הל אבלות עליו, ובלבד שיבא בתוך שלשה ימים, ומונה אבלותו מיום ראשון, אמר מאן דהוא - אחוז מן התלמידים, ולא היו

בזרין אלו ששדיר הגמרא מן הוה. **אובי ואיסק** - לארעת ישראל, לאתריה דרבי אבא בריה דרבי חיאי בר אבא. **אגמרה** - לשמעתא דרבי חיאי בר אבא,

ואגמרה שמימיה אומר הלכה כרבי שמעון או לא. ואין הלכה כרפן שמעון בן גמליאל - התלמוד קא פסיק לה. **מקיפם כבני מעיים** - אמר נמצאו מקיפם, ואין אנו

יודעים אם קדם שחיטה ואם לאחר שחיטה - נוקפין נקב אחר בעידו ורואין, אם מראיהן שוין - כשרה, בדבדוע שלאחר שחיטה היה. **פמשמש בהו** - ממשמש בהן

בנקיבם דאתריס. ותנפכו מריאה אחו. **אידמו** - ואכשרה. **מאן קד הא** - שידעת לעשות תבונה זו. **אמר ליה** - מעמיצא הביעות, דאמינא: כמה ידי ממשמשות בנקיבין

קמאי מקמי דליתו מדיק דמר. **כרבי יוחנן** - בכל מילי. לישנא איתריא: רבי יוחנן חכים טרפנות. דאמרין לקנן: שרד ליה שמואל תריסר גמלי סיקפי טרפימא. פרק

"ידי הנשה" (תולין עה.ב). **מקיפין בריאה** - היבא דליבא למיתלי טבטחא. ערוגה - דופן הריאה ימיני או שמאלי. **מודקה לודקה** - אפילו במהא אחרת דזומתה. לישנא

אתריא: מגסה לגסה - מאומה לאומה. ומדיקה לדקה - מאנא לאונא. וחת נראית לי, שאין מקדיל כל כך. **מקיפין בקנה** - אמר נמצאת פסוקה לאחר זמן, וא קודרה

כאסר. **באותה חוליא** - לענין קודרה ומדיקה נקט לה. חוליא - שלש טבעות, דטבעת אחת אי עולג באסר. ערוך דתייר אותה חוליא עממה ומקיפין. כל חוליא

- הוא קלישת חוקה מן הדרדדן ומתחתיה. הבשר בחמת ראשי טרבעות. וכן הוה תנחום. הוהך דרז מעמיצא ומעמיצא ולבדדן לכאן ולכאן על פי כל הקנה.

מחוליא לבר חוליא - ממקום עוביה של זו למקום קלישתה של זו. החלולת - היא כרכסא, *סבחיאי. **מעמידות** - סומתות אותה, שהרי אדוקה בהן. מקום תדבק

- שהיא דבוקה ביריבס. **יריבו** - אפילו נקרו וניטל ונפנה עליון או תחתן ברובו - כשרה. שאין דרך היערי היוצא דרך הנקב לחזור לאתרויו וליפול לתוך חלל הגוף,

מפני שבמקום דבוק הוא, השררה מלמעלה. ועצמות האליה שקורין *הגאקאש, ומכאן ולמטה הן מחוברין בחסוס.

ואיזהו כרס החיצונה כשר החופה את הרב ספר - אם כן חסר להו
משמנה עשרה טרפות. דברש החופה את רוב הכרס אם שמש שמעתא
דברש פירקין ובריש פירקין (גמא). פירשה.

רובא ולא את היו שפישטא - פירושו: פישטא דרוב מועיל לכולו עלמאן וקעת חימה.

מאי קא משני: לא צריכא דאיכא טפח
במשוה, והו דרמינא עד דמיקרע בה טפח לא

היה טרפה ואמאי סלקא דעתך למימר הכי?
ורבינו רובאל גיסי: רובא דאיכא טפח משוה, ורובא

לפישטא רובא דלא היה טפח - היינו כשאין כולל
הכרס טפח, ולכן פריך שפיה. פישטא דלא בני

טפח, שיהי אן כבולה טפח ומשנה כגון דאיכא
טפח משוה, מהו דרמינא: כיון דאיכא כבולה

טפח משוה לא מטיירא עד דמיקרע טפח.
לכשתמותה תעמוד על טפח - כשתקוף

הסלע עומד וימתח ויבטח חיה
בארבו טפח. **חומה** שנתח וימתח עובי בתו

הכוסות בעד אחד כשרה - אבל בהמסא, אפילו
מצד אחד שלא נקב בעמק לעבר - טרפה, כך

פירש רשי"ב במקום אחר (שבת לו.א), ואפילו אם
תמצא עומד דלא אן סריא שיהא טרפה, הולכי

ולא ניבא אלא חצי עור, ומצינו למימר דכוליה
ניקב, ויחשב כשנת אסריא, כן הכי דרמינא

(גבי וישטן טפח פירקין (תולין ג'א) למאן
דדישי לספק דרשיה. והא דקתני במגנתי: ורובא

המסא ובתי הכוסות ענקבו לחוץ, דמשמע
דביעין נקב מפושל - לאו דוקא לחוץ שיהא

מושלל, אלא לכוונת דהא - כלפי שיהא
ולא פוקי נקבו זה לחוץ זה, והא דקאמר: מצד

אחד כשרה עובי בית הכוסות, צריך לפרש:
אוהו עד אחד כמפנים כלפי הרעוי. דאי צד

שבחוץ כלפי חלל הנוק, אפילו לא ניקב כלל,
אלא שנמצא מחט בחלל הנוק - טרפה, דאמר:

נקיב נקיב ואתאי, ואין נראה לרבינו עם לומר
שיהא טרפה ולא ניקב אלא אפי' חצי העור של

המסא, ונראה לו דהמסא נמי מצד אחד כשרה.
הא דנקב עובי בית הכוסות מצד אחד כשרה

- ברוחא קממען על לבי שפי שזו שני עורות.
וקממען על גבי שניקב עור אחד, שכל

אפילו הכי כשרה עד שניקבו עניהם, ואב דנקט
מצד אחד כשרה - נקט נמי משני צדדין טרפה

אף על גב דלכותא דפשטא דהא, ועד אומר
רבינו תם: דהאי נמי חיושי הוא, וסלקא דעתך

אמינא: אפילו מצד צדדין, כגון שניקבו שני
העורות - כשרה, לפי ששובב עד גבי המסא

ומדבוקו בש שמומן, והוא חרין דאוהו בתק
מגוץ שלא יבא הרעוי, מדי דוהא אחלחולה

שניקבה וריכס ממעדין אוהו כבדשה, אן
משמע לו הכא דטרפה. אמר האמה: אה אמרין

ביבמה מליקין' (שבת לו.א) גבי דתתו תלת
מליא דאישטניו משימה, וכולילא בי כס יבוי כס

כולילא: למואי נפקא מינה - למחט שנמצאת
בעובי בית הכוסות, הנמצאת מאן נפקתא

איחא? הא בתריהו אמרין: מצד אחד כשרה
משני צדדים טרפה, גם הכולילא ויש לומר:

דנפקא מינה, ולא חטעה לפרש מה שאמר מצד אחד כשרה - והו הכולילא, דהיינו

המסא שנתח קרוץ בית הכוסות, אבל כגון כשרין עבשי הכולילא, היינו מה שהיו

גרילס לקרות בית הכוסות - אפילו מצד אחד טרפה, והוא יניקב עור שלם, אי גמי,

שלא טענה נמי במשני צדדים טרפה, והיא חמה שקרוין אוהו עבשי בית הכוסות, והוא

דמסא, כגון כשרין עבשי הכולילא, דהוא מה שקרוין מחלתה בית הכוסות -

אפילו משני צדדין כשרה, דהיינו כמו לחלולה שניקבה וריכס ממעדין אותה.

המוציא

הקרייהו כסלע, מטבע רחב הוא. **שאם תחתה** - אי הוה מושכו לכאן ולכאן שיכנס

ההווא לארוך או לרחב, ומצא בו טפח באותה קרידה. **תלת קשיטא** - ורובעי

תמורה **כציצא** - עם כולל הנשאר סביבותיה, כשמוכלין אותה יכנסו שלשה בטרוח, או בלא ציפא

בדרוחו.

התלפת עברין לחומר, וטרפין בכל הכרס בנקב במשנה כבני מערבא, ומיהו, כל

הנך טרפות אן לא טרחוין למיבדק בתרייהו, לכל כמה לרא משתבתו אולינ בתר

רובא, כדנפקא אן בפרק קמא (תולין י"א), מ'האליה מומיה' ומקראי טובא,

ובסביכי דריחא משום שרישן כדקרוין בתרייהו. **פוסלה** פוסלה - גדולה שבגדולתה

כל שקיעת בה ובי' - כלומר, כל הכיא מלשבתא לא טפח או רובא - טרפה.

רובא פשיטא - דרובו ככולו, הכי גרסינן: לא **צריכא** דהוויא טפח במשנה - אי

היה משוה טפי מרובא הוה מיקרע טפח. נקדה - ממין ארובה עגולה, ורחבי

התלפת חסלע, מטבע רחב הוא. **שאם תחתה** - אי הוה מושכו לכאן ולכאן שיכנס

בוכן טרפין - כדים רקוס, כלומר, דברים שאינן. **הפיסה** - אחוזת יד. **כמריא** -
אצלע. **כמריא** - אפילו בשוור גדול די בכך. **מריא דיבי** * ונקרשטיא בודיל,
לשון מורי, והוא עשוי ככסו וסוחסו בראשו. וכך מצאתי באלף בית רבי שמכי:
*בבודיל שאצלירי. ולשון סניא דיבי - לפי שהו מקום מאוס וכחשו ואפילו

בזרעו, ולא שאר הכרס קרי חיצון,
ושעורו רבול לישנא אחרת שמתני בתו

*הפנציצא עצמה הוא, מקום שנומקיסם שם
הטחבים הכרס ומצויאיה הפרש, מקום

השחשואי וב ודראקטן נראה. **אסתומבא**
דכרסא - אני שמעתי *אסתומבא כלעו,

ואיני יודע מהו. מקום **צרי יש בכרס** -
שהוא קרוי כרס הפנימי, וכל שאר הכרס

קרוי חיצונה. **נפל רבאס כמריא** - הכולל
ואינן יודע הוה אכן לא פירשה לנו כלום.

אמר רב אחא - איך אפירש אתו מקום צב,
מפני הציצא ולפסח - מקום שדברס הולך

ומיצר לצד הוושט הוא קרוי פנימי, מפני
שנחבא דרופני החוזה, ולפסח - כשהבחמא

תלדה, מקום שאין בו מילת - מקום יש
בכרס חלק שאין עם אותו צמר שגורוך

ברוחים מן הכרס. **בשר החופה** - פירשהו
והולך ממב דיה ושרו ויתו קרום עם העוב

על כל החלל וקרוין לו *טניפאי, ויש שן
חוזה ועד היציקים. והכרס קרוי *צנפיצא

משוט נחבא בעצלות החוזה, ורובו תחת
אותו קרום. רובו החיצונה דקאמר נתתיך

רוחא כמה שן שן מה קרום כנגד אותו רב -
הכרס, ואם נקרע שם רוב מה שיש מן הקרום

כנגד הכרס - טרפה, ואם ממוקם שדברס
כלה ולמטה נקרע אותו קרום - כשרה.

והיינו דאמרין לקמן: רובא ולא הוה טפח זו
היא שכינו, וב' ואי כבוליה קרום מעטרין

אין לך בהמה טענה שאין רובא שיהו יותר
משפת. ולא אמרואי דלעיל קרו פנימית

החיצונה בכרס עצמה. **מפרעתה** - צד
הכרס הרהוא את הרוקע הנראה מיד

כשפתחין בהמה לתוקע את המעיין,
והיינו דמפרשי: הויא דפריעי טבוה. וכולו

שייכו ברובה - סניא דיבי, ואסתומבא,
ומקום שאין בו מילת - כולו באותו צד

עומדים, או למעלה או למטה, וכי טרפת לה
לכל אותו צד נקב במשנה הנמצא בו -

מקימת להו לכולוהו. **אמיב** - מנתרעא
הוה כדאמרין בישינס אחויך (בבא

מעיעא טובא: *אנא מנתרעא אנא, וסביא
לי שומא דהרא לעולם. **דרב אמי אפר רבי**

וחינן - דאמר לעיל: *איני יודע איהוה.
מא - אמריתו עליה לא איני לספקי בכל

הכרס כולו אלא ריה רבי פירש רב אחא
מפרעתה היא. וירכי **אבינא** - דאמר: כרס

הפנימי בוושט הוא. **ויבני מערבא** -
דאמרין: כל הכרס כולו קרוי פנימי, וניחון

בנקב משוה. **מא** - וכיון דלא אפסק
התלפת עברין לחומר, וטרפין בכל הכרס בנקב במשנה כבני מערבא, ומיהו, כל

הנך טרפות אן לא טרחוין למיבדק בתרייהו, לכל כמה לרא משתבתו אולינ בתר

רובא, כדנפקא אן בפרק קמא (תולין י"א), מ'האליה מומיה' ומקראי טובא,

ובסביכי דריחא משום שרישן כדקרוין בתרייהו. **פוסלה** פוסלה - גדולה שבגדולתה

כל שקיעת בה ובי' - כלומר, כל הכיא מלשבתא לא טפח או רובא - טרפה.

רובא פשיטא - דרובו ככולו, הכי גרסינן: לא **צריכא** דהוויא טפח במשנה - אי

היה משוה טפי מרובא הוה מיקרע טפח. נקדה - ממין ארובה עגולה, ורחבי

התלפת חסלע, מטבע רחב הוא. **שאם תחתה** - אי הוה מושכו לכאן ולכאן שיכנס

ההווא לארוך או לרחב, ומצא בו טפח באותה קרידה. **תלת קשיטא** - ורובעי

תמורה **כציצא** - עם כולל הנשאר סביבותיה, כשמוכלין אותה יכנסו שלשה בטרוח, או בלא ציפא

בדרוחו.

התלפת עברין לחומר, וטרפין בכל הכרס בנקב במשנה כבני מערבא, ומיהו, כל

הנך טרפות אן לא טרחוין למיבדק בתרייהו, לכל כמה לרא משתבתו אולינ בתר

רובא, כדנפקא אן בפרק קמא (תולין י"א), מ'האליה מומיה' ומקראי טובא,

ובסביכי דריחא משום שרישן כדקרוין בתרייהו. **פוסלה** פוסלה - גדולה שבגדולתה

כל שקיעת בה ובי' - כלומר, כל הכיא מלשבתא לא טפח או רובא - טרפה.

רובא פשיטא - דרובו ככולו, הכי גרסינן: לא **צריכא** דהוויא טפח במשנה - אי

היה משוה טפי מרובא הוה מיקרע טפח. נקדה - ממין ארובה עגולה, ורחבי

התלפת חסלע, מטבע רחב הוא. **שאם תחתה** - אי הוה מושכו לכאן ולכאן שיכנס

ההווא לארוך או לרחב, ומצא בו טפח באותה קרידה. **תלת קשיטא** - ורובעי

תמורה **כציצא** - עם כולל הנשאר סביבותיה, כשמוכלין אותה יכנסו שלשה בטרוח, או בלא ציפא

בדרוחו.

חולין פרק שלישי – אלו טרפות דף נא עמוד א – מתוך מהדרות 'אבן ישראל' (שטיינזולץ) רמ"ט

המוציא מחבירו עליו חטאת – פירושו: להזקק להביא ראיה שברשות מוכר נטרפה. אף על פי שלא נתן מעט עדים – כאן נמצאו וכן הו', כראמר בסוף פרק 'המדייר' (כתובות ע"ג). והא דקרי ליה מוציא – משום דמסתמא כל כמה דלא חזי דידב וכו' לא חזי כל חיזתא. והקשה רוב רבני ימי טוב, ובגדה פירק 'הדואה בתם' (K12) תנאי בדיקה עצמה החוקרת, והשאלה

לחברתה – היא חטאת המוכר והמקנה, ומפשי רב ששה דלענין דינא תנן, דלא מייחביא ברתה לכסא בגדה, ואמאי לא אמרינן: כאן נמצאו וכן הו', והא אומר דהכא וכו' מומין דסוף 'המדייר' ויש לומר: דלא דמי, דהדאי כד ליקים המוכר ובקדושין – סברא הוא דאמרנן הכי, שאומר המוכר ללוקח, קח פרוקן שברשותך נטרפה, והאב אומר לבעל, קח אשתך שברשותך עלך מום, ואין לך לבטל ומעשה חולין, אבל בני הלוקח ליכא למימר הכי. ועוד, בני הלוקח לעולם לא ברשת האשונה בעלת חזקו, שלא באו ליה השניה בתורת מוכר אלא בתורת שאילה, ולא שייך למימר: ברשת שואלה נמצאת ולא ברשת בעל חזקו. **ביון** דאיכא מוח סמוך היה ע"כ, הוא הדין קוץ וכל דבר, חרע, מוקאמר, התם ליכא למיירי מספק. **דטו** – נפל – ולא הלך, ולקטן פסקין להלכה – אפילו בדיקה לא בעי. **דחוו** – שגון כרעיה בתרייתא – לא בבפילה מדיה.

נפל לארעא חוששין – אף על גב דבפילה בעינן עד שיפול מעשרה טפחים, כדאייתא בפרק 'שור שנגח את הפרה' (בבא קמא ג'.), ומכריסא דהוא עד ארעא ליכא אלא ארבעה טפחים, כדאמר התם (א.א.) מכל מקום חיישין דהאב נמוך נפיל ממות החבאה שנגחין זה את זה.

בית חרס אין בו משום ריסקו אברים – משום דאיכא ריעותא דאניו והלך אינטינדן ליה לאשמועינן, דאי לאו הכי – פשיטא דאילוני בתר רוב ולדות, ואם תאמה אם כן, מאי קא מסייע ליה מכן יסי אחד דעמטא דביבתי: התם ליכא ריעותא. אי נמי, כשחיה הרבה אחריו ויש לומר: דאם איתא דאדמיני ריסקו אברים ממות בית דחרס, אם כן הדין לה לחשוב לאונס לעבן ביבתי. **דחוב** – חוביה מוכיה שנתרסקו אבריו בבית דחרס, ובעין ריעותא הוא, דמסתמא דממתן כך בא חוב. **דחוי** – דהוא לילוש אף כי ריסקו אברים. מדה

בירדנו שלפני שחוטתו, לא נמצא עליה קורט דם – **בירדנו שלאחר שחוטתו**, הגלדו פי המכה – **בירדנו ששלישה ימים קודם שחוטתו**, לא הגלדו פי המכה – **המוציא מחבירו עליו חטאת** – ונאי שאנ מכל נקובי **דעלמא**, דאף על גב דלוקא דם מריף מרי? – **התם ליכא מדי למסרד**, **הכא**, פיון דאיכא מחט, אי איתא דקודם שחוטתו הוא – **מסרד הוה סרד**. אמר ליה **רב ספרא לאביו**: **חוי מר האי צורבא מרנן דאתא מערמבא**, ואמר: **רב עזריא שפני**, ואמר: **משה ונא לפני רבי מחט שנגמזאת בעובי בית הפוסות מצד אחד ותרפה**, שלח ליה, לא אתא לגביה. **איל הוא לגביה**: **הנה קאי אאינרא**, אמר: **ניחות מר וניתו לי נחות**. **סליק הוא לגביה**, אמר ליה: **אימא לי**, גופא **דעורבא היכי הוה? אמר ליה**: **מפטר גמסיתא אנא לעילא מרבי רבתי**, והוה רב הונא ציפורה ורבי יוסי מדיאה וישבין לפניו, ובאת לפני רבי מחט שנגמזאת בעובי בית הפוסות מצד אחד, והפקה רבי ומצא עליה קורט דם ותרפה, ואמר: **אם אין שם מפה, קורט דם מנן? אמר ליה**: **מרח מרייה ליהוה נבא, מתניתין היא**: **המסס ובית הפוסות שנקובו חזין? נפלה מן הגג**. אמר רב הונא: **הניח בהמה למעלה, ובא ומצאה למטה** – אין חוששין משום ריפוקן אברים. **הווא נריא דהנה ליה לרבינא דהנא חושלא באיפומא**, דגר נפל מאינרא לארעא; **אתיא לקמיה דרב אשי**, אמר ליה, **הא דאמר רב הונא**: **הניח בהמה למעלה, ובא ומצאה למטה**, אין חוששין משום ריפוקן אברים – **משום דאית לה מדי למסרד**, והאי לית ליה מדי למסרד, או דלמא משום דאמרה נפשה, והאי נמי אמרה נפשה. **היא אמרתא דהנה פי רב האי שנירונא נקמיה**. מתקין לה רבינא: **ולמא חוט השדרה אפסיקו**; **בדוקו**, אשכחיה רבינא; **ואפילו הכי – הלכתא כרב רבי ימר**, דלמא חוט השדרה לא נקמיה. **אמר רב הונא**: **זכרים ומננחין זה את זה** – אין חוששין משום ריפוקן אברים, אף על גב דמדיוו ונקימו – **צימרא בעלמא הוא דנקט להו**; **אי נפול לארעא – ודאי חיישין**, אמר רב מנשי: **הני דכרי דגנבי גנבי** – אין חוששין משום ריפוקן אברים, **הני שרדו להו** – **אמתנייהו שרדו להו**, פי היכי דלדחמי קמיהו; **אתדרניהו** – ודאי חיישין, והני מילי – **דאתדרניהו מממת ריאה**, אכל מהמת תשובה – **תשובה מעלייתא הוא דעברי**, אמר רב יהודה אמר רב: **הפה על ראשהו והלכה לה פלפי ונבתי**, על זנבה והלכה לה פלפי וראשהו, כנגד כל השדרה פולה – אין חוששין משום ריפוקן אברים; **ואי שלים חוכרא אפלני דגבא** – חיישין, ואי אית פה קומרי – חיישין, ואי מתני אפסקיה – חיישין. אמר רב יהונן: **בית דהתם – אין בו משום ריפוקן אברים**. אמר ליה רבא לרב יהונן: **תניא דמסייע לך**: **הניקן גן ואם מומא**

וכן על זנבה והלכה כפי ראשה והכה על צוורה, ואפילו – לא גרסינן, דדוקא לא כפה המטה והכה על כל הצלעות כנגד כל השדרה קאמר. ואי שלים חוכרא **אפלני דגבא** – שלא היה ארוך ככל השדרה, חיישין, קשרי – במלך שיש בו שיורי נענפים. **אפסקיה** – בחפס, כלומר, לרוחב הגב – חיישין לחוט השדרה. **בית דהתם** – עגל שנולד היום שיצא מבית דהתם. אין חוששין – שמא נדחך ונתרסקו אבריו, ואין צריך להשתחוות מעת לעת.

בירדנו שלפני שחוטתו – וטרפה הגלד – קורטשא, בירדנו שהוא שלשה ימים קודם שחוטתו – ואם לקחה בתוך שלשה ימים – הוי מקח טעות, גררין המוכר להחזיר לו מעותיו. **לא הגלד פי המכה** – איכא לספקי אי קודם מקח הוי אי לאחר מקח הוי, ועל הטבח שהוא מוציא מידו, דמסתמא כל כמה דלא חזי וכו' לא יזיב ליה חיזתא. ועליו להביא ראיה

שקודם מקח הוה, דמסתמא לא במפקין מומנא מחוקיה. **למא נפקא מינה** – לא גרסינן. **התם ליכא מדי למסרד** – כשנמצא נקב בלא דמח, כשהיה יוצא הוא מתקנה בלחלוותי הבשר והולך, לפי שאין לו הזכך לדבק. **מסרד הוה סרד** – הוה במחט. **רב עזריא שפני** – רב עזריא שמי. **שלח ליה** – אביו הלתי לגביה. **מכריסא** – מניס ומוציא תלמידים. **ומאספ**, ומעמידים מכות מבית המדרש. **לעילא מרבי רבה** – מרבי הירדה הנשיא. **רב הונא ציפורה ורבי יוסי מדיאה**, מהם **שנגמזאת בעובי בית הפוסות** – במנפסי. **מצד אחד** – שלא היתה נראית מבחוץ. **ועליתא** – לבית הכותל לצד החיצון. **ומצא** – על המחס כנגד פיה מבחוץ קורט דם. **אמר אם אין מכה** – ויציאת דמך וכו'. **ומצא** מניח כף ארץ מריה לחיותו נבא – כמה הסדרות לאותו האיש. על עצמו היה אומר, שהטריחו זה בלא צלול, לישא ארתינא: **טרח טרייה** – כמה דטרתייה לרישה דאמרן **לעיל** (וחלף מהגב), כלומר, במחט שרתייה לבא, שאין כאן דבר חרש. **למעלה** – בגג. **למטה** – על הארץ. אין חוששין – והואיל ולא ארבעה שנפלה – אין חוששין שמוך ונתרסקו אבריו, להשתחוות מעת לעת כדון נפולה וריסקת אברים. דאמרין במנחתין (חולין נו"א) גבי עוף, אם שהתה מעת לעת ורשעה – כשרה. ובקפצת מאלה לא חיישין להכי. **הווא נריא דהנה ליה לרבינא** – בגג, הוה ארובה בגג. **לישנא ארתינא** – חוה חוללא – שטורים קלופים. **באיפומא** – כנגד פי ארובה מלמעלה בבית. **ידי – קפץ** – משום דאית לה מדי למסרד – שלא קפצה דאית ארובה אלא בעידי ונגה מסרבה עצמה בכתיילת וקפצת. **המוציא לא חוששין הבתלים שמשרבת ביהדי קצת**. והאי לית ליה למסרד – שהארובה אינה סמוכה לכותל. **דאמרה נפשה** – אם גבה לה יותר מדיא אינה קופצת. **דחוי שרד** כרעיה בתרייתא – גרלה האחרונים היו גררין ארתיה. **שינונא** – לקרפניא. **להתא כרב ימר** – רב דמחוקקין למיבדק שאר בהמות דשגון כרעיהו. **זכרים** – אילים. **מדיוו** – דואנים וכואבים. **צימרא** – זימנות, כמו (שבת ס"א). **אשכחיה צימראתא**, דגנבי נגבי – ושלכין אותם למעלה מכתלי החצר ונפלים לארץ. **אמתנייהו** – על מתניתין נפלין, ואין הנכפין על גבן שתרפקו לחיותהו. **אתדרניהו** – דרך למעלה מן הכותל. **וראי חיישין** – דלא איכפת להו כל היכי דנפלה, הנה על ראשהו – כשכף המטה. **והלכה לה כפי זנבה** – והכה על מתניה ולא על הצלעות. **וכן על זנבה והלכה כפי ראשה והכה על צוורה**, ואפילו – לא גרסינן, דדוקא לא כפה המטה והכה על כל הצלעות כנגד כל השדרה קאמר. ואי שלים חוכרא **אפלני דגבא** – שלא היה ארוך ככל השדרה, חיישין, קשרי – במלך שיש בו שיורי נענפים. **אפסקיה** – בחפס, כלומר, לרוחב הגב – חיישין לחוט השדרה. **בית דהתם** – עגל שנולד היום שיצא מבית דהתם. אין חוששין – שמא נדחך ונתרסקו אבריו, ואין צריך להשתחוות מעת לעת.

1 מודה רבי שמעון לענין קדישים - לא הוא צריך כאן לדברי רבי יוחנן. דבבבזר עסקין.
 2 דתלי רחמנא בפטר רוחו. וקדישים נפיהו לא יליף רבי שמעון אלא מבבזר
 3 "לידה" לידה". כדאמר רבינו יצחק דופן (גדה מ.א.) ולרחומו נקט הכא כל קדישים.
 4 **עמדה** אינה צריכה בעת לעל אבל בדיקה היא בעיא - אבל לא עמדה בעיא היא
 5 מעת לעת. ועמדה נמי בעיתה. כדתני לקמן
 6 (וחילין נ.א.) ודעה הוה טרפה בביתו או טרפצנות
 7 בבמה - צריך מעת לעת. ואמר גמירא משום
 8 רבי אלעזר ברבי יצחק אחת זו ואחת זו צריכה
 9 בדיקה. ואם תמנהו ביה עמדה כדפרק
 10 "התערובת" (בבבזר ע.ב.) נתערבה בשור
 11 שנעבדה בו בעירה. בכלאיא ובטרפה. ובגמרא
 12 (שם ע.ד.) פריך: אלו טרפה היכי דמי? אי ידיע
 13 ליה - לשקלה. אי לא ידיע ליה - מנא ידיע?
 14 ומשני ריש לקיש: דאיערב בפולח. ופריך:
 15 בפולח לבה. ושמעינן: קסבר עמדה צריכה
 16 מעת לעת. ולכזה תנא מוכח אעמדה היא. והשתא. על
 17 כרחק עיקר שינויא לא הוי מעמדה צריכה מעת
 18 לעת. דאבני לבידיקה בולחין. ועוד. דבין
 19 מדעת לעת סוג. אמאי קתני: ידיעו עד
 20 שיתבאר. אלא עיקר שינויא מולכה צריכה
 21 בדיקה. וכיון דאין מרחיח שום דבר במה שאמר
 22 עמדה צריכה מעת לעת. למח לי למימר היכי
 23 צריכה לעל. ומנא מוכח אעמדה אינה צריכה
 24 מעת לעת? וטראה גורסיןן התם: עמדה אינה
 25 צריכה מעת לעת. אף על גב דלא צריך ליה
 26 התם. נקטיא אלא הלכה בעיא בדיקה.
 27 **והלכותא** היבא דנפלה מן הכא כו - והי
 28 דלא קאמר. הלכה כרב יודנה בריסוק אברים -
 29 משום דבעי לאשמעונין: ודאק עמדה. למשע
 30 פסטה ידה לעמוד ונתעה לעמוד.
 31 קטניות

22 **פי שלא עמדה. והלכתא:** היבא דנפלה מן הכא בבלא דיעה. ועמדה ולא הלכה - צריכה
 23 בדיקה. ויאינה צריכה מעת לעת. ואם הלכה - אפילו בדיקה נמי לא צריכה. אמר אמימר
 24 משמיה דרב דימי מנהרדרגא: נפולה שאמרו - צריכה בדיקה כנגד בני מעיים. אמר ליה
 25 מר זוטרא. הכי אמריןן משמיה דרב פפא: צריכה בדיקה כנגד בית החלל כולו. אמר ליה
 26 הונא מר בר ברביה דרב נחמיה לרב אשי: סימנין מאי? אמר ליה: סימנין קשין הן אצל
 27 נפילה. אמר רב יודנה אמר שמואל: עוף שצחק על פני הפנים. כיון ששט מלא קומתו
 28 - דיו. ולא אמרן אלא ממש למעלה. אבל מקמעה למטה - מיא הוא דאשפלו. ואי
 29 מיא קמי - לית לן בה. ואי שדא ציבי וקדמיה - הא קדמיה. גלימא מתים - חיישין.
 30 דלא מתים - לא חיישין. עוף ומעופף - לא חיישין. איזלא וקדמיה קיטרי - חיישין. לא
 31 מקדמיה קיטרי - לא חיישין. פיתגא ועבדי בטוני - חיישין; דהאי יבא ודהאי יבא - לא
 32 חיישין. אמריתא - לא חיישין. פיתגא דרייק ופינין - לא חיישין. דייק ופתי - חיישין.
 33 העבדי ביורי. כיון דאיכא ביה קיור - חיישין. דקתא - חיישין. קדקדקא - לא חיישין.
 34 נבארי - חיישין. תימחתא - לא חיישין. קוסבא נהלא - חיישין. לא נהלא - לא חיישין.
 חול

מפסא ביבה - אם יצא ממנו זוב. ואי סלקא דעתך יש בו משום ריסקי אברים
 2 - הרי חולה הוא. וזו אחז משבעה דרכים שהוב בנודק בהן. הוב אשוי מטמא באונס
 3 דכתיב (ויקרא טו): "ובמבשר - שיחא בשרו כמות שהוא. שלם ולא באונס. דרך
 4 דופן - עד ליד סם. ובין הוא ובין אדו. וכן אלו למר שלאמר שהמה אמו
 5 דרואיזא. דקיימא לן במסכת טהרה (מ.א.)
 6 הוא מיית ברישא. עגל שנולד ביום טוב -
 7 אין כאן משום מוקדה. שריד מוכן היה אב
 8 אמו. ושוטחין אותו בו ביום. אלא. משום
 9 ריסקי אברים נמי לית ביה. ושין - תנאי
 10 דפליגי במסכת ביצה (כ.ב.) גבי בכור שנולד
 11 בו מום ביום טוב. ושין. דאפילו האוסר
 12 בגולד בו ביום מום - משום מוקצה היה
 13 בין המששות מיחת ארסו קדישים בחיץ.
 14 אבל אם נולד היום ומזמו עמו - מוכן הוא.
 15 שלא אבא מעולם. דהא מבעי אמו היה
 16 מוכן באבא נסר. ומותר. דבכור אינו קודש עד
 17 שיוול. וכושלד - חרי מזמו עמו. ורואי
 18 לישטח בחיץ. דרך דופן פי קדיש -
 19 בבבזרה. דבענין מום לישטח במיניה? מודה
 20 רבי שקיין - אף על גב דפליגי במסכת טה
 21 (מ.א.) גבי יוצא דופן. ואמר. הרי הוא כילוד
 22 ויחבת עליו ימי טומאת וטהרה - התם
 23 הוא אדירתיא מראת נקבה וטהר. ויקרא
 24 יבו לרבות יוצא דופן. אבל לענין קדישים
 25 מודה שאינו קודש. דכתיב: "כי יולד" ושם
 26 כבו - פרט ליוצא דופן (וחילין ח.ב.). **הכא**
 27 **כפאי** עסקין - הוא הקדתי: מותר בו ביום.
 28 ולא חיש לריסקו אברים. כגון שהפיים על
 29 בני קרקע - נעיר לעמוד ותחב פסותיו
 30 לעמוד. דאמריןן לקמן גבי נפולה: עמדה
 31 מנפילתה - אינה צריכה מעת לעת. בית
 32 המטבחיים - כשנפילין אותו לארץ
 33 לשטוח אפילו במקום גבוה. **דנפל** - בבית
 34 המטבחיים. וכן נפלותיה - כמו אבא קמא
 35 (פ.א.) גנת מלכו. *10פלינדריש בלעו.
 36 שנשטע קול לילתו כשנפל. מנא לן הא -
 37 דלא חישת לריסקו. צפרינו נינין -
 38 כשהוא שוחה ליפול. לא שעת הוא מחזק
 39 בצפרינו עד שאינו נפל מנוכה. עמיה -
 40 אמתניתין קאי. שנפלה מן הגג. ועמדה לא
 41 הלכה - אינה צריכה שהייה מעת לעת
 42 אבל בדיקה בעיא - בחוט השדרה
 43 ובשברות רוב עלעת ובנקרות ומנא.
 44 והיבא אף עמדה. מפולו בדקנה והולאת
 45 שלמה - טרפה משום החבט. שנפרק
 46 פרקה וחוליותיה. ואם הלכה - אפילו
 47 בדיקה אף בעיא. נעקרה לעמוד - אף על
 48 גב שלא פסטה ידה. אלא נתחקה ורעתה
 49 לעמוד. היבא דנפלה מן הגג - בלא ידיעה.

דאי ידעה - הא אמריןן אדמדה נפשה (לעיל עמוד א.) כנגד בני מעיין - שמא נקרה רוב החיצונה. או ניקבו דוקן. כנגד כל החלל - משום שברית רוב בלעת או
 50 עקרת חולית. סימנין מאי - מי בעי בדיקה שמא נעקרו? עוף שנתבש - ונפל כרחו על פני הנדה. ואיבא למחא לריסקו. כיון ששט מלא קומתו - הוה ליה
 51 כהלכה. שאניה צריכה בדיקה. ואי מיא קיימי - כגון אנמיס. לית לן בה - דאפילו מלמעלה למטה שפיר רמי. ואי שרי ציב - ואם וזו קסמי עצים שמשכין
 52 בנדה. וקדמיה - אידו לציבי מלמעלה למטה. אפילו במיא דלא קיימי - שרי. דכיון דקדמיה אידו לציבי אדו קא שט. גלימא - פרש על גבי יתרות באור. ומתוח
 53 שפיר. ונפל עוף עליו. חיישין - לריסוק ובעי שהייה. דכיון דמתוח שפיר קשה הוא. עוף ומעופף - ואם פפולה תטליה. אפילו מתוחה. לא חיישין - דאינה
 54 נמתחת תפי. **איזלא** - עוף שנפל ברשת הפרושה באורי. אי מקדמיה קיטרי - קשרי החוטין שבהם סומכין זה לזה תמיד. חיישין - שמא הקשרים סיקוחו. **ביבא**
 55 **העבדי** בטוני - ששתן חובתה חבילות חבילות. חיישין - שהרי קשה הוא. **חיישין** יבא ודהאי יבא - דהאי יבא ודהאי יבא - גמא - לא
 56 חיישין - דכי מטי עליהו משתרחק ומתחמט ואל מלקי ליה. **אמריתא** - חבילות של קנים. **ביבא** דרייק (ונפיין) - חבט *2מטרה בלעו. **ונפיין** - כאששאי. לא חיישין
 57 - אם שטוח על גבי קרקע ונפל עוף עליו. דייק ופתי - שברי בעולתין מלקין העוף. **העבדי** ביורי - *4פופרשי. אפילו דתיחן נפישן משום קטרי דאי
 58 בית. **קתא** - נעורת שברי בעולתין ונעתיין מן הפדתיים שמנפציין אתו. חיישין - אם נפל עוף עליו. **קדקדקא** - קדקן מן הדק. וזו גא נעורת. לא חיישין -
 59 אם יש ממנה כרי על גבי קרקע ונפל עוף עליו. לא חיישין. לפי שהיא רכה. **נבארי** - סיב הגדל סביב הדקלים. ומייבשין אתו. ותלק לרצועתו ומפשייל ממנו
 60 חבילים. וכל זמן שלא נעשה רצועתו הוא קשה. **תימחתא** - לאחר שהלקוהו לרצועתו לזא נבארי. כמו שנושטין לקליפת עץ הקרוי "טרי" **קוסבא** נהלא - מרוקד
 61 בנפיה. נכבש ונעשה קשה. לא נהלא - אינו נכבש. וכל שעה הוא טפוח ואינו קשה.
 62

חולין, פרק שלישי – אלו טרפות דף בע עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)" רנב

1 חול חלק לא קמחי – דמיטרחק ואינו נכשב לעולם. חול הנם – אבנים גדולות
 2 שבו מוסקין הניח כשופל עליהם. אבן דרבים – גם הוא נכשב ונעשה קשה.
 3 היתנא – *ואיטחריים בלעו, תבן של חטים ושעורים. בואט – הבילה, חיטי וכל
 4 דמיניהו – בואט שישון שהוא קשה, חיטישן אם נפל עליהם. כל מיני קמניות – לא
 5 חיטישן, מןן מישתרחק ממרדו ואינו
 6 נכבשים יחד. רוביא – תחתן. חימיצ – 1
 7 *פשיעליש, מחליקין ון ואינו נכבשים. חימיצ – 2
 8 *צדידריש, ואינו נכסף ולא מישתרחק. 3
 9 כל דמיטרחק – מחליק זה מזה ואינו 4
 10 נכבשים יחד, והתפל עליהם נשמת הוולף, 5
 11 ואין כאן חבט. דבוק – *גלודיא בלעו. 6
 12 וטוחן אותו בדרך קטן, והעפן שובן עליו 7
 13 ומדבק בו, ופורח עם הדף ונופל אילן. כחד 8
 14 נאט – שלא נדבק אלא בנף אחת ופורח 9
 15 בשניה. חיבי ניקום – במה היה יכול להקיים 10
 16 ולחיש את עצמו? הלכה בשנות חננו 11
 17 בנפילה גמורה. אעיקבי דנאט – במקצת 12
 18 הוא נשק את עצמו בעקבי הנפיים. הוא 13
 19 ראש הבה, מקום שחובטין בהנף מן האות. 14
 20 בתרי נפי אבן – אלא אם כן עמד הולך. 15
 21 כתוב בחלכות גדולות: כל היבא דבעי 16
 22 בדיקה, כגון נפולה תשבורה הרוסה 17
 23 ומתחשבר ונפלה – הני מילי בדרות 18
 24 קמאי דהוו בקיאי למיבדק, אבל אבן לא 19
 25 בקיאתן ולא סמכתינן אנפשינן. ולי תראה דאין 20
 26 לו לזיין אלא מה שענינו ראות, ומותר 21
 27 למסור לקרבית דבתבי (ברבים יז) – יאל השופט 22
 28 אשר יהיה בימים ההם, אבל הוא חודר יפה. 23
 29 ולחביא לפניו כל התחבום וכל הבקיאין 24
 30 דבר, כי היכי דנתימיה ויבא במשורה 25
 31 וסנהדרין וכו'. עשרים ושתים צלעות גדולות 26
 32 שיש בהן מוח יש לה בלחמה, אחת עשרה 27
 33 מכאן ואחת עשרה מכאן, ורוב שלתן זה 28
 34 שחתש עשרה. הכי עשרה מן או אחי עדי 29
 35 מכאן ואחת מכאן. ומחציין כלפי שדה – 30
 36 ובעיניו שיהו נשברות אחת שחיתש עשרה 31
 37 צלעות מחציין כלפי שדה, לפי ששם 32
 38 הוחתה ולא מחזיה ולצד החוזה. ברי זכאי – 33
 39 לא ידענא מנו. נעקיק כרוב צד אחד – כיון 40
 40 שטרפה שם מהם, דהיינו רוב צד אחד – 41
 41 שנקשרה אבל משתברו לא מיטרפא אלא 42
 42 בשחיתש עשרה, דהיינו רוב שני צדדין. וחוליא 43
 43 עקב – אפילו החוטקים קיים. אמרי ליה – בעי 44
 44 מניה נעקרה עלה וצילע וצילע בגנדה 45
 45 וחוליא קיימת. מרזי נישטרא אקמריהו – 46
 46 בתמייה, בתמה שנספקא באמצעייהא אתם 47
 47 שואליהם הא נבלה נמי היא. כדאמר בפרק 48
 48 קמא (חולין כ"א,א). והא רב נמי גיסטרא 49
 49 קאמר – ריבון דנעקר צלע וחוליא עמה – הרי צלע שכנגדו נשמתה נפלה, וקרי לה ר טרפה וחצי חוליא – והצלע שכנגדה מחוברת יפה חצי חוליא קיימת. מכלל 50
 50 דרב כהנא רב אבי – צלע מכאן וצלע מכאן וכל החוליא קיימת בעי מניה. דאי צלע וקצת חוליא – הא שבעין ליה דאמר דאפילו חזא מיטרפא. ואינוהו בעי התי. 51
 51 אלא דאי צלע בלא חוליא קבעו מניה. ואמר ליה – איהו עלה. גיסטרא אקמריהו, דאפילו נבלה נמי היא? בתמייה. ואמר עולא וכו' – אלמא רובו בעינן למיטרפא, וכל 52
 52 שכן דבחדא לא מקריא בעי מניה. ואפילו הכי בעיאי רובא למיטרפא, וכל שכן דבחדא לא מקריא נבלה דרבשלמא מעיקרא הוה סלקא דעתך דרב צלע 53
 53 וכולה חוליא קאמר. ואינוהו בעי מניה צלע וקצת חוליא מכאן וכל שכן, ואמצעייהא של חוליא קיימת. אלא השתא דאוקמה דרב צלע חוליא קאמר, ואינוהו על כרחך 54
 54 צלע בלא חוליא קבעו ליה. וקאמר ליה עלה. גיסטרא אקמריהו – קשיא לן את דרבי יוחנן ומושגייהם הים רב כהנא רב אבי. כוונא ואסימא – כלומר, צלע וקצת חוליא 55
 55 ורבי יוחנן – צלע בלא חוליא. אי הכי – דרב כהנא רב אבי צלע וקצת חוליא אמר – היינו דרבי. הא שמעינן ליה דבחדא נמי טרף. ומאי תיבעי ליה בתרתי? אסימא = 56
 56 חור שדבוליה שהוצלע תחוב בו, היינו חצי חוליא. ולבעינן מיני רב כהנא – דהא חור לא אמתי לא קאמר ליה, ותרתי קבעו מניה. כפי אבן כן מירית לא רתה – 57
 57 ממנהו ורובו מציען לבעינן דאין דינא דהורא, דאי חור לא כשרה – כל שכן חור, ואי חור לא כשרה, בלא רתה – פשטינן מניה דבחדא סבירא ליה כשרה. דאי סבירא 58
 58 ליה בחדא נמי טרפה, כי בעינן בתרתי – מודר לן בירחאה. למימה השתא בחדא טרפה, תרתי מביעיאל כלבו? אבל אי בעינן מניה חוליא, אפילו חזא ליה בתרתי שורה – 59
 59 לא מודר לן בירחאה, למימה השתא בתרתי כשרה, ולא איכפת ליה אי תיסק ארתעך דבתרתי טרפה. והא – בעו מניה בתרתי, וסבירא ליה דבחדא נמי טרפה, כדאמר 60
 60 רב לעיל: נעקרה צלע וחוליא עמה. ואוקמנא חצי חוליא, אפילו הכי לא אדורד ליה בירחאה. דנפשו מניה לעקרת חזא? כיון דקאמר ליה גיסטרא אקמריהו – בתמייה 61
 61 – היינו וירחאה, דחבי קאמר ליה: הא לא איבעי לכו למבעי, דנבלה נמי היא, אלא בחדא טרפה. מעיקרה – אפילו בלא אסימא. נתכסה – *ממניצרא, לא נפתחה. 62

1 קמניות אין בהן משום ריסק אברים כו' – אית ספרים דגיסר בתר הכי: חצי אבן
 2 בהם משום ריסק אברים, חצי יש בהם משום ריסק אברים. וכן לגיטת
 3 הקנטרס משמע דלא חזו בכלל קענית. ויש לומר: דקענית מיירי דבריס דקיס, כמנ
 4 ערשם ואחור וחתן. והא רב נמי גיסטרא קאמר – מעיקרא גיסטרא אביל ליה דרב שפיר,
 5 דלמא לא חשיב גיסטרא. אבל כיון דחשיב
 6 הווא דרב כהנא נבלה משום גיסטרא – רידיה
 7 נמי נבלה היא. *א הכי היינו רבי – לאו דרב
 8 ממש, דהדיא דרב לא גיסטרא הוא, ורידו חזי
 9 גיסטרא ונבלה אלא כלומר, מרב וזה הוי
 10 למפשט, דהא עדיפא מרדב. סברי מרחת רחח
 11 – אבל אי בעי מניה דהיא, אפילו אי מנשר
 12 בתרתי – לא רחח מנה שחשיב למיטרפא. ובסוף
 13 פרק שני דבוחים (ל"ב) אין בעינן מניה נמי, כבאן,
 14 נבי הא דבעי מניה ליה טרפא: תבית למחר בתוך
 15 לרבי יהודה מאי.
 16 נעקרה צלע טרפה – פירוש כגונטרס: אפילו
 17 בלא אסימא. ורבינו תם מפרשי: עם
 18 האסימא, דהא שמענא לעיל בלא חוליא
 19 ליכא מאן דטרף עז דאיכא רוב צלעות, דפרך
 20 לרב כהנא ולרב אסי מטיאל רב רבי זכאי ומרבי
 21 יוחנן.
 22 אילימא
 23 רוב צלעותיה? תנו רבנן, אלו הן רוב צלעות: שש מקאן ושש מקאן, או אחת עשרה מקאן
 24 ואחת מקאן. אמר יערי: ומה צינן כלפי שדרה. אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן: ובצלעות
 25 גדולות שיש בהן מוח. אמר עילאי, הן זכאי אמר: נעקרו – ברוב צד אחד, נשתברו – ברוב שני
 26 צדדין, רבי יוחנן אמר: בין נעקרה בין נשתברו – ברוב שני צדדין. אמר רב: נעקרה צלע וחוליא
 27 עקב – טרפה. אמרי ליה רב כהנא רב אבי: רוב: נעקרה צלע מכאן וצלע מכאן, אפילו קיימת,
 28 מניה אמר ליה: גיסטרא אקמריהו? ורבי נמי גיסטרא אקמריהו? כי קאמר רב – צלע בלא
 29 חוליא. – והא צלע וחוליא קאמר! – צלע חצי חוליא. מפלל דרב כהנא רב אבי: צלע בלא
 30 חוליא אמר, ואמר ליה: גיסטרא אקמריהו? והאמר עילאי, הן זכאי אמר: נעקרו – ברוב צד
 31 אחד, נשתברו – ברוב שני צדדין! – אמר לך: תתם – זה שלא פגד זה, תהא – זה פגד זה. –
 32 והאמר רבי יוחנן: ברוב שני צדדין, וברוב שני צדדין או אפשר דלא קיימא חור מניהו זה פגד
 33 זה! – תתם – בוכנא בלא אסימא, תהא – בוכנא ואסימא. – אי הכי, היינו דרבי: לא שמיע ליה
 34 דרב. ולבעינן מניה דרבי! – סברי: ליבעי מניה תהא דפריש לן תרתי: דאי בעינן מניה תהא,
 35 הניחא אי אמר לן טרפה, כל שכן תרתי, אי אמר לן פשרה – אפתי תרתי קא מביעיאל לן. – אי
 36 ליה טרפה – אפתי תהא מביעיאל ליה! – סברי, קאמר אבן כן מירית קא רתח: תהא טרפה, תרתי
 37 מביעיאל? – והא קא אמרי ליה רב כהנא רב אבי: מירי דקאמר ליה: גיסטרא אקמריהו – היינו וירחאה.
 38 אמר רבה בר רב אשי: צלע בלא חוליא קאמר שמואל: נעקרה צלע מעיקרה, ונלגולת לשנאבה
 39 ברובה, ובשך החופה את רוב הכרם כרובו – טרפה. נעקרה צלע מעיקרה – טרפה? ורמיניהו:
 40 כמנ

אילמעי טחול - כלומר, דקא זאב דריס באימרי רברבי, ולא תחול. ובי
 תימא קמשמע לן דזאב בגסה נמי דריס - כלומר, דלחי נקט מן הזאב
 ולמעלה - לאשמועינן דכל מן הזאב ולמעלה שיה, דמה ארי בגסה אף זאב בגסה.
 הכי רש"י: אמר רב חסדא דרוסה חתול ונמייה בגדיים וטלאים - וכל רש"י
 במילתיה דרב חסדא. דאי גרסי דרוסה חתול ונמייה בגדיים וטלאים, אב כי
 פריך ליה במרייתא - מנץ נמי פריך, וכן נמי: 1
 הוא דאמר כבירבי - עריך לומר דקאי נמי 2
 בריבי אנן, ואילו ומתנין קתני גן דש לו 3
 דרוסה, ומתנין איירי באי ענין, אף במקום 4
 שאין מצילין ובי תימא, דמאי דמחלק בריבי 5
 דהיינו בגדיים וטלאים, אבל בעופות אלא, אם כן 6
 מאי אף פריך מיהדי תרגולתא דהיה בי רב 7
 כתנאי? ואף על פי שפיר ברורן בא צריכין לחלק 8
 משום דלא תקשה מרייתא אמנתיון - דהיינו 9
 משום דקסבר דבעופות קלי זיהירי, ונגדיים 10
 וטלאים לא קלי זיהירי. כל רביבי סובר 11
 דמקום שיש לו מצילין - קלי בין בעופות בין 12
 בגדיים וטלאים, אבל במקום שאין מצילין - 13
 אין לו כלל ארס. ואף זהו רש"י גן במילתא 14
 דרב חסדא, אם לא בנין נמי דהיינו צריכי 15
 לומר כן, ועוד, לאיבא דאמרי דמשני דברייתא 16
 כבריבי היא, אם כן לרב חסדא יש דרסה לנין 17
 בכל ענין, אף בגדיים וטלאים, ומאי איירי דהני 18
 מתניין עף חדיק אפילו גדיים וטלאים נמי 19
 מכל מקום לרב חסדא קשיא - ואם התמה 20
 ולשני ליה דברייתא באימרי רברבי? וש 21
 לומר: דדמיא דגן קתני, דאף בגדיים וטלאים 22
 אין לו דרסה, ומיהו, לפירוש איבא דאמרי, 23
 דאוקי לברייתא כבירבי, ובאין לו מצילין לא הוי 24
 חתול דמיא דגן, דדרוסה דגן בעופות בכל 25
 ענין, ובגדיים וטלאים לא דריס בשום ענין 26
 ומתוך כך תוישבס אמאי לא מוקי ברייתא נמי 27
 לדישנא קמא כבירבי באין לון מצילין, הא 28
 במצולתן יש לון דרסה, משום דדמיא דגן 29
 קתני, דאין לו דרסה בכל ענין. 30
 ש

מפלג פליג - והאמר רבי בנימין בר יפת אמר רבי אלעאי: לא פא רבי יהודה אף
 לפירש דברי חכמים - גברא אנברא קא רמיא? איפיעות אימא: לעולם - למעוטי חתול;
 מהו דתימא, אורחא דמלתא קתני, קא משמע לן. אמר רב עמרם אמר רב חסדא: דרוסת
 חתול ונמייה - בגדיים וטלאים, דרוסת חולדה - בעופות. מרתיבי: דרוסת חתול גין
 ונמייה - עד שתינקב לחלל, אבל דרוסה לית להו! - ותסגרא, גין לא דריס? והתנין:
 דרוסת חתול? - הא לא קשיא: קאן - בעופות, קאן - בגדיים וטלאים. מפלג מקום לרב
 חסדא קשיא? - הוא דאמר בי האי תנא, דתניא, פרביי אומר: לא אמרו אין דרוסה אף
 במקום שאין מצילין, אבל במקום שיש מצילין - יש דרוסה. - ובמקום שאין מצילין אין
 דרוסה? והא תימא תרגולת דתימא בי רב כהנא, דרסה חתול בתרה ועל לאידרונא,
 ויאתיחוד דשא באפיה, ומתייה לדשא בסחופיה, ואשתפח עליה המשה קורטי דמא -
 הצלת עצמה נמי בהצלת אחרים דמי. ורנן - ויהרא אית ליה, ולא קלי זיהיריה.
 איפא דאמרי: הא מני? פרביי היא, דתניא, פרביי אומר: לא אמרו יש דרוסה אף
 במקום שיש מצילין, אבל במקום שאין מצילין - אין דרוסה. - ובמקום שאין מצילין
 אין דרוסה? והא תימא תרגולת דתימא בי רב כהנא, דרסה חתול בתרה ועל
 לאידרונא, ואתיחוד דשא באפיה, ומתייה לדשא בסחופיה, ואשתפח עליה המשה
 קורטי דמא! - הצלת עצמה נמי בהצלת אחרים דמיא. בעא מיניה רב כהנא מרב:

כמה חסרון בשדרה - ולא תטמא באהל כל בשר. וכן לפרש - דלביה הלל
 משרפא בחדא חוליא. אלמא לשמואל עקרת חוליא הוא טרפה. ולא עקרת
 צלע בשליה בפלי - יש חליות הרבה שאין שם צלעות. ולתניה נבי קולי בית
 שאי - אי לענין טרפה נמי פליגי - חליייה בעיריות, וקחסייה דהם כל קולי
 בית שמתא וחומרי ביה הלל, ודא לבני
 טרפה הוא שמתא שמואל לקולא? כי איתשיל -
 חסרון שדרה בבית המדרש. לענין -
 טומאת אהל שגמלא לפנייה כמבא
 חסונה. דהנתב בית שמואל לחומרא. ורב
 נוכחה - מן העינים ולמעלה. רוב הקפה
 גדול מרוב גובהה. כירוב קרוע - וכל שכן
 ברוב נטלה. ואי כירוב נטול - שנטול רוב,
 אבל ברוב קרוע לא תימא. תפשיב -
 דברוב קרוע קאמר, דהא "או שנקרע" תנן,
 ומפרשין ליה דהוה רוב חיצונה דהיינו בשר
 החופה. חזאי רוב עטאם - הא דמיכטא
 לן ברוב קרוע או ברוב נטול, אלא לשמואל
 דהא איהו אמרה להא שמעתא לעיל,
 צלע שנקרעה וכו'. ושמואל לא מפרש
 למנתותין כדאמרי במערבא, אלא: מקום
 שאין בו מילה, דהיינו בברס עצמו. ואידו
 מוקיפ האי טרפות וברא חופיה אמנתיון, ו
 דגורא נמייר ליה, ונתא למנתותין מייחיל לה
 "בזה הכלל". מן הזאב ולמעלה - הוי
 דרסה, זאב ככלל. אבל מאכ ולמטה אף
 לו ארס חוק להמית בתנא אלא עפות.
 ובקפופות - גורסות. מן הזאב ולמעלה -
 יש לו כח לדרוס עף חברו, ובי תימא - אי
 דרב אדא הוה אמינא לעולם חתול נמי היא
 דריסה בדהק, ומתניין קא שמענן לן דזאב
 אילעו בגסה נמי דריס, ומשום דאירי בגסה
 נקט זאב. נברא אנברא קא רמיא - דרבי
 אלעזר ארבי: דרב סבר רבי יהודה פליג,
 ונתן מקם אפילו בגסה קאמר. ואצטרך
 דרב לאשמועינן דמן הזאב ולמטה אפילו
 בדהק נמי לא. דלא תימא: יהאי דקתני אב
 נמי. וביכתי איתא לעולם - מתניין נמי
 מנעט חתול אפילו מדקה, דזאב גופיה
 דקתני - בדהק קאמר כרבי בנימין, ואתא
 רב רפרושי דדוקא נקט אב במתניתין. מהו
 דתימא - האי דנקט זאב משום דאורודה
 למידרה. ולעולם איתא לדתול, קא
 משמע לן רב נטייה - חיה חתול, וש
 אומרים שהיא "מטרטריא" בעל. גדיים
 וטלאים - דקיס שבדקה. מודה רב חסדא
 באיליא ורזיליס ומתניין עד שתינקב
 לחלל - כהון בעלמא, ועד שניכתי דוקי.
 ומדשו לון כהון בנקובה. מכלל דאריס
 שלה אף מוק אפילו לעופות, וכל שכן
 לגדיים וטלאים. בריבי - שם חס. לא
 אמרו אין דרוסה - לחתול, אלא במקום
 שאין מצילין - לעוף או לגדי מיהו, דאני
 כנס על כן, ולא איליא זיהירי. אבל
 במקום שיש לא פליג - הוא בענין של
 ארס חוקי, ובשמכה בצפורן משליך לא ארס.
 דרב חסדא - בביש דמיא. בחסופיה -
 ש"פלוטא. חמשה קורטי דמא - ארס של

החוליות, ובית הלל אומרים: חוליא אחת; ואמר רב
 יהודה אמר שמואל: וכן למפרה! - הכא - צלע
 בלא חוליא, התם - חוליא בלא צלע. - בשלמא
 צלע בלא חוליא - משפחת לה, אפא חוליא בלא
 צלע, חיבי משפחת לה? - בשליה בפלי. מתקיף לה
 רב אשי: ואתייה נבי קולי בית שמואל חומרי
 בית הלל! אמר ליה רב: כי איתשיל - לענין טומאת
 איתשיל, דהוה ליה בית שמואל לחומרא. ונגולות
 שנקבחת ברוגבה? - געו רבי ירמיה רוב גובהה או רוב
 היקופה? תיקו. ויכשר החופה רוב הפרס ברוגבו?
 געו רב אשי: ברוב קרוע, או ברוב נטול? תפשיב
 ליה מרתנין: פרס הפנימית שנקבחה, או שנקרע רוב
 החיצונה; ואמרי פמנרנא משמיה דרבי יוסי פרבי
 תנינא: קל הפרס פולו - זו היא פרס הפנימי,
 ואי זהו פרס החיצונה - בשר החופה את רוב
 הפרס! - מדי הוא טעמא אפא לשמואל; הכי
 אמר רבי יעקב בר נחמיני אמר שמואל: מקום שאין
 בו מילה. "דרוסת הזאב". אמר רב יהודה אמר
 רב: בהכמה - מן הזאב ולמעלה, ובעופות -
 מן הגין ולמעלה. למעוטי מאי? איליא למעוטי
 חתול - תנינא: ודרוסת הזאב! וכי תימא: הא
 קא משמע לן, דזאב בגסה נמי דריס - והא
 תנן, רבי יהודה אומר: דרוסת הזאב - בדהק,
 ודרוסת ארי - בגסה! וכי תימא: רבי יהודה

חמש אצבעות. הצלת עצמה - שהיא עצמה מצלת גופה ובורחת. ורנן - דפליגי עליה דבריבי, דאמרי: אפילו יש מצילין בהא דמא ומשתכח ברא, משפיק לך. אית ליה זיהרא ולא קלי - אינו שורף. איבא דאמרי - דרב חסדא אפילו במקום שאין מצילין קאמר דיש דרוסה. ומתניין דנקט זאב - משום אימרי רברבי נקט. והא מתניין דנקט עד שתנקב לחלל - בריבי היא. ובמקום שאין מצילין, ורנן פליגי עליה. לא אמרו - יש דרוסה לחתול. אבל במקום שאין מצילין בו - ורנן סברי: אף במקום שאין מצילין יש דרוסה.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62

חולין. פרק שלישי – אלו טרפות דף נג עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזון)" רנז

הטוספות

1 יש דרוסה לחתול או לאו כו – דרב רבי יצחק ברבי מאיר מפרש, דכל בעיה בתוך הדי
2 כבמה זמנין. דפעם ראשונה היה עסק בעופות, ושאלו אם יש דרוסה לחתול,
3 והשיב לו רב אפילו לחלודה יש דרוסה. ושבו היה עסק באימורי רבבין, ושאלו אם יש
4 דרוסה לחלודה אם לאו. והשיב לו אפילו לחתול אין דרוסה. ושוב היה עסק בגדיים
5 ופלאים, ושאלו חלודה חתול יש להם דרוסה?

6 או לא, ואמר ליה: לחתול יש דרוסה ולא
7 לחלודה. וכן היה מפרש הדיא שבדא שבת
8 פרק "תולין" (קלחא) ולא כילה מהו? אמר לה
9 אף מטה אסורה. מטה מנדי אמר לה אף כילה
10 מותרת. כילה ומטה מהו? אמר לה כילה אסורה
11 ומטה מותרת. ולא קשיא בוי, ועדי יש לומר,
12 דכל דקר הוה כבפנס אחת. בתחלה שאלו, יש
13 דרוסה לחתול או לאו אמר לה אתה שואל
14 סתם, יש דבר שאף לחלודה יש דרוסה. והדר
15 בעי מיניה אם חולודה יש דרוסה בכל מקום,
16 ואמר לה: אף לחתול עפמינס אין דרוסה. והדר
17 בעי מיניה כיון דזה חיה עפמינס יש דרוסה
18 ועפמינס שאין דרוסה. שום תן או לאו אמר לה:
19 יש דבר לחתול יש דרוסה וחולודה אין
20 דרוסה. והבינן ויה לפרש הדיא שבת.
21 **שאר** שפות נטמאין יש לתן דרוסה או אין
22 לתן דרוסה – דקר דרוסה היינו רשדי ויחריה כי
23 שלף. ויה אז כי הוהא דלוקמן (א.ט.א.) דכל עוף
24 הדרוס טמא. דהוי מסימני טומאה. ולא כבעיא
25 דליה הכא אלא בשפות טמאין. אבל פשיטא
26 דרוסה לטוהרים. **ובא** מעשה לפני
27 הכהנים ואמרו יש דרוסה – ולא אמרו ולישני
28 ליה הדבא דחל קטנה היתה, ורב כהנא אייהו
29 דבטיק רביבוי ויה שומר: דאם כן מאי איירא
30 נאמר רב כהנא שועל? אפילו חתול נמי.

31 **ובא** מעשה לפני הכהנים ואמרו אין דרוסה
32 – והא אמרו ולישני ליה הדבא דחל
33 גדולה היתה. וכן משמע, מדלא נקט טלח
34 ויש לומר. דאם כן, לא הוה רב דמימי משמע
35 שום חדש בהאי מעשה, דאפילו לחתול אין
36 דרוסה ברביבין. **קא** משמע לן דבדדי שלף
37 שדי ויהיה – יש משמע לתת לשועל
38 שבתין שוכב על גבי העוף ולא הוסי רגלי
39 עדין. דאכתי אל שלף לאו שדי בה ויהיה
40 ואסור לעשות כן. דכשתין הורף אחר העוף
41 ולכודו כמחו כמה פעמים ברגליו, ודרסי
42 ושלף כמה זמנין. **רוב** אריות דורסי –
43 ואם האמרו: אפילו אם תמצא לן דרוסה
44 דלחיה חוכך אתא, מכל מקום אפילו
45 בשאר שוריים שאין בהם צפורן היה לו
46 לחשו. כיון דרוב אריות שבין השוריים דורסי
47 ובסמך נמי דקאמרו אריות: אבל מקום צפורן
48 הישנישני, למנה לו מקום עפמינס לכלל ואמר
49 רביעי תם, דהכי פירושה: רוב אריות דורסי –
50 כלומר, ראיין לדורס, שתן בריאש דורסיס.
51 ומעטן חולין ואין דורסיס. אריות אריות
52 הדורסיס, שהם כריאס, אין צורב בשכות
53 מהן. והו האילי הצפורן יושבת לו על גבה,
54 מסתמא האי אין חולה הוא, ולא תמחם
55 דרוסה אל צפורן הו, לאלא, אלא כבולל
56 נתחבך, והיה האי שוכב אצל כבולל,
57 וממחמת שנתחבך השור כבולל וברגלו של
58 ארי – נשטמה ממנו הצפורן ושרבו לו על
59 גבה. ומפרך: ארירבה, אף על גב שדורסיס

60 מתחבכין, מכל מקום רוב שוריים אין מתחבכין במקום שרגלו ארי מונח שם. שחשב לו צפורן על גבה, ויש תלחת הצפורן בדריסת הארי, והאף על גב דרוב הבריאים
61 דורסיס אין צפורן נשטמחו ומסיק, דיאכא למימר הכי רובי, ורב לטעמיה לא חיישין לספק דרוסה. דאוקמינן אחרתא קמיתא בחוקת שלא נדרסי. **כל** הדרוס אין הצפורן
62 נשטמת – האי 'כל' לאו דרוב, וכן 'כל המתחבך' דבסמך. אלא כלומר, רוב הדרסיס, רוב המתחבך.

1 אף חולדה – שהיא קטנה וימנני יש דרוסה, וכל שכן לחתול. אף לחתול –
2 שהוא גדול אין דרוסה, וכל שכן לחלודה. ולקמיה מותרצין לה. **באישי** רבבין
3 – כבהמה דקה סמירא ליה אין דרוסה לחתול, כדאמר רב לעיל (חולין נבג).
4 במדמה כן חזאב ולמעלה. **גדיים** ופלאים – דקיס מאד. **שאר עופות סמאיים**
5 – דרין מן הגס דרין. **והא אמר גון דרובא**
6 הגין בעוף הדק – מכלל דשאר עופות
7 אפילו בעוף הדק לאו ברביבין מיניה –
8 ואפילו הכי עוף הדק הוה – הני –
9 שם מקום. **ביד** – שחבחו בידו. **רגל** –
10 אחרונה. **אבל יש לא** – דאין ארס הדיה
11 כביניה. **שלא מדיעת** – דכיון שלא
12 מדיעת נפל. כגון מן הגג על הכהמה, אף
13 על פי שנתקעה צפורנו בגבה – אין משלך
14 בה ארס. **לאחר מיתה** – קא סלקא דעתך
15 שמת הארי ואחר כך נפל על הכהמה.
16 **דרוסיס מתיים** – ולא הספיקו שלוף
17 צפורנו ממנה עד שפסקו את ידה ומיתה
18 דקאמר – מיתה הארבי שנתחך. **רשילי** –
19 כשהולך ומצויא צפורנו מנחה. **ונפצא**
20 **צפורן** – ומרעה בגבו רוב אריות דורסיס
21 – כלומר, אף על פי שרוב אריות דורסיס,
22 וקיס לו שכל הדרוס אין לך אחד בידן
23 שתשטמט צורנו. **נתחבך** – שחבחו ברגליו
24 זו כבולל היתה. **רב לעמיה** – לקמן.
25 **מקום צפורן** – שלא נשטמ ולא נמצא שם
26 הצפורן, אלא מקום ומכתה ניכרת בשור.
27 **לת** – שהיה בה תם. **עבידא דמשטמא**
28 – ושנא דרס. **בראא דסחיפיה** –
29 שעומדת בגב השור כסדר שתן דסחיה
30 כדי הארי. **אימי כלמא** – והא אמרינן:
31 אין דרוסה לכלב, דאין לו ארס. **על** – ארי
32 בנייהו וישב שם. **שלא שות** – עשה
33 שלום עמהם. כדרך כמה חיות שנעושה
34 תרבות ונולדת עם בני אדם ובהמות אין
35 מדיקין. נח ירחיח – בהגן, ולא חיישין
36 לדרוסיס ולרשילי. **מטיא** – נהום
37 **מקריין** – גרעית. **דלענין** עקת ארי חלוד
38 ולשון עקת כל בהמה לחוד, כמו בלשון
39 עבדות נהום לארי. ונגעה לשור, ועורו
40 לאיל, ונהל לטוס ונפצוץ לעפות. וחרץ
41 לכלב.

1 **יש דרוסה לחתול או אין דרוסה לחתול? אמר ליה:**
2 **אף לחלודה יש דרוסה.** – יש דרוסה לחלודה, או אין
3 **דרוסה לחלודה? אמר ליה:** אף לחתול אין דרוסה.
4 **לחתול ולחלודה, יש לתן דרוסה או אין לתן דרוסה?**
5 **אמר ליה:** לחתול – יש דרוסה, לחלודה – אין דרוסה.
6 **ולא קשיא, הא דאמר ליה:** אף לחלודה יש דרוסה
7 **באימורי רבבין, הא דאמר ליה:** לחתול יש דרוסה,
8 **לחלודה אין דרוסה – בגדיים ופלאים.** **עני** רב אשי:
9 **שאר עופות סמאיים, יש לתן דרוסה או אין לתן דרוסה?**
10 **אמר ליה רב הלל לרב אשי:** כי וינין ברב כהנא אמר:
11 **שאר עופות סמאין יש לתן דרוסה. והאנן תני:** ודרוסת
12 הגין בעוף הדק! – דרוסת הגין בדרבנותיה, ואינך –
13 בדרבנותיה מינייהו. ואיכא דאמרי: דרוסת הגין בדרבין
14 מיניה, ואינך – בדרבנותיהו. **אמר רב כהנא משמיה דרב**
15 **שימי בר אשי:** אין דרוסה לשועל. **איני?** והא כי הוה
16 **רב דימי אמר:** מעשה ודרס שועל רחל בפרדקין של בית
17 היני, ובא מעשה לפני חכמים, ואמרו: יש דרוסה! **אמר**
18 **רב ספרא:** היתה החול הוה. **איכא דאמרי,** **אמר רב**
19 **כהנא משמיה דרב שימי בר אשי:** יש דרוסה לשועל.
20 **איני?** והא כי אתא רב דימי אמר: מעשה ודרס שועל
21 **רחל בפרדקין של בית היני,** ובא מעשה לפני חכמים,
22 **ואמרו:** אין דרוסה! **אמר רב ספרא:** הוהא פלך הוה.
23 **אמר רב יוסף:** נקטינן – אין דרוסה לכלב. **אמר אביי,**
24 **נקטינן:** אין דרוסה אלא ביד, לאפוקי רגל – דלא, אין
25 **דרוסה אלא בצפורן,** לאפוקי שן – דלא, אין דרוסה
26 **אלא מדיעת,** לאפוקי שלא מדיעת – דלא, אין דרוסה
27 **אלא מתיים,** לאפוקי לאחר מיתה – דלא. **אמרי:** היתא
28 **שלא מדיעת אמרת לא, לאחר מיתה מיבעיא? – לא**
29 **לכלב.**

30 **צריכא, דדרסי פסקתה לידיה;** מהו דתימא רב: **בחד דדרסי שדי ויהיה,** קא משמע לן: **בחד**
31 **דשלף שדי ויהיה.** **אמר רבה בר רב הונא אמר רב:** אי שנגנס לבין השוריים, ומעטין צפורן
32 בגבו של אחד מהן – אין חיששין ששא ארי דכא. **מאי מטיא?** רוב אריות דורסיס, ומעטין צפורן
33 דורסיס, וכל הדרוס – אין חיששין נשטמין, והא, הואיל וצפורן יושבת לו בגבו – אימר כבולל
34 נתחבך – אדרבה: רוב שוריים מתחבכין, ומעטין אין מתחבכין, וכל המתחבך – אין צפורן
35 יושבת לו בגבו; **והו, הואיל וצפורן יושבת לו בגבו** – אימר ארי דרסו! – **איכא למימר הכי,**
36 **ואיכא למימר הכי** – אוין מילתא אחוקיה, הוה ליה ספק דרוסה; **ורב לעמיהו,** דאמר: אין
37 **חיששין לספק דרוסה.** **אמר אביי:** לא אמרן אלא צפורן, אכל מקום צפורן – חיששין; וצפורן
38 נמי – לא אמרן אלא לחיה, אכל ויבשה – עבדה דמשטמא; **ולתה נמי,** לא אמרן אלא חדא,
39 **אכל תרתי ותלת – חיששין,** והוא דקרימא בראא דסחיפיה. **אימר,** רב אמר: אין חיששין לספק
40 דרוסה, ושמואל אמר: חיששין לספק דרוסה. **דכילי עלמא:** ספק על, ספק לא על – **אימא לא**
41 **על; ספק פלכא ספק שוריא – אימא פלכא;** על, שתין ואתווב בנייהו – **אימר שלא שוי;**
42 **קמע רישיה דחד מינייהו – נח מריחתיה;** איהו קא מעניא ואתווב קמקריין – **עיתיה קא מבכתי**
43 **אודרי**

מתחבכין, מכל מקום רוב שוריים אין מתחבכין במקום שרגלו ארי מונח שם. שחשב לו צפורן על גבה, ויש תלחת הצפורן בדריסת הארי, והאף על גב דרוב הבריאים
דרוסיס אין צפורן נשטמחו ומסיק, דיאכא למימר הכי רובי, ורב לטעמיה לא חיישין לספק דרוסה. דאוקמינן אחרתא קמיתא בחוקת שלא נדרסי. **כל** הדרוס אין הצפורן
נשטמת – האי 'כל' לאו דרוב, וכן 'כל המתחבך' דבסמך. אלא כלומר, רוב הדרסיס, רוב המתחבך.

1 **שרקפא** — פו של עופות, "זודרו קו להי" (התלים פור) מתרגומי: שירקפא, ובקונטרס
 2 פרק של מלא עופות. **אור** — ברו לידו תכלה — והא דאמר לקמן בפירקין
 3 (חולין נחא) גבי ביצי ספק טרפה: שיהלא קמא משדוין לה, אי הורא טענה — שריא,
 4 ולא חישתין לתקלה: וכו' לומר: דהא אמר פרק קמא דפסחים (בבב) דתכלה עצמה תנאי
 5 היא, ועוד, התיא אי סופה לעטע — אבדור

6 לטעון, ועוד, דלמאי דמיסק גבי דלפרסומי
 7 מילתא עבדי הכי — ותיא. **ספס** שנתא ספק
 8 קניא אימור קניא — לעיל פרק שני (בחא דיה
 9 אנתא) פירשה: ואם תרפא: בדרשי "התורבות"
 10 (ובדוח ע"ג), אמרין, גבי נתרבה טרפה: האי
 11 טרפה הכי דמיא אי דרדיע ליה — נישקליה, ואי
 12 דלא ידע ליה — מהדין ידעו: אמר רבי ינאי:
 13 דאירבי נקובת הקין בדרות האוב, ורש לקוב
 14 אמר: דאירבי בנפולה, ורבי ירמיה אמר:
 15 דאירבי בולד טרפה, ורבי אלעזר לא, ומרש
 16 דכחול כרבי ינאי לא אמר, וכן נקובת הקין
 17 לדרות האוב מדוע ידע, האי משך היא
 18 עניל, ואם כן, אפשר לברר כאן אי שטרף אי
 19 קניא ויש לומר: דרוקא התיא ספק האוב למעלה,
 20 אבל בשטרף לא ידע, ואם תמתי: אם כן
 21 לשיני התיא דאירבו נקובת הקין בדרות
 22 חולין, ובגדים וטלאים ויש לומר: ונדח לא
 23 תתול, אבל בכל התבואות, והאי דלא משני
 24 דאירבו דרות הכלב בדרות האוב — דלמא
 25 אפשר לברר.

26 **דרוסה** שאמרו צריכה בדיקה כי — פירש
 27 הקונטרס: כגון ספק דרוסת ארי, או
 28 שדרסה ואין מקום הדרסה ניכר מבחוץ.
 29 משמע דרוסי דרוסת לא מתיבי בדיקה, וכן
 30 פירש הרב רבי יעקב רבי מאיר זכרון
 31 לברכה, דאורי דרוסת ארי לה בדיקה, שפעמים
 32 שנתאיר הבשר ואין יכול לבדוק פיה, ונראה
 33 דיש בדיקה אפילו לודאי דרוסת, מהדא
 34 בטורף: בדרוסה — עד שיאירוס הבשר כגון
 35 בני מעים, ובסימנים — עד שיאירוס הסימנים
 36 עצמם. אבל אם האירוס הבשר שנגד
 37 הסימנים ולא האירוס הסימנים — כשרה, ואם
 38 על כל דרוסי נרוסה, שרתי האירוס הבשר,
 39 ואם כן איכא דרתי ודרתי, ועוד, דקאמרו
 40 דכחון דמורי ביה בר מפצע עד שנתא, והיינו
 41 על כסוף דרתי דרוסת, דרב לא חישי לעיל
 42 דרוסת, דלא הדר ביה כפרדש בקונטרס לעיל
 43 מהדאי דרבי גנתי (עירובין צ"ג). והא דאמר
 44 שירקין (חולין ג'א) נפקא מיניא ספק
 45 דרוסת, ולא אמר לודאי דרוסת — משום דאף
 46 לספק דרוסת קיימא לן דהיישעי, ועוד, מדבבי
 47 בטורף, ורש נקובתו מביאה, דרוסתו נמי
 48 במתה, קה נקובתו באכסא, דרוסתו כגנתי
 49 אלמא, אי על גבי דמאדים במשדו ודרסי
 50 היא, בני למומר רכשע עד שיהא בו באכסא
 51 ונראה שגם בקונטרס לא נטק ספק דרוסת
 52 אלא משום דאז צריך לברוק בכל מקום, הנה
 53 ובריסה ונראה וכל מה שנגד בני המעים,
 54 אבל אם היה רכש מבוזר מקום הדרסה —
 55 לא היה צריך לברוק אלא ברוח אורח מקום.
 56 אילימא

47 **ומרינא לה**, **מדרב הונא** **גנדי** **דרב**
 48 **בדרוסה** — **משאירים** **בשר** **כנגד** **בני** **מעיים**, **רב** **וביד** **מתני** **הכי** **בדרוסה** — **משאירים** **בשר**
 49 **כנגד** **בני** **מעיים**, **בסימנים** — **עד** **שאיירוס** **סימנים** **עצמם**. **אמר** **רב** **פפי**, **בני** **רב** **פפי** **רב** **אבוי**
 50 **ורש**

1 **אחדרי** — דכשם שהם נבעתים ממנו כן הוא נבעת מהם, **ואן** — **לשון** **שרקפא** —
 2 סל מלא עופות שנגכנס תנין ביניהם. **אתריה** **רשמואל** **הוי** — ולאו אורח ארעא
 3 לאורי קמיה באתריה דברר שחן שריו. **בן** **אבל** **אי** **הו** **פליגי** **בה** — לא היה משדר
 4 לרו קמיה להפסיד ממון ישראל, דכל מקום שיש נגוד וטא — אין חולקין כבוד
 5 לרב, כן שמעתי. **לד** **נראה** **דהבי** **גרסינן**
 6 **אלא** **אתריה** **רשמואל** **הוה**. **ומהכא** **לא**
 7 **נפשח** **הדר** **ביה** **רב**. **דלא** **אורח** **ארעא**
 8 **למישרי** **באתריה** **מלאת** **דאיהו** **אסר**. **הכי**
 9 **אמרין** **עירובין** **(נד"א)**. **ורב** **אי** **סבירא** **ליה**
 10 **דאסור** **לימא** **לד** **אתריה** **רשמואל** **הוה**.
 11 **לישרינהו** **הכי** — **שילבם** **לגור** **כמות** **שהם**.
 12 **פפרהו** **וסלקו** — **וגדון** **אותו** **עירי** **וימכרו**
 13 **לישרא**. **ולשונתו** **שנים** **עשר** **שיד** **כדין**
 14 **ספק** **טרפה**. **כדלקמן** **בפירקין** **(חולין נחא)**.
 15 **לדי** **תקלה** — **אידי** **דהוה** **ברו** **טובא** **לא**
 16 **מני** **לואדוריהו** **בהו**, **ואנ** **למילכ** **דח** **מיניה**.
 17 **אתו** — **גים** **הדררי** **ומזבני** **לה** **לישרא**.
 18 **לפרסומי** **מילתא** — **וכי** **זול** **לגוריה** **אורשא**
 19 **מילתא** **טפי**. **לפי** **עשופות** **דיקם** **היו** **ומרובים**
 20 **היו** — **לא** **יכול** **לברוקן** **ולהתירן** **בבידיה**,
 21 **מפני** **הטורף**, **שנא** **יעשה** **באחת** **מוק**, **אי** **נמי**,
 22 **אידי** **דקלש** **זיהריה** **דגן** — **לא** **מאריס** **בשר**
 23 **לא** **זכיר**, **ודבר** **הו** **נראה** **ל**. **תמסבם** —
 24 **מלובקן**. **דרוסה** **שאמרו** — **כגון** **ספק** **דרוסת**
 25 **ארי**, **או** **שראוהו** **שרוסה** **ואין** **מקום** **הדרסה**
 26 **ניכר** **מבחוץ**. **צריכה** **לברוק** — **גבה** **וכריסה**
 27 **וצדיה** **וכל** **שנגד** **בני** **מעיים**, **ואם** **האירוס**
 28 **שם** **בשר** ***שנקטורדיא** — **זהו** **הארס**,
 29 **וטופה**, **שסופו** **לשרוף** **עד** **שיקוב** **את** **בני**
 30 **מעיים**, **ואם** **לא** **האירוס** **בשר** **שם** — **אין** **צריך**
 31 **לברוק** **במיקום** **אחר**, **שאין** **דרוסה** **אלא** **כנגד**
 32 **בני** **מעיים**, **דלא** **מטרפא** **במקום** **אחר**. **יש**
 33 **דרוסה** **לסימנין** — **אם** **דרסה** **כנגדם**, **מי** **הו**
 34 **טרפא**: **מי** **אמרין**: **קשין** **תן** **אצל** **דרוסה**
 35 **וכשרה**, **או** **לא?** **כנגד** **בית** **הלל** **בולו** —
 36 **לאפוקי** **עוני** **הוצאו** **או** **הרביבים** **סימנים**
 37 **שנדרדלו** — **אידי** **דאמר** **רבי** **יראי** **התך**
 38 **רתוי** **לעיל** **כבר** **פירשה** **פלוני**, **מקסוד**
 39 **ואילו** **לכל** **התך** **דאמר** **ברו** **רבי** **יראי** **חבי**.
 40 **נדלדלו** — **עשורו** **במקומות** **הרבה**. **הספספה**
 41 **היו** — **כגון** **דרוסה** **בירך** **שלא** **כנגד** **הלחל**,
 42 **וראינו** **שניכר** **הבשר** **לאחר** **זמן**, **מהו?** **כנגד**
 43 **בני** **מעיים** — **אפילו** **בדאמיני**. **תמסבם**
 44 **הבשר** — **במקום** **אחר**. **ידאי** **אותו** **כאילו**
 45 **אינו** — **ואם** **יש** **בו** **טרפות** **ביטול** **כולו**, **כגון**
 46 **עומת** **הגידין** — **טרפה**, **דהאי** **נמי** **כנטול** **דמי**.
 47 **נורו** — **אם** **היה** **בא** **לפרסותו** — **גורוד**
 48 **ומשליכ** **עד** **לכשר** **התי**. **נורו** — **כדלית**.
 49 **תלחה** — **מתפרקת**. **ונפלין** **ממנה** **חתיכות**
 50 **חתיכות**. **מדרב** **הונא** **בית** **דרב** **הישעי** —
 51 **דאמר**: **כל** **שהרפוא** **גורודו** **קרוי** **המסמסה**
 52 **ובאילו** **אינו**, **התיא** **כל** **ריאה** **שחשורה**. **כיון**
 53 **עד** **שתנבק** **לחלל** — **אבל** **הגיע** **לחלל** — **יש**
 54 **לחוש** **שנא** **ניקבו** **חודקין**. **ובדיקה** **אי** **אפשר**,
 55 **מפני** **שאין** **נקב** **דח** **ניכר** **בו**. **כשפיני** —
 56 **דרסה** **בסימנין**. **עד** **שיאירוס** **תן** **עצמן** —
 57 **אבל** **משום** **האדמת** **בשר** **שנגנן** **לא**
 58 **מטרפא**. **דרוב** **סימנין** **שחן** **הו**, **ואין** **אור** **אין**
 59 **שולט** **בהן**. **אבל** **כי** **האירמו** **תן** **עצמן**, **הרי**
 60 **נגלה** **ששולט** **בהן**.

6 **אחדרי** **כי** **פליגי**, **דאיהו** **קא** **שתיקי** **ואינהו** **קמקרקתן**,
 7 **מר** **סברי**: **מעשה** **קא** **עבידי** **בהו**, **וגר** **סברי**: **מחמת**
 8 **בגתותיה** **הוא** **דקא** **עברין**. **אמר** **אמימר**, **התכתיב**:
 9 **חוששין** **לספק** **דרוסה**. **אמר** **ליה** **רב** **אשי** **לאמימר**:
 10 **האי** **דרב**, **מאי?** **אמר** **ליה**: **לא** **שמיע** **לי**, **כלומר**,
 11 **לא** **סבירא** **לי**. **ואי** **פעיית** **אימא**: **הדר** **ביה** **רב**
 12 **למי** **דשמואל**: **דההוא** **שרקפא** **דספק** **דרוסת** **דאתא**
 13 **לקמיה** **דרב**, **שדרניהו** **לקמיה** **דשמואל**, **תנקינהו**
 14 **ולשניהו** **בגתיהו**, **ואי** **סלקא** **דעתך** **לא** **הדר** **ביה**,
 15 **לישרינהו** — **אקלא** **מאי**, **הדר** **ביה?** **לישרינהו!** **אקלא**,
 16 **אתריה** **דשמואל** **הוה**. **למה** **לי** **למיחניהו?** **לישרינהו**
 17 **הכי** **בגתיהו**! **מפרהו** **וסלקו**! — **ולשניהו** **שנים** **עשר**
 18 **חודשי**! — **אתי** **בהו** **לידי** **תקלה**. — **ולשניהו** **לגוים!**
 19 **אתו** **לשניהו** **לישרא**. — **ולשניהו** **ולשניהו**
 20 **לאפשר!** — **ולשנימיהו**, **נישניהו** **לכלבוס!** **אקלא**,
 21 **לפרסומי** **מלתא** **דאיסורא**. **ההוא** **בר** **אוווח** **דתיה**
 22 **כי** **רב** **אשי**, **על** **לביני** **קניא**, **נפק** **אתא** **כי** **מסמסבם**
 23 **קועיה** **דקא**. **אמר** **רב** **אשי**, **לא** **אמרין**: **ספק** **פלפא**
 24 **ספק** **שנורא** — **אימור** **פלפא** **הכא** **נמי**, **ספק** **קניא**
 25 **ספק** **שנורא** — **אימור** **קניא** **מתייה**. **אמר** **בני** **רבי**
 26 **תייא**: **דרוסה** **שאמרו** — **צריכה** **בדיקה** **כנגד** **בני**
 27 **מעיים**. **אמר** **רב** **יוסף**, **הא** **דבני** **רבי** **תייא** **כבר**
 28 **פירשה** **שמואל**, **דאמר** **שמואל** **מושבו** **רבי** **תייא** **כן**
 29 **אנמיננס**: **דרוסה** **שאמרו** — **צריכה** **בדיקה** **כנגד** **בני**
 30 **מעיים**. **בני** **אילפא**: **יש** **דרוסה** **לסימנים**, **או** **אין**
 31 **דרוסה** **לסימנים?** **אמר** **רבי** **יראי**: **הא** **דבני** **אילפא**,
 32 **כבר** **פירשה** **רב** **הון** **רב**, **דאמר** **רב** **הון** **רב**
 33 **רבא** **אמר** **רב**: **דרוסה** **שאמרו** — **צריכה** **בדיקה** **כנגד**
 34 **בית** **הלל** **בולו**, **ואפילו** **בסימנין**. **בני** **אילפא**: **סימנין**
 35 **שנדרדלו**, **כמה?** **אמר** **רבי** **יראי**: **הא** **דבני** **אילפא**,
 36 **כבר** **פירשה** **רבה** **פר** **בתה**, **דאמר** **רב** **פר** **בני**
 37 **תהא** **אמר** **שמואל**: **סימנים** **שנדרדלו** — **ברובן** **אין**
 38 **רב** **אמי**: **תמסבמהו**? **מהו?** **אמר** **רבי** **יראי**: **הא** **דבני**
 39 **רב** **אמי**, **כבר** **פירשה** **רב** **יהודה**, **דאמר** **רב** **יהודה**
 40 **אמר** **רב**: **בדרוסה** — **עד** **שיאירוס** **בשר** **כנגד** **בני**
 41 **מעיים**, **תמסבם** **תקשר** — **רואין** **אותו** **כאילו** **אינו**.
 42 **הכי** **דמי** **תמסבם?** **אמר** **רב** **הונא** **גריה** **דרב**
 43 **הישעי**: **פל** **שהרפוא** **גורודו** **ומעמידו** **על** **בשר** **חי**.
 44 **אמר** **רב** **אשי**: **כי** **תיינו** **בי** **רב** **תהא** **איתו** **קמן**
 45 **התיא** **ריאה**, **דכי** **הו** **מתיבי** **לה** — **יתכב** **שפיר**, **וכי**
 46 **הו** **מדלו** **לה** — **הוה** **תלחה** **ונפלה** **תילחי** **תילחי**,
 47 **רב** **תהא** **אמר**: **קיון** — **עד** **שתינבק** **לחלל**,
 48 **רב** **וביד** **מתני** **הכי** **בדרוסה** — **משאירים** **בשר**
 49 **כנגד** **בני** **מעיים**, **בסימנים** — **עד** **שאיירוס** **סימנים** **עצמם**. **אמר** **רב** **פפי**, **בני** **רב** **פפי** **רב** **אבוי**
 50 **ורש**

47 **ומרינא לה**, **מדרב הונא** **גנדי** **דרב**
 48 **בדרוסה** — **משאירים** **בשר** **כנגד** **בני** **מעיים**, **רב** **וביד** **מתני** **הכי** **בדרוסה** — **משאירים** **בשר**
 49 **כנגד** **בני** **מעיים**, **בסימנים** — **עד** **שאיירוס** **סימנים** **עצמם**. **אמר** **רב** **פפי**, **בני** **רב** **פפי** **רב** **אבוי**
 50 **ורש**

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60

רבי ליעזר בן יעקב אומר משום חנינא בן חכינאי: אפילו חרבה האמזעית ואין בין שורה לחברתה שש עשרה אמה – לא יביא זרע לשם, שאילו מתחלה נמטען – הויה מותר בשמונה אמות.

הנוטע את פרמו על שש עשרה אמה – מותר להביא זרע לשם. אומר רבי יהודה: מעשה בצלמון, באחד שנטע את פרמו על שש עשרה שש עשרה אמה, והיה הופך סער שתי שורות לצד אחד, וזרע את הניר. ובשנה אחרת היה הופך את הפער למקום הזרע, וזרע את הבור. וכא מעשה לפני חכמים, והתירו.

רבי שמעון ורבי מאיר אומרים: אף הנוטע את פרמו על שמונה אמות – מותר.

גמרא אומר רבי זעירא: שמונה – הוין מקום פרתין. כמה דתימר שמונה הוין מקום פרתין, ודכוותה ארבע הוין מקום פרתין.

אמר רבי ליעזר: החרמיו תוכו יותר מחוצה לו. אומר רבי זעירא: עד דאנא תמן קיימננה, תוכו – שש עשרה, חוצה לו –

[דף כ"ג ע"א]

שש עשרה. אומר רבי ליעזר: מארבע אמות ועד שמונה – אסור, ומקדש. משמונה ועד שש עשרה – אסור ואינו מקדש

רבי יוסי בשם רבי יוחנן: אתיא דרבי ליעזר בן יעקב בבית שמאי. כמה דבית שמאי אמרו: שורה אחת – פָּרֶם, בן רבי ליעזר בן יעקב אמר: שורה אחת – פָּרֶם. מה נפשוך, פָּרֶם גדול – הוא אסור בשמונה, פָּרֶם קטן – הוא אסור בשמונה.

רבי יודן לא אומר בן! אלא, שמונה אמות – אסור, שמונה אמות וכל שהוא – מותר.

אית דבְּעֵי מִימֵר: שאילו מתחילה נמטעו מטע שש עשרה על שש עשרה – הויה מותר בשמונה אמות.

רבי יהודה בן פזי בשם רבי יוחנן: אתיא דרבי ליעזר בן יעקב בבית שמאי. כמה דבית שמאי מחמירין בו בהורגנו יותר ממשטעתו, בן רבי ליעזר בן יעקב מחמיר בהורגנו יותר ממשטעתו.

רבי יונה בשם רב: מותר הזרע ואסור לזרוע. רבי יוסי בשם רב: הלכתא, מותר הזרע ומותר לזרוע.

רב הויה בר אשי בשם רב: הלכה כרבי מאיר ורבי שמעון.

מה? מותר הזרע ומותר לזרוע, או מותר הזרע ואסור לזרוע? מן מה דאמר רבי בא: משה לי רבי הויה בר אשי פרמי מטע שמונה על שמונה, הויה אסור: מותר הזרע ומותר לזרוע.

רב הויה זרע פרמיה פרתין. ואינו אסור משום פלאים? מערבין הוין.

ואין עבודה לגפן יהודית? אלא פרבי ישמעאל, דרבי ישמעאל אומר: אין עבודה לגפן יהודית! דברי חכמים רבי יעקב בר אידי בשם רבי יהושע בן לוי: הלכה כדברי מי שהוא מיכל בהוצה לארץ. אמר רבי יעקב בר אבא: ותני תפון: הלכה כדברי מי שהוא מיכל בהוצה לארץ.

הדרן עלון פירק קרחת הפרם

[דף כ"ג ע"ב]

פירק חמישי

הלכה א' מתני' פרם שחרב, אם יש בו ללקט עשר גפנים לבית סאה ונטועות פהלקתן - הרי זה נקרא פרם דל. פרם שהוא נטוע ערבוביא, אם יש בו לכויין שתים כנגד שלש - הרי זה פרם. ואם לאו - אינו פרם. רבי מאיר אומר: הואיל והוא נראה כתבנית פרמים - הרי זה פרם.

גמרא אמר רבי יוחנן: היא קרחת הפרם, היא פרם שחרב. קרחת הפרם - מקריחין אותו מאמצעו. פרם שחרב - מקריחין אותו מפל צדדיו. רבי זעירא מחוי להברייה תשע שורין מן שובע שובע, נסב שורה, פרא שורה לשתי, נסב שורה פרא שורה לערב. נשתירו שם עשרים גפנים. נסב תרתיי מיבן ותרתיי מיבן, הדיא מיפא וחדא מיפא, נשתירו שם עשרים [עשר] גפנים באמצע.

הדיא דתנינן: עשר גפנים לבית סאה. נמצאו שתים כנגד שתים, אחת יוצא זנב. שתים כנגד שתים, ואחת יוצא זנב. שתים כנגד שתים, ואחת יוצא זנב. שתים כנגד שתים, ואחת יוצא זנב. את רואה פילו אחרת נטועה פאן, פילו אחרת נטועה פאן.

ליטע פאן אין את יכול, שהוא זנב, ואין זנב לזנב. ליטע פאן אין את יכול, שהוא זנב, ואין זנב לזנב. הדיא אמרה: שאין זנב לזנב גדול ושנותנים זנב לזנב קטן לעשותו גדול.

[דף כ"ד ע"א]

הדיא פשיטא שאילתיה דרבי יוסי בר זמינא בשם רבי יוחנן, את רואה פילו אחרת נטועה פאן. נמצאו ששים וארבע על ארבעים ושמנה, נסב תרתי מיפא ויהב לזן הכא, נמצאו ארבעים ושמנה על ארבעים ושמנה. חד ביניי עקר, חד ביניי יהב.

חד קרח, שש עשרה על שש עשרה. עבודתו - בשמונה

[דף כ"ד ע"ב]

אמות.

מה את עבד לה? הוא ועבודתו לתוך בית סאה, או חוץ לעבודתו? אין תעבדינה הוא ועבודתו בתוך בית סאה - אשפח חסר תלת מאון וארבעין ותמניא. ואין תעבדינה חוץ לעבודתו - אשפח יתר מארבע מאון וחמשים ותרתיי.

ובכמו פלגות ביהידיות ובכמופלגות – ביהידיות] הן.

אין תימר: ברוצף, לא תנינן אלא

[דף כ"ה ע"א]

עשר גפנים לבית סאה. הוי, לא מצי תנייה.

הכורת מכון, והנזף אינו מכון – הרי זה פָּרַם. הנזף מכון, והכורת אינו מכון – אינו פָּרַם. הוי דקות ואינן מכונות, העכו והרי הן מכונות – הרי זה פָּרַם.

פיצד הוא יודע אם מכונות הן? מכיא חוט ומותח. אית תניי תני: מבפנים. ואית תניי תני: מבחוץ.

אמר רבי יונה: מאן דאמר מבפנים – בתוך טפח. מאן דאמר מבחוץ – צריף שיהא נוגע בהן.

שורה החיצונה שאינה מכוננת כנגד הכרתין – נותנין לה עבודתה וזרע את המותר. אמר רבי יוסי: שאם הוי זרעין בתוך ששה – הכל אסור. חוץ לששה, הגפנים – מותרות, והפרם – אסור. ואי זהו פָּרַם דל? אמר רבי יונה: דל בגפנים, ועשיר בעבודות.

הלכה ב'

מתני' פָּרַם שהוא נטוע על פחות מארבע אמות, רבי שמעון אומר: אינו פָּרַם. והכמים אומרים: פָּרַם. ורואין את האמצעיות באילו אינן.

גמרא אמר להם רבי שמעון: אותם שאתם אומרים: "רואין את האמצעיות פילו אינן" – הרי הן עיקרו של פָּרַם.

אמר רבי חנניה: הדיא אמרה: כשהוי שש כנגד שש. אבל אם הוי חמש כנגד חמש – כל עפא מודיי: שהן רואין את האמצעיות פילו אינן.

אמר רבי מנא: הדיא דתימר: כשהוי חמש כנגד חמש. אבל אם הוי שש כנגד שש, אילו את רואה את האמצעים פילו אינן – אלו אלו.

מהו הדיא דתנינן: "רואין את האמצעיות פילו אינן"? אמר רבי הונא: שמותר להדלותן על גבי

[דף כ"ה ע"ב]

גפנים [זרעים].

אמר רבי מנא: הדיא מסייעא להא דאמר רבי יוסי: אם הוי זרעים בתוך ששה – הכל אסור. חוץ לששה, גפנים – מותרות, והפרם – אסור.

שמעון בר בא בשם רבי יוחנן: בשם שהן חלוקין באו, כד חלוקין בשכונת קברות.

אמר רבי יונה: ולא דמיא! תמן, מרווחין ורצפן – יש להן שכונת קברות. רצופין ורווחן – אין להן שכונת קברות. פרם הקא, מרווחים ורצפן – כמהלוקת. רצופין ורווחן – דברי הכל.

ברם הָבָא מַה פְּלִיגִין? בְּשָׂבָא וּמִצְאָן רְצוּפִין. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר: אָמַר רַבִּי אֲנִי: גַּל נָפַל עֲלֵיהוֹן וְרִצְפָן.
וּרְבָנָן אָמְרִי: כְּרֻוּדִין הֵן וְרִצְפָן.

הַלְכָה ג'

מתני' תריין שהיא עובר בכרם, עמק עשרה ורחב ארבעה – רבי ליעזר בן יעקב אומר: אם היה מפלש מראש הכרם ועד סופו – תרי זה נראה בבין שני כרמים, זורעים בתוכו. ואם לאו – תרי הוא כגון.

הגת שבכרם עמקה עשרה ורחבה ארבעה – זורעין בתוכה; דברי רבי ליעזר. והכמים אסרין.

שומרה שבכרם גבוהה עשרה ורחבה ארבעה – זורעין בתוכה.

[דף כ"ז ע"א]

ואם היה סער בותש – אסור.

גפן שהיא נטועה בגת או בכנע – נותנין לה עבודתה, וזורע את המותר. רבי יוסי אומר: אם אין שם ארבע אמות – לא יביא זרע לשם. והבית שבכרם – זורעין אותו.

גמרא עד שיהא מכריק, פדי הוא ועבודתו? מן מה דתני: מודין חכמים לרבי אליעזר בן יעקב בקריין מכריק פדי הוא ועבודתו, הוי בן רבי ליעזר בן יעקב סבר מימר: אפילו אינו מכריק פדי הוא ועבודתו.

מה פליגינן? בשהיו שתי שורות מיפן ושתי שורות מפאן. אכל אם היתה שורה אחת מיפן ושורה אחת מיפן, מפין שהיא מוגיע נגד שלש גפנים – במל הכרם.

תני: פחות מיפן – אסור, דל בן, מה אנו אמרין: עשרה – אסור, תשעה – לא כל שבין! אלא מהו פחות מיפן, לרחב, דל בן, מה אנו אמרין? יעשה כסתום ותהא מותר!

ויעשה כסתום ותהא מותר! לא בן תני: שרשי פיאח נכנסין לתוך ארבע אמות שבכרם, למטה משלשה טפחים – תרי אילו מותרין. שנייא היא, שאויר הכרם מקיף.

אמר להן רבי ליעזר: אין אתם מודין לי, שעמוק – בגבוה? ואמרו לו: אין! אלא שאויר הכרם מקיף.

מסתברא, רבי ליעזר מודה לרבי ליעזר בן יעקב. רבי ליעזר בן יעקב לא יודי לרבי ליעזר. רבי ליעזר מודי לרבי ליעזר בן יעקב, שעמוק – בגבוה. רבי ליעזר בן יעקב לא יודי לרבי ליעזר, שאויר הכרם מקיף.

רבי חייא בשם רבי יוחנן: צריך שיהא שם חלל ארבע. אמר רב שמואל בר רב יצחק: הדיא דתימר בעגולה, אבל במרובעת – אינו צריך שיהא שם חלל ארבעה.

רבי חלפתא בן שאול אמר: צריך שיהא שם שלשה טפחים עפר מלמעלה. אמר רבי יוסי: הדיא דתימא בעגולה, אבל במרובעת – אינו צריך שיהא שם שלשה טפחים עפר מלמעלה.

משלשה ועד ארבעה - היא מתניתין. פחות משלשה - בסתום. משלשה ועד ארבעה - משלים ארבעה וזורע מיד. רבי אבין בשם שמואל: (ישעיה מב) **ובבתי כלאים הוחבאו** - בית שמחביאים בו את הכלאים.

[דף כ"ז ע"ב]

הלכה ד'

מתני' הנוטע ירק בכרם, או המקיים - הרי זה מקדש ארבעים וחמש גפנים. אימתי? בזמן שהן נטועות על ארבע ארבע, או על חמש חמש. היו נטועות על שש שש, או על שבע שבע - הרי זה מקדש שש עשרה אמה לכל רוח. עגלות לא מרבעות.

גמרא רבי יוסי בן חנינא אומר: והוא שזרע בנגד האמצעית. רבי אבין בשם שמואל: והוא שתהא האמצעי עגולה ירק.

היאך עבידא? שובע שורין מן שובע שורין, צא מהן ארבע גפנים לארבע זויות הכרם - נשתירו שם ארבעים וחמש גפנים. הדיא היא דתנינן: **הרי הוא מקדש ארבעים וחמש גפנים. אימתי? בזמן שהן נטועות ארבע על ארבע, או חמש על חמש.**

הדיא מסייע לרבי זעירא! דרבי זעירא אומר: שמונה הוין מקום כרתין.

היו נטועות שש על שש או שבע על שבע. הדיא מסייע לרבי לעזר, דרבי לעזר אומר: מארבע אמות ועד שמונה - אסור ומקדש. משמונה ועד שש עשרה - אסור ואינו מקדש.

הלכה ה'

מתני' הרוצה ירק בכרם, ואמר: "בשאיניע לו אלקטנו" - מותר. "בשאיחזר אלקטנו" אם הוסיף בכמותים - אסור.

[דף כ"ז ע"א]

גמרא רבי יוסי בר חנינא אומר: בפועל שנו. בעל הבית שהוא עוסק במלאכתו - עשו אותו בפועל.

בעל הבית שקיים ירקות שדה בכרם - אסורין בין לו בין לאחר. פועל שקיים ירקות שדה בכרם - אסור לו ומותר לכל אדם.

וקשיא, אם אסור לו - יהא אסור לכל אדם! אם מותר לכל אדם - יהא מותר לו! אלא ברבי שמעון דאמר: אין אדם מקדיש דבר שאינו שלו. אף על גב דרבי שמעון אומר: אין אדם מקדיש דבר שאינו שלו, מודה הוא הכא שאסור לו. בשלקטן אחר. אבל אם ליקט הוא - אסור בין לו בין לכל אדם.

ואם הוסיף בכמותים - אסור. דבי רבי ינאי משערין בהדין ירבונה. ביצד הוא בודק? רב ביבי בשם רבי חנינא: לוקט אחד ומניח אחד, מה שזה פוחת - זה מוסיף.

הלכה ו'

מתני' היה עובר בפרס ונפלו מפניו זרעים, או שיצאו עם הזבלים או עם הפנים. הזרע וסיערתו הרוח, לאחוריו – מותר. סיערתו הרוח לפניו, רבי עקיבא אומר: אם עשבים – יופה. ואם אביב – ינפין. ואם הביאה דגן – ידלק.

גמרא אומר רבי לעזר: מתניתין – בעומד בשדה לכן וסיערתו הרוח לשדה פרס.

רבי זעירא בעי: מה איתאמרת? בעומד, או 'אפילו' עומד? אין תימר בעומד בלבד, הא בשדה פרס – לא. אין תימר 'אפילו' עומד – היא הדין היא הדין.

נישמענה מן הדין, רבי שמעון בן יהודה אומר משום רבי שמעון: הזרע וסיערתו הרוח לאחוריו – מותר, מפני שהוא אונס. מה נן קיימינ? אם בעומד בשדה פרס – עובר עבירה, ואת אמרת מותר? אלא פי נן קיימינ בעומד בשדה לכן וסיערתו הרוח לשדה פרס.

רבי זעירא, רבי שמעון בן לקיש

[דף כ"ז ע"ב]

משום רבי הושעיא: אם עשבים – יופה, הכל מותר. אם אביב – ינפין, הפשין – מותרין, וחדגן – אסור. אם הביאה דגן – תדלק, הכל אסור.

רבי יוחנן אומר: הכל אסור. מהו הדין דתנינן: אם עשבים – יופה, אם אביב – ינפין, ואם הביאה דגן – תדלק? בההיא דתנינן תפון: הערלה וכלאי הפרס, את שדרבו לשורף – ישרף. את שדרבו ליקבר – יקבר.

רבי יעקב בר אידי בשם רבי שמעון בן לקיש: פעמים שהקשין מותרין, וחדגן אסור. פעמים שהקשין אסורין וחדגן מותר. היאך עבדיא? זרע בהיתר וסיפה על גבן – הקשין מותרין, וחדגן אסור. זרע באיסור והעביר את הסכך – הקשין אסורין, וחדגן מותר.

רבי זעירא בעי: ניהא הקשין מותרין, וחדגן אסור. הקשין אסורין וחדגן מותר, גדל מתוך איפור, ואת אמרת חדגן מותר? רבי זעירא – פדעתיה, דאמר רבי זעירא בשם רבי יונתן: בצל של פלאי הפרס שעקרו ושטלו, אפילו מוסף פמה – אסור, שאין גידולי איפור מעלין את האיפור.

מתני' המקיים קוצים בפרס, רבי לעזר אומר: קידש. והכמים אומרים: לא קידש, אלא דכר שבמזהו מקיימין.

האירום, והקיסום, ושושנת המלך, וכל מין זרעים – [אינם] פלאים בפרס.

הקנבם, רבי טרפון אומר: אינו פלאים. והכמים אומרים, פלאים. והקינרם – פלאים בפרס.

גמרא אומר רבי אבהו: טעמא דרבי לעזר, שכן מקיימין אותן לגמלים בערבא.

האירום – אירסיה. הקיסום – קיסוסא. ושושנת המלך – קרינמון.

הקנין והאגין והנורד והאטדין – מין אילן ואינו פלאים בפרס. השיפה והאיטן והגמי, ושאר כל הגדלים באפר – מין דשאים ואינו פלאים בפרס.

והתני רבי הושעיה: אילו הן מיני דשאים? הקינרם והחלקמה והדימוע והאסד! תמן – לברכה, וכאן – לפלאים.

אמר רבי יוסי: הדיא אמרה: אתרוג, אף על פי שאמהא אומר עליו: "בורא פרי העין", אתה אומר על התמורות שלו: "בורא מיני דשאים"

הצלקת, בית שמאי אומרים: פלאים בפלגם ואינו פלאים בפרעים. בית הלל אומרים: אינו פלאים לא בפלגם ולא בפרעים. הכל מודין שהוא חייב בערלה.

תני רבי חיננא בר פפא: את שהוא עולה מוגזעו – מין אילן. משרשיו – מין ירק.

התיבון: הרי הפרוב, הרי הוא עולה מוגזעו! פאן – בודאי, פאן – בספק.

הדרן עלך פירק פרי שחרב

[דף כ"ח ע"א]

פירק ששי

הלכה א' מתני' איזהו עריס? הנוטע שורה של חמש גפנים בצד הגדר שהוא גבוה עשרה טפחים, או בצד הריץ שהוא עמוק עשרה טפחים ורחב ארבעה – נותנין לו עבודתו ארבע אמות.

בית שמאי אומרים: מודדין ארבע אמות מעיקר גפנים ולשדה. ובית הלל אומרים: מן הגדר ולשדה.

אמר רבי יוחנן בן נורי: טועין כל האומרים כן! אלא, אם יש שם ארבע אמות מעיקר גפנים ולגדר – נותנין לו את עבודתו וזורע את המותר. וכמה היא עבודת הגפן? ששה טפחים לכל רוח. ורבי עקיבא אומר: שלשה.

גמרא וקשיא על דעתיה דבית שמאי, בלא כן אינו אסור משום פריס? רבי שמעון בן לקיש אומר: בערים המעוקם שנו, אם בערים המעוקם שנו – בלא גדר אינו אסור משום פלאים.

רבי יונה בעי: מהו לזרע בנתיים? במקבונות הן, ואתה אומר (אסור) מותר לזרע בנתיים? מהו לזרע בין הגפנים? כמה דתימר גבי מוקשה: אסור לזרע בין הגומות, אף הכא אסור לזרע בין הגפנים.

רבי יוחנן אומר: בערים המקבון שנו, אם בערים המקבון שנו, בלא גדר אינו אסור משום פריס? נימר: בגין בית הלל תנייה.

אמר רבי הנגיה: מסתברא, מודה רבי שמעון בן לקיש לרבי יוחנן – בערים המקבון שנו, בגין בית הלל. ומודה רבי יוחנן לרבי שמעון בן לקיש – בערים המעוקם שנו, בגין רבי יוחנן בן נורי. דרבי יוחנן בן נורי אומר: טועין כל האומרים כן! אין תימר בערים המקבון שנו.

[דף כ"ח ע"ב]

מה אית בה טועין?

בין כמאן דאמר: מעיקר הגפנים מושחין, ובין כמאן דאמר: מעיקר הגדר מושחין. מה ביניהון?
אמר רבי יונה: תיפתר שהיו הכרתין נתונין מקצתן בתוך ארבע אמות, ומקצתן הוין לארבע
אמות. מאן דאמר: מעיקר הגפנים מושחין – ניהא. מאן דאמר: מעיקר הגדר מושחין, מקום שהחוט
בלה – אסור, והשאר – מותר.

היו שם שתי אמות, מאן דאמר: מעיקר הגפנים מושחין – אינו אסור אלא שתי אמות. מאן דאמר:
מעיקר הגדר מושחין – אסור עד שתי אמות אחרות.

אמר רבי יוחנן: רבי יוסי, ורבי ישמעאל, ורבי יוחנן בן נורי – שלשתן אמרו דבר אחד! רבי
ישמעאל, דתנינן: על גנה קטנה שהיא מוקפת ערים, אם יש בה כלא בוצר וסלו מיפן, ומלא בוצר
וסלו מיפן – תיזרע, ואם לאו – לא תיזרע. אמר רבי יונה: אמה בוצר, ואמה סלו. אמה בוצר,
ואמה סלו.

הוון בעיי מימר: מאן דאמר: מעיקר הגפנים מושחין – ניהא. מאן דאמר: מעיקר הגדר מושחין –
אין אותן הכרתין ממעטין ארבע? תיפתר: שהיו חבוקין לכותל.

לא, ארבע – אינן בלום. הלכת ערים – בחמש!

אמר רבי הנגיה: תיפתר: שהיו שתי גפנים נתונים בקרן זוית אחת, שאם ימתחם – הן נראים
כארבע ביניין.

רבי יוסי, דתנינן רבי יוסי אומר: אם אין שם ארבע אמות – לא יביא

[דף כ"ט ע"א]

זרע לשם. מאן דאמר: מעיקר הגפנים מושחין – ניהא. מאן דאמר: מעיקר הגדר מושחין, אין אותו
הכותר ממעט ארבע? תיפתר: שהיה חבוק לכותל. והכין רבי יוחנן בן נורי דהכא.

מסתברא, רבי יוסי ורבי ישמעאל יודין לרבי יוחנן בן נורי, ורבי יוחנן בן נורי לא יודי לרבי יוסי
ורבי ישמעאל. רבי יוסי יודי לרבי ישמעאל, רבי ישמעאל לא יודי לרבי יוסי.

רב יהודה בשם רב: הלכה ברבי עקיבה. רבי יעקב בר אידי בשם רבי יהושע בן לוי: הלכה כדברי
מי שהוא מיגל בהוצה לארץ.

אמר רבי יעקב בר אהא: ותניי תמן: הלכה כדברי מי שהוא מיגל בהוצה לארץ.

הלכה ב'

מתני' ערים שהוא יוצא מן המדרגה, רבי ליעזר בן יעקב אומר: אם עומד בארץ ובוצר את פולו –
הרי זה אסור ארבע אמות בשדה. ואם לאו – אינו אסור אלא כנגדו.

רבי ליעזר אומר: אף הנזטע אחת בארץ ואחת במדרגה, אם גבוהה עשרה טפחים – אינה מצטרפת
עמה. ואם לאו – הרי זו מצטרפת עמה.

גמרא רבי שמואל בר נחמן, רבי יונתן בשם רבי ליעזר: הגומם את פרמו פחות מטפח – חייב בערלה משום מראית העין. דברי חכמים: עד שיגום מעם הארץ.

רבי שמואל בר נחמן בשם רבי יונתן בשם רבי ליעזר בן יעקב: העושה כרי מן הלקט ומן השבחה ומן הפיאה – חייב בתרומה גדולה מפני מראית העין.

רבי שמואל בר נחמן בשם רבי יונתן, ורבי ליעזר בן יעקב משום בית שמאי: הפת – מטמא ארבע אמות ברשות הרבים מפני כבודו.

רבי מנא אמר תדא אחריותא משום בית שמאי. רבי יוסי בי רבי בון אמר כולחון משום בית שמאי.

אמר רבי יונה: אוף תדא דתנינן: מפני מראית

[דף כ"ט ע"ב]

העין. דלא בן, מה בין העומד בארץ, מה בין העומד במדרגה גבוהה?

מה? גבוהה שורה? גבוה מדרגה? אין תימר גבוהה שורה, שופע המדרגה כלמטון. אין תימר גבוהה המדרגה, שופע השורה מלמעלה.

והתני: שתי שורות במדרגה! אית לך מימר גבוהה שורה, לא גבוהה מדרגה.

אמר רבי מנא: כל אותן עשרה טפחים שבמדרגה – עשו אותם מקום בפני עצמו.

תמן תנינן: הזורק ארבע אמות בפתל, למעלה מעשרה טפחים – בזורק באויר. למטה מעשרה טפחים – בזורק בארץ. רב חסדא אמר: במודד לכסן. ואין סופה לירד? רבי חייא בשם רבי יוחנן: תיפתר: שהיתה דבילה שמינה והיא ניטוחה.

רבי חגי בעי קומי רבי יוסי: לית תדא אמרה שיפוע המדרגה כלמטון? אמר ליה: תמן – זרעין נהנין מן המדרגה. פרם תכא – דרף בני אדם להיות שפין בה והיא נופלת. אילו אמר: בשתייה שם חור והיא נהנה מן החור. בשם שהזרעין נהנין מן המדרגה יאות.

שתי גינות זו על גב זו, התחתונה עשויה פרם, והעליונה אינה עשויה פרם – זרע את העליונה עד שהיא מגיע לאויר עשרה.

רבי בון בר חייא בעי קומי רבי יעירא: לית תדא אמרה: שיפוע המדרגה כלמטון? אמר ליה: משום זרעים נטיין לאויר הפרם.

העליונה עשויה פרם, והתחתונה אינה עשויה פרם – זרע את התחתונה ואת המדרגה עד שהיא מגיע לעיקר הגפנים. אמר רבי יוסי: לית כאן לעיקר הגפנים, אלא למטה משלשה. בהדא דתני: שרשי פיאה נכנסין לתוך

[דף ל' ע"א]

ארבע אמות שבפרם, למטה משלשה טפחים – הרי אלו מותרין.

מִסְכַּת טְהוּרוֹת פְּרָק חֲמִישִׁי

א. דָּם טָמֵא שֶׁנִּתְעַרַב בְּדָם טְהוֹר - אֵין דָּם מִבְּטָל דָּם; דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: רוֹאִים אוֹתוֹ כְּאִלוֹ הוּא זֵין בְּמִים, אִם בְּטַל מְרָאִיו - טְהוֹר, וְאִם לֹא - טָמֵא. רַק טָמֵא שֶׁנִּתְעַרַב בְּרוּק טְהוֹר - אֵין רַק מִבְּטָל רַק; דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: רוֹאִין אוֹתוֹ כְּאִלוֹ הוּא זֵין בְּמִים, אִם בְּטַל מְרָאִיו - טְהוֹר, וְאִם לֹא - טָמֵא. נִפְל לְמִים תְּפוּר - טָמֵא. נִמְחָה, אִם בְּטַל מְרָאִיו - טְהוֹר, וְאִם לֹא - טָמֵא:

ב. מִי רְגָלִים שֶׁנִּתְעַרְבוּ בֵּינָן - רוֹאִין אוֹתָן כְּאִלוֹ הֵן מִים. נִתְעַרְבוּ בְּמִים - רוֹאִין אוֹתָן כְּאִלוֹ הֵן זֵין. נִתְעַרְבוּ בְּמִי רְגָלִים אַחֲרִים - רוֹאִין אוֹתָן כְּאִלוֹ הֵן זֵין בְּמִים, אִם בְּטַל - מְרָאִיהֶן טְהוּרִין, אִם לֹא - טָמֵאִין. מִי רְגָלִים שֶׁל עוֹבֵד כּוֹכָבִים - הוֹלְכִין אַחַר הָרֵב. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: רְבִיעִית בְּסֵאתִים - טָמֵא. יִתְר מִכֵּן - טְהוֹר. לּוֹקְחִין וְשׂוֹאֲלִין מִמֵּי רְגָלִים מִכָּל מְקוֹם וְאֵין חוֹשְׁשִׁין שֶׁמֵּא שֶׁל נְדוּת הֵן, שְׁלֵא נִחְשְׁדוּ בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל מִכְּנֻסוֹת מִמֵּי רְגָלִיהֶן בְּשַׁעַה שֶׁהֵן נְדוּת:

ג. חֶרֶסֶן שֶׁל זָב וְזָבָה, רֵאשׁוֹן וְשֵׁנִי - טָמֵא, שְׁלִישִׁי - טְהוֹר. בְּמֵה דְבָרִים אֲמוּרִים? בְּזִמָּן שֶׁנִּתְּן לְתוֹכָן מִים, אֲכָל לֹא נִתְּן לְתוֹכָן מִים, אֲפֹלוּ עֲשִׂירִי - טָמֵא. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּרַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: שְׁלִישִׁי אִף עַל פִּי שְׁלֵא נִתְּן לְתוֹכוֹ מִים - טְהוֹר. זָב שֶׁנִּחַץ פִּיו עַל הַכּוֹס, וְנִמְלַךְ שְׁלֵא לְשִׁתּוֹתוֹ, הַמְּסִיטוֹ - טְהוֹר. שֶׁתָּה מִמֶּנּוּ כָּל שֶׁהוּא, הַמְּסִיטוֹ - טָמֵא מִפְּנֵי מִשְׁקָה פִּיו. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: רַבּוּ מִשְׁקִין שְׁבוּ עַל הַמִּשְׁקִין שֶׁבְּפִיו. נִשָּׁךְ מִן הַפֶּת וּמִן הַבְּצֵל, הַמְּסִיטֵן - טְהוֹר. מִן הַקְּשׁוֹת וּמִן הַמְּלַפְפוֹן, הַמְּסִיטֵן - טָמֵא מִפְּנֵי מִשְׁקָה פִּיו. קְלִיפֵי פוֹלִין וְקְלִיפֵי תוֹרֵמִסִּין שֶׁפֶסְפֶּן הַעוֹבֵד כּוֹכָבִים - טָמֵא. שְׁבִשְׁוֹקִים - הוֹלְכִין אַחַר הָרֵב. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: עַל וְדֵאֵי מְגַעֵן בְּרִשׁוֹת הַיְחִיד - שׁוֹרְפִין:

ד. שְׁנֵי רוֹקִין, אֶחָד טָמֵא וְאֶחָד טְהוֹר, וְנִגַּע בְּאֶחָד מֵהֶן, כִּיּוֹן שֶׁנִּתְלָשׁוּ עֲלָיו - נִעֲשֶׂה

רִשׁוֹת הַיְחִיד. אוֹ שֶׁנִּשְׁאָן עַל גְּבִי הַחֶרֶס - אֶחָד רִשׁוֹת הַיְחִיד וְאֶחָד רִשׁוֹת הָרַבִּים - תּוֹלִין. הֵיוּ נְגוּבִים וְהִסִּיטֵן בְּקִיסָם, בְּרִשׁוֹת הַיְחִיד - תּוֹלִים, בְּרִשׁוֹת הָרַבִּים - טְהוֹר. וְרַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: בְּרִשׁוֹת הַיְחִיד - שׁוֹרְפִין. סִפֵּק נִגַּע סִפֵּק לֹא נִגַּע, סִפֵּק הִסִּיט סִפֵּק לֹא הִסִּיט, בְּרִשׁוֹת הַיְחִיד - תּוֹלִין, בְּרִשׁוֹת הָרַבִּים - טְהוֹר. וְרַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: בְּרִשׁוֹת הַיְחִיד שׁוֹרְפִין. וְכִשֶּׁם שֶׁטְהָרוּ סִפֵּק טָמֵאָה צִפָּה עַל פְּנֵי הַמַּיִם בֵּין כְּבָלִים וּבֵין בְּקַרְקַע, כֵּךְ טְהָרוּ סִפֵּק טְהָרָה שֶׁצִּפָּה עַל הַמַּיִם בֵּין כְּבָלִים בֵּין בְּקַרְקַע. כִּיצַד? עֲרָכָה שֶׁהִיא טָמֵאָה טָמֵא מֵת, וְכִכָּר תְּרוּמָה כְּרוּף בְּסִיב אוֹ בְּגִיר נִתּוֹן לְתוֹכָהּ, וְיִרְדּוּ גִשְׁמִים וְנִתְמַלְאִית וְנוֹתֵר - הָרִי הוּא צָף עַל פְּנֵי הַמַּיִם, סִפֵּק נִגַּע בְּצִדֵי עֲרָכָה סִפֵּק לֹא נִגַּע - סִפֵּקוּ טְהוֹר, מִפְּנֵי שֶׁזֶה סִפֵּק טְהָרָה צִפָּה. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: כְּבָלִים - טָמֵא, וּבְקַרְקַע - טְהוֹר, חוּץ מִכְזִּית מִן הַמֵּת וְכָל הַמֵּאָהֲלִין - שֶׁהֵם מְטַמְּאִין מִלְּמַעְלָה כְּלִמְטָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: סִפֵּק יִרְדּוּתוֹ - טָמֵא, מִפְּנֵי שֶׁהַמַּיִם עוֹלִין וְאִי אֲפֹשֶׁר לוֹ שְׁלֵא לִיגַע. סִפֵּק עֲלִיתוֹ - טְהוֹר, מִפְּנֵי שֶׁהַמַּיִם דוֹחֲפִין אוֹתוֹ לְצַדְדֵּין:

ה. וְאִיזְהוּ הוּא סִפֵּק שֶׁרְצִים שֶׁטְהָרוּ חֻכְמִים? זֶה סִפֵּק הַנּוֹרֵקִין. רַבִּי דוֹסְתַאי בְּרַבִּי יְנָאי אוֹמֵר מִשׁוּם רַבִּי יוֹסִי: הֲלֵךְ בְּמִבּוּי וְעִשָּׂה טְהוּרוֹת. עִסָּה וְאֶחָד כֵּךְ נִמְצָא שֵׁם שֶׁרֶץ, זֶה הוּא סִפֵּק שֶׁרְצִים. וְהָאוֹכֵל תְּרוּמָה תְּלוּזָה - טְהוֹר. כָּל שֶׁסְּפִיקוּ טְהוֹר - סִפֵּק תּוֹלְדָתוֹ טְהוֹר. כָּל שֶׁסְּפִיקוּ טָמֵא - סִפֵּק תּוֹלְדָתוֹ טָמֵא. וְכִשֶּׁם שֶׁהָאוֹכֵל אֲכָל רֵאשׁוֹן וְאֲכָל שְׁנֵי וְהַשּׁוֹתָה מִשְׁקִים טָמֵאִים, וְהִבֵּא רֵאשׁוֹ וְרַבּוּ בְּמִים שְׂאוּבִין, וְטְהוֹר שֶׁנִּפְּלוּ עַל רֵאשׁוֹ וְרַבּוּ שְׁלִשֶׁת לּוּגִין מִים שְׂאוּבִים, סִפֵּקוּ לְטָמֵא אַחֲרִים - טְהוֹר, כֵּךְ הַמִּשְׁקִין הַנוֹגְעִין בּוֹ, סִפֵּקוּ לְטָמֵא אַחֲרִים - טְהוֹר. רַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: מִשְׁקִין הַנוֹגְעִין בּוֹ - כְּנוֹגְעִין בְּשֶׁרֶץ. וְכִשֶּׁם שֶׁהָרֵאשׁוֹן עוֹשֶׂה שְׁנֵי, וְשְׁנֵי עוֹשֶׂה שְׁלִישִׁי, כֵּךְ סִפֵּק רֵאשׁוֹן עוֹשֶׂה סִפֵּק שְׁנֵי, וְסִפֵּק שְׁנֵי עוֹשֶׂה סִפֵּק שְׁלִישִׁי. סִפֵּק מִשְׁקִין לִיטְמָא - טָמֵא, וְלִיטְמָא - טְהוֹר; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְכֵן הִיָּה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר

כְּדַבְרֵיו. וְרַבֵּי יְהוּדָה אָמַר: לְכֹל טַמְא. רַבִּי יוֹסֵי וְרַבֵּי שְׁמַעוֹן אָמְרִים: סַפֵּק מִשְׁקִין, לְאוֹכְלִים – טַמְא, וְלִכְלָיִם – טְהוֹר:

ו. מִקַּל שֶׁהִיא מְלֵאָה מִשְׁקִים טַמְאִין, וְזָרְקָה לְבֵין הַכְּכָרוֹת – טְהוֹרִין. סַפֵּק נִגַּע סַפֵּק לֹא נִגַּע – לֹא זֶה הוּא סַפֵּק מִשְׁקִין שֶׁנִּחְלַקְו עֲלָיו חֻכְמַיִם. אֲלֵא אִי זֶהוּ סַפֵּק מִשְׁקִין שֶׁנִּחְלַקְו עֲלָיו חֻכְמַיִם? שְׁתֵּי חֻבִּיּוֹת אַחַת טַמְאָה וְאַחַת טְהוֹרָה, וְעֵשָׂה עֵשָׂה בְּאַחַת מֵהֶן, סַפֵּק מִהַטְמָאָה עֵשָׂה, סַפֵּק מִהַטְהוֹרָה עֵשָׂה – זֶהוּ סַפֵּק מִשְׁקִין, לְאוֹכְלִין – טַמְא, לְכָלִּים – טְהוֹר. הֵלֶךְ בְּמַבּוּי וְעֵשָׂה עֵשָׂה וְאַחַר כֵּךְ נִמְצָא שֵׁם שְׂרָץ, סַפֵּק נִגַּע סַפֵּק לֹא נִגַּע, לְאוֹכְלִין וּמִשְׁקִין – טַמְא, לְכָלִּים – טְהוֹר. מִצַּע טַמְא מִתְּשַׁפֵּט יָדוֹ לְאוֹרֵי הַחֻבִּיּוֹת, סַפֵּק נִגַּע סַפֵּק לֹא נִגַּע בְּמִשְׁקִים, הַמִּשְׁקָה – טַמְא, וְהַחֻבִּיּוֹת – טְהוֹרָה:

ז. שְׁתֵּי חֻבִּיּוֹת אַחַת טַמְאָה וְאַחַת טְהוֹרָה, וְנִשְׁתַּבְּרוּ וּבָאוּ לְהֵן לְטְהוֹרוֹת, סַפֵּק טַמְאָה סַפֵּק טְהוֹרָה, אוֹכְלִין וּמִשְׁקִין – טַמְאִים, וְהַכְּלָיִם – טְהוֹרִים. חֻבִּיּוֹת שֵׁשׁ בֵּה מִשְׁקִין טְהוֹרִים עַד חֻצְיָה, וְנִפְלוּ מִשְׁקִין לְאוֹרֵה, סַפֵּק טַמְאִין סַפֵּק טְהוֹרִין, הַמִּשְׁקִין – טְהוֹרִין, שְׂאִין מִטַּמְאִין אֲלֵא מִחֻמַּת הַחֻבִּיּוֹת. נִפְלוּ עַל גִּבֵּי הַמִּשְׁקִין, מִשְׁקִין – טַמְאִין, וְחֻבִּיּוֹת טְהוֹרָה. אָפֵה פֶת בְּתַנּוּר, וְנִפְלוּ מִשְׁקִים לְאוֹרֵו, סַפֵּק טַמְאִין סַפֵּק טְהוֹרִים, הַפֶּת – טְהוֹרָה, שְׂאִינָה מִטַּמְאָה אֲלֵא מִחֻמַּת הַתַּנּוּר. נִפְלוּ עַל גִּבֵּי הַפֶּת, הַפֶּת – טַמְאָה, וְהַתַּנּוּר – טְהוֹר:

ח. הַמִּרְבִּיעַ אֶת בֵּיתוֹ בְּמַיִם טַמְאִים, וְהָיוּ שֵׁם טְהוֹרוֹת, סַפֵּק נִתְּנוּ סַפֵּק לֹא נִתְּנוּ – טְהוֹרוֹת. וְאִם אִי אֶפְשָׁר לוֹ שְׂלֵא לְהִתִּיז – סַפֵּקוּ טַמְא. רַבִּי דוֹסָא אָמַר: אוֹמְרִין לוֹ שִׁישְׁנָה. אֲמָרוּ לוֹ אֵין שׁוֹנִין בְּטְהוֹרוֹת. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אָמַר: עֵתִים שֶׁהוּא שׁוֹנֵה. הַמְּכַבֵּס אֶת כְּסוּתוֹ וְהַסּוֹחֵט אֶת שְׁעָרוֹ וְהִרְטֵב אֶת פִּשְׁתָּנוֹ, וְהָיוּ שֵׁם טְהוֹרוֹת, סַפֵּק נִתְּנוּ סַפֵּק לֹא נִתְּנוּ – סַפֵּקוּ טְהוֹר. וְאִם אִי אֶפְשָׁר לוֹ שְׂלֵא לְהִתִּיז – סַפֵּקוּ טַמְא. וְרַבִּי דוֹסָא אָמַר: אוֹמְרִים לוֹ שִׁישְׁנָה. אֲמָרוּ לוֹ: אֵין שׁוֹנִין

בְּטְהוֹרוֹת. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אָמַר: עֵתִים שֶׁהוּא שׁוֹנֵה. זֶלַף מִשְׁקִין טְהוֹרִין וְטַמְאִין בְּתוֹךְ הַבֵּית, וְאַחַר כֵּךְ נִמְצָאוּ מִשְׁקִין עַל גִּבֵּי כֶּכָר שֶׁל תְּרוּמָה, וְנִטְלָה לְשֵׂאוֹל עֲלֶיהָ – הָרִי זֶה טַמְאָה, הַמִּתִּין לָהּ עַד שֶׁנִּגְבְּהָ – הָרִי זֶה טְהוֹרָה:

מִסְכַּת טְהוֹרוֹת פָּרָק שִׁישִׁי

א. הַנְּבֵלוֹת וּשְׁחוּטוֹת בְּעִיר – הוֹלְכִין אַחַר הָרֵב. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אָמַר: אֶפְלוּ נִבְלָה אַחַת בְּעִיר – כָּל הַבְּשָׂר הַנִּמְצָא בְּעִיר הָרִי הוּא שֶׁל נִבְלָה, מִפְּנֵי שֶׁהַנְּבֵלוֹת מִצְוִיּוֹת. דְּמַיִם טְהוֹרִים וְטַמְאִים בְּתוֹךְ הַבֵּית – הוֹלְכִין אַחַר הָרֵב. מִעֵשָׂה שֶׁנִּמְצָאוּ דְּמַיִם עַל גִּבֵּי כְּכָרוֹת שֶׁל תְּרוּמָה, וּבָא מִעֵשָׂה לְפָנֵי חֻכְמַיִם, וְטְהַרֵם, שְׂאִינָם אֲלֵא דָם הַשְּׂרָצִים הַחַיִּים:

ב. תִּשְׁעָה שְׂרָצִים וְצִפְרָדַע אֶחָד בְּרִשׁוֹת הָרֵבִים, וְנִגַּע בְּאֶחָד מֵהֶן וְאִינוּ יוֹדַע בְּאִיזָה מֵהֶן נִגַּע – סַפֵּקוּ טְהוֹר. וּבִנְמִצָּא – הֵלֶךְ אַחַר הָרֵב. תִּשְׁעָה צִפְרָדַעִים וְשְׂרָץ אֶחָד בְּרִשׁוֹת הַיַּחֲדִי, וְנִגַּע בְּאֶחָד מֵהֶן וְאִין יוֹדַע בְּאִיזָה מֵהֶן נִגַּע – סַפֵּקוּ טַמְא. פֶּרֶשׁ אֶחָד מֵהֶן לְרִשׁוֹת הַיַּחֲדִי – סַפֵּקוּ טַמְא. לְרִשׁוֹת הָרֵבִים – סַפֵּקוּ טְהוֹר. וּבִנְמִצָּא – הֵלֶךְ אַחַר הָרֵב. כֶּכָר טַמְא שֶׁנִּתְעַרַב בְּתִשְׁעַ כְּכָרוֹת טְהוֹרִין, וְאֶכְלוּ חֻמְשָׁה חֻמְשָׁה רִאשׁוֹנִים, וְאַחַר כֵּךְ אֶכְלוּ חֻמְשָׁה חֻמְשָׁה אַחֲרוֹנִים, וְנִטְמָא אֶחָד מֵהֶן, וְאִינוּ יוֹדַע אִיזָה מֵהֶם, הָרִאשׁוֹנִים – טַמְאִין שְׂאִין לְהֵן בְּמָה יִתְלוּ. וְהָאַחֲרוֹנִים – טְהוֹרִין. זֶה הַכֵּלָל: אָדָם בְּאָדָם, טְהוֹרוֹת בְּטְהוֹרוֹת, אָדָם בְּטְהוֹרוֹת, וְטְהוֹרוֹת בְּאָדָם – הָרִי אֵלוּ מַכִּיחוֹת, נֶאֱכְלוּ רִאשׁוֹנוֹת, נִטְמָאוּ אוּ שְׂאֲבָדוּ, עַד שְׂלֵא נַעֲשׂוּ שְׁנִיּוֹת – טְהוֹרוֹת. מִשְׁנַעֲשׂוּ שְׁנִיּוֹת – שְׁנִיּוֹת תְּלוּיּוֹת:

ג. שְׁנֵי שְׂבִילִים אֶחָד טַמְא וְאֶחָד טְהוֹר, וְהֵלֶךְ בְּאֶחָד מֵהֶן וְעֵשָׂה טְהוֹרוֹת – טְהוֹרוֹת. בְּשְׁנֵי וְעֵשָׂה טְהוֹרוֹת – יִשְׂרְפוּ. בְּרִאשׁוֹן וְלֹא עֵשָׂה, בְּשְׁנֵי וְעֵשָׂה – יִשְׂרְפוּ. בְּרִאשׁוֹן וְעֵשָׂה וּבְשְׁנֵי וְעֵשָׂה – אֵלוּ וְאֵלוּ מִנְחוֹת, רִאשׁוֹנוֹת – טְהוֹרוֹת, וְשְׁנִיּוֹת – יִשְׂרְפוּ:

ז. שׁוֹטֵה אַחַת בְּעִיר, כָּל הַרוֹקִין שֶׁבְּעִיר – טְמֵאִין; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר: אִם הָיְתָה רְגִילָה לְכַנֵּס בַּתּוֹךְ מְבוּי אֶחָד, אוֹתוֹ מְבוּי – בְּחֻזְקַת טְמֵאָה, וְכָל הַמְּבוֹאוֹת – בְּחֻזְקַת טְהָרָה. וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר: כָּל הַמְּבוֹאוֹת בְּחֻזְקַת טְמֵאָה, חוּץ מִן חֻצֵּר הַמְּשַׁתְּמֶרֶת. וְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי צְדוֹק אָמַר: אִף חֻצֵּר הַמְּשַׁתְּמֶרֶת בְּחֻזְקַת טְמֵאָה, עַד שִׂיאָמַר: 'בְּרִי לִי שְׁלֵא בַּתָּה לְכֹאֲן':

ח. הַנִּדְחָק בְּרַחֲמִים שֶׁהַעוֹבֵד כּוֹכְבִים בְּתוֹכָהּ וְשֶׁהַנֶּגְדָה בְּתוֹכָהּ – בְּגִדְיוֹ טְמֵאִין מִדְּרָס. וְאִי זֶה הוּא הַרְחִימִים? כָּל שְׁעוֹקְרִין אוֹתָהּ וְדוֹחֲפִין אוֹתָהּ מִמְּקוֹמָהּ. רַקֵּק וְדָרַס עַל בְּגָדָיו, עַל רַקוֹ – שׁוֹרְפִין עָלָיו אֶת הַתְּרוּמָה. וְעַל בְּגָדָיו – הוֹלְכִין אַחַר הָרֵב. מִי שֶׁדָּרַסָּה אִשָּׁה עַל בְּגָדָיו – בְּגָדָיו טְמֵאִין מִדְּרָס. רַבִּי דוֹסְתַאי בַּר יְהוּדָה אָמַר: אִם רַקֵּקָה וְשִׁפָּה אֶת רוֹקֵה בְּשֶׁעָה שֶׁהִיא רַקֵּקָה – בְּגָדָיו טְמֵאִים מִדְּרָס, שֶׁכֵּן דָּרָךְ בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל שֶׁפּוֹת אֶת רוֹקֵן בְּשֶׁעָה שֶׁהֵן נְדוּת. לֹא שִׁפָּה אֶת רוֹקֵה – בְּגָדָיו טְהוֹרִין. שְׁנַיִם אֹמְרִים לוֹ: נְטֵמְאָת, וְהוּא אָמַר: לֹא נְטֵמְאָתִי – טְהוֹר. וְאִין אֹמְרִים לוֹ: עֶסֶק בְּטְהָרוֹת, אֲלֵא יַעֲשֶׂה לַעֲצוֹמוֹ:

ט. מְבִיא אָדָם קָרְבָן עַל יְדֵי בְנוֹ וּבְתוֹ הַגְּדוֹלִים וְעַל יְדֵי עַבְדּוֹ וְשִׁפְחָתוֹ הַעֲבָרִים. וְאִם הָיָה מְכַחֲשִׁיו – נֶאֱמָן עַל יְדֵי עֲצוֹמוֹ. כִּיצַד? אָמְרוּ לוֹ: נִדְרָתָ, וְהוּא אָמַר: תְּנֵאִי הִיָּה בְּלַבִּי – שׁוֹמְעִין לוֹ. אָמְרוּ לוֹ: נִדְרָתָ, וְהוּא אָמַר: לֹא נִדְרָתִי, מִשֶּׁהִגִּיעֵוְהוּ, אָמַר: תְּנֵאִי הִיָּה בְּלַבִּי – אִין שׁוֹמְעִין לוֹ. אָמְרוּ לוֹ: אֲשַׁתְּךָ נִדְרָה, וְהוּא אָמַר: בְּלַבּוֹ הִיָּה לְהַפֵּר – שׁוֹמְעִין לוֹ. אָמְרוּ לוֹ: אֲשַׁתְּךָ נִדְרָה, וְהוּא אָמַר לָהֶן: לֹא נִדְרָה. מִשֶּׁהִגִּיעֵוְהוּ, אָמַר, בְּלַבִּי הִיָּה לְהַפֵּר לָהּ – אִין שׁוֹמְעִין לוֹ. נֶאֱמָן אָדָם לומר: בְּנִי זֶה בֵּן תִּשְׁעֵ שְׁנַיִם יוֹם אֶחָד. בְּתֵי זֶה בַּת שְׁלֹשׁ שְׁנַיִם יוֹם אֶחָד. לְחִיב עֲלֵיהֶן קָרְבָן. אֲבָל לְמַכּוֹת וְלַעֲנָשִׁין – הָרִי זֶה אִינוֹ נֶאֱמָן:

י. הָיָה חֲמוּרָיו וּפּוֹעֲלָיו טְעוּנִין טְהָרוֹת וְעוֹבְרִין לְפָנָיו, וְהַפְּלִיגוּ, אֶפְלוּ יוֹתֵר מִמִּיל – הָרִי אֵלּוֹ טְהוֹרִין, מִפְּנֵי שֶׁהוּא בְּחֻזְקַת

ד. שְׁנֵי שְׁבִילִים, אֶחָד טְמֵא וְאֶחָד טְהוֹר, וְהֵלֶךְ בְּאֶחָד מֵהֶן וְעָשָׂה טְהָרוֹת, וְכֹא חֲבָרוֹ וְהֵלֶךְ בְּשֵׁנֵי וְעָשָׂה טְהָרוֹת – אֵלּוֹ וְאֵלּוֹ מִנְחוֹת. הָרִי אֵלּוֹ מוֹכִיחוֹת. נֶאֱכָלוּ רֵאשׁוֹנוֹת אוֹ נְטֵמְאוֹ אוֹ שֶׁאֲבָדוּ, עַד שְׁלֵא נַעֲשׂוּ שְׁנֵיּוֹת – טְהוֹרוֹת. מִשֶּׁנַּעֲשׂוּ שְׁנֵיּוֹת – שְׁנֵיהֶם תְּלוּיּוֹת. עָשׂוּ שְׁנֵיהֶן טְהָרָה אַחַת – הָרִי זֶה טְמֵאָה. עָשׂוּ שְׁנֵיהֶן שְׁתֵּי טְהָרוֹת, זֶה בָּא וְנִשְׁאָל בְּפָנָי עֲצוֹמוֹ – אֹמְרִים לוֹ טְהוֹר. נִשְׁאָלוּ שְׁנֵיהֶן כְּאֶחָד – אֹמְרִים לָהֶם טְמֵאִין; דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי יוֹסִי אָמַר: אִם אָמְרוּ: שְׁנַיִם הָיִינוּ, וּבְשֵׁנֵי שְׁבִילִים הִלְכְנוּ, וּשְׁתֵּי טְהָרוֹת עָשִׂינוּ – אֹמְרִים לָהֶם טְמֵאִין, שֶׁאֶפְלוּ טְמֵאָה אַחַת שֶׁנִּתְעַרְבָּה בְּמֵאָה טְהָרוֹת – כִּלְּן טְמֵאוֹת.

ה. שְׁנֵי שְׁבִילִים, אֶחָד טְמֵא וְאֶחָד טְהוֹר, וְהֵלֶךְ בְּאֶחָד מֵהֶם וְנִכְנַס לְמִקְדָּשׁ – פְּטוֹר. בְּשֵׁנֵי וְנִכְנַס לְמִקְדָּשׁ – חֵיֵב. בְּרֵאשׁוֹן וְנִכְנַס וְהָזָה וְשָׁנָה וְטָבַל בְּשֵׁנֵי וְנִכְנַס – חֵיֵב. רַבִּי שְׁמַעוֹן פּוֹטֵר בְּזֵה. וְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֵּן יְהוּדָה פּוֹטֵר בְּכֵלָן מִשֵּׁם רַבִּי שְׁמַעוֹן. מַעֲשֶׂה בְּמִסְכָּן אֶחָד, שֶׁהָיָה מוֹלִיכִים אוֹתוֹ מִגְּדָפָר לְחֻמְתָּא, וְהָיָה הַכְּתוּת מִתְּחַלְּפוֹת עָלָיו, וּבְאֲחֻרוֹנָה נִמְצָא מֵת בִּידוֹן, וְכֹא מַעֲשֶׂה לְפָנָי חֲכָמִים, וְלֹא טְמֵאוֹ אֲלֵא כַּת אַחֲרוֹנָה בְּלִבָּד:

ו. נִגַע בְּאֶחָד בְּלִילָה וְאִין יָדוּעַ אִם חֵי אִם מֵת, וְלִשְׁחַר בָּא וּמִצָּאוֹ מֵת, רַבִּי מֵאִיר מְטַהֵר, שֶׁסֶפֶק רְשׁוֹת הָרַבִּים טְהוֹר. וְחֲכָמִים מְטַמְּאִים, שֶׁכָּל הַטְּמֵאוֹת כְּשַׁעַת מִצִּיאָתָן. וּמוֹדִים חֲכָמִים לְרַבִּי מֵאִיר שֶׁאִם רָאָהוּ חֵי מִבְּעַרְב, אִף עַל פִּי שֶׁהוּא בָּא שְׁחָרִית וּמִצָּאוֹ מֵת – טְהוֹר, מִפְּנֵי שֶׁזֶה סֶפֶק רְשׁוֹת הָרַבִּים. יֹשֵׁב עַל גְּבִי אֶבֶן בְּרְשׁוֹת הָרַבִּים, וְלִשְׁחַר עָמַד וּמִצָּא עָלֶיהָ שְׂרָץ אוֹ רֵק, רַבִּי מֵאִיר מְטַהֵר, מִפְּנֵי שֶׁסֶפֶק רְשׁוֹת הָרַבִּים טְהוֹר. וְחֲכָמִים מְטַמְּאִים, שֶׁכָּל הַטְּמֵאוֹת כְּשַׁעַת מִצִּיאָתָן. וּמוֹדִים חֲכָמִים לְרַבִּי מֵאִיר, שֶׁאִם רָאוּהָ נִקְיָה מִבְּעַרְב, אִף עַל פִּי שֶׁהוּא בָּא שְׁחָרִית וּמִצָּא עָלֶיהָ שְׂרָץ אוֹ רֵק – שֶׁהוּא טְהוֹר, מִפְּנֵי שֶׁזֶה סֶפֶק רְשׁוֹת הָרַבִּים:

נתונה על גביו, ספק נגע ספק לא נגע - ספקו טהור. פשט ידו על גביו, ספק נגע ספק לא נגע - ספקו טמא. סלע ברשות הרבים גבוה עשרה טפחים וטמאה נתונה על גביו, ספק נגע ספק לא נגע - ספקו טהור. עלה לראשו, ספק נגע ספק לא נגע - ספקו טמא:

ג. היה זה רכוב על חמורו וזה רכוב על חמורו, אחד טמא ואחד טהור, ספק נגעו זה בזה, ספק לא נגעו - רבי עקיבא מטמא, ורבי יוסי מטהר. בנו של זה מרכב על כתפו, וכנו של זה מרכב על כתפו, אחד טמא ואחד טהור, ספק נגעו זה בזה, ספק לא נגעו - רבי עקיבא מטמא, ורבי יוסי מטהר. היתה חבילה על כתפו והרוק מדבק בכתל למעלה מעשרה טפחים, ספק הסיט, ספק לא הסיט - רבי עקיבא מטמא, ורבי יוסי מטהר. כלים שטוחים ברשות הרבים למעלה מעשרה טפחים, והטמא עובר, ספק הסיט ספק לא הסיט - רבי עקיבא מטמא, ורבי יוסי מטהר, שהיה רבי עקיבא אומר: כל שהוא ברשות הרבים למעלה מעשרה טפחים - הרי הוא כרשות היחיד. ורבי יוסי אומר: כל שדרך הלוכו ברשות הרבים - טהור:

ד. נכנס לבקעה בימות הגשמים, וטמאה בשדה פלונית. ואמר: הלכתי למקום הלז ואיני יודע אם נכנסתי לאותו השדה ואם לא נכנסתי - רבי אליעזר מטהר, וחכמים מטמאים. אמרו לפני רבי אליעזר: הרי היא של יחיד. פרש רבי מרינוס משמו: כל שיש לה שם בפני עצמה. ואלו הן ימות החמה, משתעקר תבואה מתוכה. ואלו הן ימות הגשמים, משתדר רביעה שניה. היו שם שדות הרבה, אם עומד זה בצד זה ורואה את הנכנסים והיוצאים בצד הלז - רשות היחיד לשבת, ורשות הרבים לטמאה. ואם לאו - רשות היחיד לכאן ולכאן. השבילים המפלשין לבורות, לשיחין, ולמערות, ולגתות, ולגרנות - רשות היחיד לשבת ורשות הרבים לטמאה. רבי אליעזר אומר: בזמן שהן מפלשין - רשות הרבים לכך ולכך, ואם אינן מפלשין - רשות היחיד

המשתמר. ואם אמר להם: צאו ואני אבא אחריכם, כיון שנכסו מעיניו - הרי אלו טמאים. שנים אומרים נטמא, ושנים אומרים לא נטמא, ברשות היחיד - ספקו טמא, ברשות הרבים - ספקו טהור. שאלו את בן זומא: מפני מה ספק רשות היחיד טמא? אמר להם: סוטה מה היא לבעלה, ודאי או ספק? אמרו לו: ספק. אמר להן: מצינו שהיא אסורה לבעלה. מכאן אתה דן לשרץ, מה כאן רשות היחיד, אף כאן רשות היחיד. ומה כאן יש בו דעת לשאול, אף כאן יש בו דעת לשאול. ומפני מה ספק רשות הרבים טהור? אמר להם: מצינו שהצבור עושין את הפסח בטמאה בזמן שרכ צבור טמאין, ואם טמאה ודאית התרה לצבור, קל וחמר לספק טמאה. ומכאן אמרו: דבר שיש בו דעת לשאול, ברשות היחיד - ספקו טמא, ברשות הרבים - ספקו טהור. דבר שאין בו דעת לשאול, בין ברשות הרבים בין ברשות היחיד - ספקו טהור. רבן שמעון בן גמליאל אומר: מפני מה ספק רשות היחיד טמא וספק רשות הרבים טהור? מפני שאפשר לשאול ליחיד, ואי אפשר לשאול לרבים:

מסכת טהרות פּרָק שְׁבִיעִי

א. המסכן הנתון בחנות - החנות טמא. הוציאנהו והכניסיהו לסטיו - טהור. הוציאנהו מסטיו והחזירהו לחנות שניה - טמא. ורבי שמעון מטהר את הראשונה, שהיה רבי שמעון אומר: רשות הרבים מפסקת למפרע, שאינו יכול לומר מת היה ברשות היחיד ותיה ברשות הרבים:

ב. יש דברים ברשות הרבים ועשאם כרשות היחיד. קפה ברשות הרבים גבוהה עשרה טפחים וטמאה בתוכה, ספק נגע ספק לא נגע - ספקו טהור. הכניס ידו לתוכה, ספק נגע ספק לא נגע - ספקו טמא. אם היתה כפישה על כתפו וכפר של תרומה כרוך בסיב או בניר ונתון בתוכה, ספק נגע ספק לא נגע - ספקו טהור. הכניס ידו לתוכה, ספק נגע ספק לא נגע - ספקו טמא. חמור ברשות הרבים גבוה עשרה טפחים וטמאה

מְסַר לוֹ הַפְּנִימִי, הַחִיצוֹן - טְמֵא, וְהַפְּנִימִי - אֵינוֹ טְמֵא אֲלָא עַד מְקוֹם שֶׁהוּא יְכוּל לִפְשֹׁט אֶת יָדוֹ וְלִיגַע. הֵיוּ שֵׁם זִיזִין יוֹצֵאִין גְּבוּהִין עֲשָׂרָה טַפְחִים, אוֹ חֲדָיִן גְּבוּהִין עֲשָׂרָה טַפְחִים - אֵינוֹ טְמֵא אֲלָא עַד מְקוֹם שֶׁהוּא יְכוּל לִפְשֹׁט אֶת יָדוֹ וְלִיגַע. הֵיָה הַחִיצוֹן שֶׁל אֶחָד וְהַפְּנִימִי שֶׁל אֶחָד, אָף עַל פִּי שֶׁהִטְהָרוּ נְתוּנוֹת בְּצַד מִפְתָּחוֹ שֶׁל פְּנִימִי - הָרִי אֵלוֹ טְהוּרוֹת. הַנִּכְנָס שֶׁלֹּא בְּרִשׁוֹת, אֶפְלוֹ עוֹמֵד בְּצַד הַטְּהָרוֹת - טְהוּרוֹת. וְכֵן בְּעוֹבֵד כּוֹכְבִים, אֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ מִשׁוּם יֵיזַן נֶסֶד:

ב. חֵבֵר שֶׁהָיָה יֵשֵׁן בְּבֵיתוֹ שֶׁל עִם הָאָרֶץ, וְכִלְיוֹ מְקַפְּלִין וּמְנַחֲזִין תַּחַת רֵאשׁוֹ, סִנְדְּלִיו וְחִבְתוֹ לִפְנֵיו - הָרִי אֵלוֹ טְהוּרִין מִפְּנֵי שֶׁהֵן בְּחֻקַּת הַמְּשִׁתְּמָר. חֵבֵר שֶׁאָמַר לְעַם הָאָרֶץ: 'לֵךְ וְיֵשֵׁן בְּתוֹךְ הַבַּיִת' - כָּל הַבַּיִת בְּרִשְׁתּוֹ. 'צֵא וְאִישָׁן עַל מִטָּה פְּלוּגִית' - אֵינוֹ טְמֵא אֲלָא אוֹתָהּ מִטָּה, וְעַד מְקוֹם שֶׁהוּא יְכוּל לִפְשֹׁט אֶת יָדוֹ וְלִיגַע מֵאוֹתָהּ הַמִּטָּה. אָמַר לוֹ: 'שְׁמוֹר לִי פֶרֶה זֹו שֶׁלֹּא תִכְנַס לְתוֹךְ הַבַּיִת'. 'שְׁמוֹר לִי פֶרֶה זֹו שֶׁלֹּא תִשְׁבֵּר אֶת הַכְּלִים' - הָרִי אֵלוֹ טְהוּרִין, שֶׁלֹּא מְסַר לוֹ אֲלָא שְׁמִירַת הַפֶּרֶה. אָבֵל אִם אָמַר לוֹ: 'שְׁמוֹר לִי הַבַּיִת הַזֶּה שֶׁלֹּא תִכְנַס בּוֹ הַפֶּרֶה'. 'שְׁמוֹר לִי כְּלִים הֵלֵלוֹ שֶׁלֹּא תִשְׁבְּרֵם הַפֶּרֶה' - הָרִי אֵלוֹ טְמֵאִין. רַבִּי אוֹמַר: אֲמַנִּין שְׂיָרְדוּ לְלֶקֶט צִירוֹת וְחֻסִּין בְּתוֹךְ הַבַּיִת - כָּל הַבַּיִת בְּרִשׁוֹתָן:

ג. אֲשֶׁתוֹ שֶׁל עִם הָאָרֶץ טוֹחֶנֶת עִם אֲשֶׁתוֹ שֶׁל חֵבֵר בְּזִמְנָן שֶׁהִיא טְמֵאָה, אָבֵל לֹא בְּזִמְנָן שֶׁהִיא טְהוּרָה. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמַר: אָף בְּזִמְנָן שֶׁהִיא טְמֵאָה לֹא תִטְחֵן, שֶׁאָף עַל פִּי שֶׁאֵינָה אוֹכֶלֶת, שֶׁחֲבָרְתָּה נּוֹתֶנֶת לָהּ וְאוֹכֶלֶת:

ד. הַגִּבְעָאִין שֶׁנִּכְנְסוּ לְתוֹךְ הַבַּיִת, אִם אָמְרוּ נִכְנְסֵנוּ אָבֵל לֹא נִגְעֵנוּ - הָרִי אֵלוֹ נֶאֱמַנִין, שֶׁהִפָּה שֶׁאֲסַר הוּא הִפָּה שֶׁהִתִּיר. אִם הָיוּ אַחֲרִים מְעִידִין עֲלֵיהֶם שֶׁנִּכְנְסוּ - אֵין נֶאֱמַנִין לֹדֵם לֹא נִגְעֵנוּ, וּבְזִמְנָן שֶׁהִמְשַׁכּוֹן בִּידֵם אָף עַל פִּי שֶׁאֵין אַחֲרִים מְעִידִין עֲלֵיהֶן - אֵינָם נֶאֱמַנִין מִפְּנֵי שֶׁהִמְשַׁכּוֹן מְעִידִים. וְאִם הָיָה

לְשִׁבְתָּ, וְרִשׁוֹת הָרַבִּים לְטְמֵאָה. מְבוֹאוֹת הַיּוֹרְדִין לַיָּם אוֹ לְנֶהָר, אָף עַל פִּי שֶׁגְּדוּדֵי מִכָּאן וּמִכָּאן, וְרַבִּים מְטַפְּסִים וְעוֹלִין בָּהֶן - רִשׁוֹת הַיַּחֲדִיד לְשִׁבְתָּ, וְרִשׁוֹת הָרַבִּים לְטְמֵאָה:

ה. גְּנוֹת הָעִיר שֶׁדָּרָךְ הָרַבִּים מֵהִלְכַת עֲלֵיהֶן - רִשׁוֹת הַיַּחֲדִיד לְשִׁבְתָּ, וְרִשׁוֹת הָרַבִּים לְטְמֵאָה. דְּמוֹסִיאוֹת וּמְרַחֲצוֹת - רִשׁוֹת הַיַּחֲדִיד לְשִׁבְתָּ, וְרִשׁוֹת הָרַבִּים לְטְמֵאָה. גְּנָה בְּזִמְנָן שֶׁהִיא מְשִׁתְּמַר - רִשׁוֹת הַיַּחֲדִיד, אִם אֵינָה מְשִׁתְּמַר - רִשׁוֹת הָרַבִּים. בְּסִילְקֵי שְׁפוֹתְחִין אוֹתָהּ בְּיָמִים וְנוֹעֲלִין אוֹתָהּ בְּלֵילוֹת, בְּזִמְנָן שֶׁהִיא פְּתוּחָה - רִשׁוֹת הָרַבִּים, נְעוּלָה - רִשׁוֹת הַיַּחֲדִיד. נִמְצְאָתָ אוֹמַר: בַּיּוֹם - טְהוּרָה, וּבְלַיְלָה - טְמֵאָה. בְּסִילְקֵי שֵׁישׁ לָהּ שְׁנֵי פְתָחִים זֶה כְּנֶגֶד זֶה, וְכֵן סִטְיֹו שֶׁהוּא גְדוֹר מִכָּאן וּמִכָּאן וְרוּחַ בֵּין הָעַמּוּדִים - רַבִּי יְהוּדָה אוֹמַר: אִם עוֹמֵד בְּצַד זֶה וְרוֹאֶה אֶת הַנִּכְנְסִין וְאֵת הַיּוֹצֵאִין בְּצַד הַלּוֹ - רִשׁוֹת הַיַּחֲדִיד לְשִׁבְתָּ וְרִשׁוֹת הָרַבִּים לְטְמֵאָה. וְאִם לֹא - רִשׁוֹת הַיַּחֲדִיד לְכָאן וּלְכָאן:

ו. בְּסִילְקֵי שֵׁישׁ לָהּ שְׁנֵי פְתָחִים מְכַנְיִין זֶה כְּנֶגֶד זֶה, הָאֲמַצְעִי שֶׁלָּהּ - רִשׁוֹת הַיַּחֲדִיד לְשִׁבְתָּ וְרִשׁוֹת הָרַבִּים לְטְמֵאָה, וְהַצְּדִדִין - רִשׁוֹת הַיַּחֲדִיד לְכָאן וּלְכָאן; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר - וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: אֶחָד הַצְּדִדִין וְאֶחָד הָאֲמַצְעִי - רִשׁוֹת הַיַּחֲדִיד לְשִׁבְתָּ וְרִשׁוֹת הָרַבִּים לְטְמֵאָה. וּמוֹדָה רַבִּי מֵאִיר לְחֻכְמִים, בְּכִסְלֵי שֵׁישׁ שְׁנֵי פְתָחֵיהֶם מְכַנְיִין זֶה כְּנֶגֶד זֶה, כְּגוֹן חֲצֵר בֵּית גִּדִי וְחֻמְתָּהּ, שֶׁאֶחָד הָאֲמַצְעִי וְאֶחָד הַצְּדִדִין - רִשׁוֹת הַיַּחֲדִיד לְשִׁבְתָּ וְרִשׁוֹת הָרַבִּים לְטְמֵאָה. וּמוֹדִים חֻכְמִים לְרַבִּי מֵאִיר בְּחֲצֵר יַחֲדִידֵי שֶׁדָּרָךְ הָרַבִּים מִפְּסָקְתָּהּ, כְּגוֹן חֲצֵר בֵּית גְּדֵר וְחֻמְתָּן, שֶׁהָאֲמַצְעִי - רִשׁוֹת הַיַּחֲדִיד לְשִׁבְתָּ וְרִשׁוֹת הָרַבִּים לְטְמֵאָה, וְהַצְּדִדִין - רִשׁוֹת הַיַּחֲדִיד לְכָאן וּלְכָאן:

מִסְכַּת טְהוּרוֹת פֶּרֶק שְׁמִינִי

א. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמַר: הַמוֹסֵר מִפְּתַח לְעַם הָאָרֶץ, הַבַּיִת - טְמֵא. מְסַר לוֹ הַחִיצוֹן וְלֹא

עוֹבֵד כּוֹכְבִים עֲמֵהוּ, אֵף עַל פִּי שְׁהַמְשֹׁכּוֹן בִּידוֹ, וְאֵף עַל פִּי שְׁאַחֲרִים מְעִידִין בְּהֵן שְׁנִכְנֶסוּ - הָרִי אֱלוֹ נְאֻמָּיִן מִפְּנֵי שְׁאִימַת עוֹבֵד כּוֹכְבִים עֲלֵיהֶן :

ה. הַגְּנָבִים שְׁנִכְנֶסוּ לְתוֹךְ הַבַּיִת - כָּל הַבַּיִת כְּלוּ טָמֵא. וְחֻכְמִים אֹמְרִים : אֵינּוּ טָמֵא אֱלָא עַד מְקוֹם שֶׁהֵן יְכוּלִין לִפְשֹׁט [אֶת] יְדֵיהֶן וְלִיגַע. נִמְצָא מְקוֹם הַגְּנָבָה, רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אֹמֵר : כָּל הַבַּיִת כְּלוּ טָהוֹר, עַד פִּי מְקוֹם הַגְּנָבָה. רַבִּי אֹמֵר : אֵינּוּ טָמֵא אֱלָא מְקוֹם הַגְּנָבָה עַד מְקוֹם שִׁיכּוּלִין לִפְשֹׁט אֶת יְדֵיהֶן וְלִיגַע מִמְּקוֹם הַגְּנָבָה. מוֹדֵה רַבִּי מֵאִיר לְחֻכְמִים בְּחֻרְוִין וְהַדוֹתִין, שְׁאִין בְּהֵם מְקוֹם רַגְלֵי הַגְּנָבִין - שְׁאֵינּוּ טָמֵא אֱלָא עַד מְקוֹם שֶׁהֵן יְכוּלִין לִפְשֹׁט אֶת יְדֵיהֶן וְלִיגַע :

ו. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה : מוֹדֵה רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה לְחֻכְמִים בְּחֻלוֹנוֹת שֶׁל אוֹלִיאָרִין שֶׁהֵם נִפְתָּחִין זו לְתוֹךְ זו, שְׁאֵם הָיוּ כְּלִים נִשְׁמָטִין מֵאַחֲרֵיהֶן - שֶׁהֵן טָמֵאִין. וְחֻכְמִים אֹמְרִים : בֵּין כֶּף וּבֵין כֶּף - טָמֵאִין. הַמְּנִיחַ כְּלִי בְּחֻלוֹנוֹת שֶׁל אוֹלִיאָרִין, נֶעַל וְחָתַם, אֵף עַל פִּי שְׁבָא וּמִצָּאוּ מִפְּתַח פְּתוּחַ וְחָתַם מְקַלְקֵל - טָהוֹר. חָתַם שְׁאֵמְרוּ, אֶפְלוּ טֵיט אֶפְלוּ קִיסָם. נִפְרַשׁ כְּלִי מִחֻלוֹנוֹת שֶׁל אוֹלִיאָרִין - הָרִי אֱלוֹ טָמֵאִים, מִפְּנֵי שֶׁהַעוֹבֵד כּוֹכְבִים נִשְׁעֵן עֲלֵיהֶן. רַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר : אֶפְלוּ נִמְאָ אַחַת יוֹצֵאת מֵהֵן - טָמֵאִין, מִפְּנֵי שֶׁהַמְּדַרְס מְבִיא טָמְאָה לְעִצְמוֹ בְּכָל שְׁהוּא :

ז. הַלּוֹקַח כְּלִים מֵאוֹמְנֵי עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים, וְהַמוֹסֵר כְּלִים לְאוֹמְנֵי עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים - טָמֵאִין מְדַרְס וְטָמֵאִים טָמֵא מֵת. הַלּוֹקַח כְּלִים מֵאוֹמְנֵי עַם הָאָרֶץ, וְאָמַר לוֹ : 'שְׁמֹר לִי אֶת אֱלוֹ - טָמֵאִין מְדַרְס וְטָהוֹרִין מִטָּמֵא מֵת. הַנִּיחָן עַל כֹּתֵפוֹ - טָמֵאִין אֵף מִטָּמֵא מֵת. אָמַר רַבִּי דוֹסְתַאי בְּרַבִּי יֵנְאִי : לֹא נִחְלְקוּ בֵּית שְׁמַאי וּבֵית הֵלֵל עַל הַמוֹסֵר לִיחִיד שֶׁהֵן טָמֵאִין, וְעַל הַמְּנִיחַ בְּפָנֵי רַבִּים שֶׁהֵן טָהוֹרִים. עַל מָה נִחְלְקוּ? עַל הַמוֹסֵר לְרַבִּים וְעַל הַמְּנִיחַ לִיחִיד, שְׁבֵית שְׁמַאי מִטָּמֵאִין, וּבֵית הֵלֵל מִטָּהוֹרִין. מַעֲשֵׂה בְּאֶחָד שֶׁשְׁכַח כְּלִים

בְּבֵית הַכְּנֶסֶת, וּבָא מַעֲשֵׂה לְפָנֵי חֻכְמִים, וְטָהְרוּ, שְׁאֵינָה רְשׁוּת עִם הָאָרֶץ :

ח. הַנִּיחַ כְּלִי בְּבֵית הַמְּרוֹחֵץ, וּבָא וּמִצָּאָן כְּמוֹת שֶׁהֵן - הָרִי אֱלוֹ טָהוֹרִין, וּמִלְמַדִּין אוֹתוֹ שֶׁלֹּא יַעֲשֶׂה כֵן (בְּטָהֲרוֹת). הַנִּיחַ גִּתּוֹ וּבֹרוֹ וְנִכְנַס לְעִיר, אֵף עַל פִּי שְׁבָא וּמִצָּא עִם הָאָרֶץ עוֹמֵד בְּצֶדֶן - טָהוֹרִין. וְכֵן בְּעוֹבֵד כּוֹכְבִים, אֵינּוּ חוֹשֵׁשׁ מִשׁוּם יַיִן נֶסֶף. עִם הָאָרֶץ שְׁבָא לְהַזּוֹת - אֵין מִזִּין עֲלָיו וְעַל כְּלָיו אֱלָא לְאַחַר שְׁלִשָּׁה יָמִים. אָבֵל חֶבֶר שְׁבָא לְהַזּוֹת - מִזִּין עֲלָיו וְעַל כְּלָיו מִיָּד. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה : בְּמָה דְּבָרִים אָמוּרִים? שֶׁהִיא בְּחֻזְקַת אוֹכְלֵי תְרוּמָה. לֹא הִיא בְּחֻזְקַת אוֹכְלֵי תְרוּמָה, מִזִּין עֲלָיו - מִיָּד, וְעַל כְּלָיו - מִשִּׁישְׁתַּמֵּר :

ט. הִיא לְבוּשׁ חֲלוּק וְעֵטוּף בְּטָלִית, וְהִיא בְּלָבוּ עַל הַחֲלוּק, וְאֵין בְּלָבוּ עַל הַטָּלִית - הַחֲלוּק טָהוֹר וְהַטָּלִית טָמְאָה. הִיא סֵל עַל כֹּתֵפוֹ וְהַמְּגַרְפָּה בְּתוֹכָהּ, וְהִיא בְּלָבוּ עַל הַסֵּל, וְאֵין בְּלָבוּ עַל הַמְּגַרְפָּה - הַסֵּל טָהוֹר וְהַמְּגַרְפָּה טָמְאָה :

י. הִיא מִשְׁתַּמֵּשׁ מִן הַחֵבֶית בְּחֻזְקַת שֶׁל חֲלִיץ, וְאַחַר כֶּף נִמְצָאת שֶׁל תְּרוּמָה - הָרִי זו טָהוֹרָה וְאִסוּרָה בְּאִכְלָהּ, מִפְּנֵי שֶׁסֶפֶק טְבוּל יוֹם. אָמְרוּ לוֹ עַל הַתְּלוּיָהּ : 'טָהוֹרָה הִיא' - הָרִי זו טָהוֹרָה. וְאֵם אָמַר : 'הָרִינִי מְנִיחָה עַד שְׁאֵשָׁאֵל עֲלֶיהָ' - הָרִי זו טָמְאָה :

יא. מִשְׁקִין טָמֵאִין וְטָהוֹרִין בְּתוֹךְ הַבַּיִת - הוֹלְכִין אַחַר הָרֵב. וּמַעֲשֵׂה בְּאִשָּׁה אַחַת שֶׁסָּנְגָה מִשְׁקִין תְּלוּיִין בְּתוֹךְ הַבַּיִת, וְנִפְל כֶּפֶר שֶׁל תְּרוּמָה, וּבָא מַעֲשֵׂה לְפָנֵי חֻכְמִים וְטָמְאוּהוּ מִפְּנֵי שֶׁהִסִּיחָה דַּעְתָּהּ מֵהֵם. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן פִּילָא : מִפְּנֵי מָה רַבִּי עֲקִיבָא מְטַמֵּא? מִפְּנֵי שֶׁהִנְשִׂים גְּרַגְרָנִיּוֹת הֵן, אִשָּׁה מְגַלָּה אֶת הַקְּדָרָה לִידַע מָה חִבְרָתָהּ מִבְּשֻׁלַת.

מִסְכַּת טָהוֹרוֹת פֶּרֶק תְּשִׁיעִי

א. חֶבֶר וְעַם הָאָרֶץ שֶׁהָיוּ שְׁרוּיִין בְּחֻצְרוֹ, וְשִׁכְחוּ כְּלִים בְּחֻצְרוֹ, הָרָאוּ לִיטְמָא מְדַרְס - טָמֵא מְדַרְס, וְהָרָאוּ לִיטְמָא מֵת - טָמֵא

ה. הַמְאָבֵד וְהַמּוֹצֵא בְרִשּׁוֹת הַיְחִיד וְעֵבֶר
עֲלִיהֶן לִילָה אֶחָד - טְמֵאִין מְדָרְס וְטְהוֹרִין
מְטַמֵּא מֵת. וְרַבֵּי שְׁמַעוֹן מְטַהֵר, שֶׁהִיָּה רַבִּי
שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: אֶבֶד מַחֵט וּמִצָּא מַחֵט -
טְהוֹר, שְׁאַנִּי אוֹמֵר: מַחֵט שְׁאָבֵד הוּא מַחֵט
שְׁמַצָּא. וּמוֹדִים חֲכָמִים לְרַבִּי שְׁמַעוֹן בְּמִנִּיחַ
וְשִׁכַח בְּרִשּׁוֹת הָרַבִּים שְׁאָף עַל פִּי שְׁעֵבֶר
עֲלִיהֶן לִילָה אֶחָת - אֵינן טְמֵאִין מְדָרְס,
וּבְמִנִּיחַ וְשִׁכַח בְּרִשּׁוֹת הַיְחִיד וְעֵבֶר עֲלִיהֶן
לִילָה אֶחָד - טְמֵאִין מְדָרְס וְטְהוֹרִין טְמֵא מֵת.
הַמְאָבֵד וְהַמּוֹצֵא בְּתוֹךְ הַבַּיִת - הֲרִי זֶה טְהוֹר,
מִפְּנֵי שֶׁהֵן בְּחֻזְקַת הַמִּשְׁתַּמֵּר:

ו. כָּלִים שְׁטוּחִין בְּרִשּׁוֹת הַיְחִיד לְמַעֲלָה
מַעֲשֶׂרָה טְפָחִים - טְהוֹרִין; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר.
רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: אִפְלוּ לְמַעֲלָה מִמָּאָה
אַמּוֹת - טְמֵאִים. גָּגוּ שֶׁל חֶבֶר לְמַעֲלָה בְּצַד
גָּגוּ שֶׁל עִם הָאָרֶץ, חֶבֶר שׁוֹטֵחַ שָׁם כָּלִים
וּמִנִּיחַ שָׁם טְהוֹרוֹת. אָף עַל פִּי שְׁעַם הָאָרֶץ
יָכוֹל לִפְשֵׁט אֶת יָדוֹ וְלִיגַע שָׁם - הֲרִי אֵלּוּ
טְהוֹרוֹת. וְכֵן בְּעוֹבֵד כּוֹכְבִים, אֵינּוּ חוֹשֵׁשׁ
מִשׁוּם יֵין נֶסֶף. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל
אוֹמֵר: גָּגוּ שֶׁל חֶבֶר לְמַעֲלָה מִגָּגוּ שֶׁל עִם
הָאָרֶץ, חֶבֶר שׁוֹטֵחַ שָׁם כָּלִים וּמִנִּיחַ שָׁם
טְהוֹרוֹת, וּבְלֵבֶד שְׁאִינן עִם הָאָרֶץ יָכוֹל לִפְשֵׁט
אֶת יָדוֹ וְלִיגַע:

ז. נָפַל כְּלוּי בְּתוֹךְ בָּאָרוֹ שֶׁל עִם הָאָרֶץ - הֲרִי
זֶה טְמֵא, וְטְהוֹר בְּעֲלִיתּוֹ. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר:
מִשְׁקָה סְרוּחַ - הֲרִי זֶה טְהוֹר. אָמְרוּ לוֹ: אֵינן
הַמְשַׁקֵּין יוֹצְאִין מִיַּד הַפֶּרֶה וְלֹא מִיַּד הַכֶּלֶב.
חֲטִינן הַיּוֹצְאִין עִם גְּלָלֵי הַבֶּקָר, וְשַׁעוֹרִין
הַיּוֹצְאִין עִם גְּלָלֵי הַבְּהֵמָה, אָף עַל פִּי שֶׁחֶשֶׁב
עֲלִיהֶן לְאוֹכְלִין - אֵינן מְטַמְּאִין טְמֵאָת
אוֹכְלִין. כְּנֶסֶן לְאוֹכְלִין - אֵינן מְטַמְּאִין טְמֵאָת
אוֹכְלִין. גְּלָלִין אָף עַל פִּי שֶׁכְּנֶסֶן לְמִשְׁקִין -
בְּטָלָה דַּעְתּוֹ. גּוֹזֵל שְׁנֶפֶל לְתוֹךְ הַבּוֹר שֶׁל גֵּת,
חֶשֶׁב עָלָיו לְעוֹבֵד כּוֹכְבִים - טְמֵא, לְכָלֶב -
טְהוֹר; דְּבָרֵי רַבִּי עֲקִיבָא. וְרַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נּוּרִי
מְטַמֵּא. מַעֲשֶׂה הִזֵּה וְנִמְנָו עָלָיו חֲמִשָּׁה זְקָנִים
בְּלוֹד, וְטַמְּאוּהוּ:

ח. עֲרַבָה שֶׁהִיא טְמֵאָה מִמִּשְׁקָה - אֵינן לְשִׁין
בִּהּ קִמַח שֶׁל חֲלִין, וְאֵינן עוֹרְכִין בִּיהּ בְּצֶק שֶׁל

מֵת. לִזְוֵה סֶכֶה בְּפִנֵּי עֲצָמוֹ וְלִזְוֵה סֶכֶה בְּפִנֵּי
עֲצָמוֹ, לִזְוֵה מְחִיצָה בְּפִנֵּי פִתְחוֹ וְלִזְוֵה מְחִיצָה
בְּפִנֵּי פִתְחוֹ, זֶה מִנִּיחַ כְּלוּי בְּתוֹךְ סִכְתּוֹ וְזֶה
מִנִּיחַ כְּלוּי בְּתוֹךְ סִכְתּוֹ, זֶה מִנִּיחַ כְּלוּי עַל גְּבִי
מְחֻצְתּוֹ וְזֶה מִנִּיחַ כְּלוּי עַל גְּבִי מְחֻצְתּוֹ - הַכֹּל
טְהוֹרִין. וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: אָף עַל פִּי שְׁאִינן
שָׁם לֹא סֶכֶה וְלֹא מְחִיצָה - טְהוֹרִין, שְׁזֵה
מִנִּיחַ לְפָנָי פִתְחוֹ וְזֶה מִנִּיחַ לְפָנָי פִתְחוֹ. לִזְוֵה
מְחֻצְתּוֹ אוֹ סֶכֶה לְפָנָי פִתְחוֹ שֶׁל חֶבֶר וְלִזְוֵה
מְחֻצְתּוֹ אוֹ סֶכֶה לְפָנָי פִתְחוֹ שֶׁל חֶבֶר - הֲרִי
אֵלּוּ טְמֵאִין, שְׁלִזְוֵה רִשּׁוֹת לְכַנֵּס וְלִזְוֵה רִשּׁוֹת
לְכַנֵּס:

ב. חֶבֶר שֶׁהִנִּיחַ אוֹכְלִין וּמִשְׁקִין עַל גְּבִי מַעֲיָן
וְיָרַד לְשִׁתּוֹת - טְמֵאִים, מִפְּנֵי שְׁאֲחָרִים
מִמְשַׁמְשִׁין בֵּהֶן. חֶבֶר שֶׁהִיָּה מוֹכֵר אוֹכְלִין
וּמִשְׁקִין עַל פִּתְחֵי חֲנוּתוֹ, הִנִּיחַ וְנִכְנַס - הֲרִי
אֵלּוּ טְמֵאִים מִפְּנֵי שְׁאֲחָרִים מִמְשַׁמְשִׁים בֵּהֶן:

ג. נֶאֱמָנִים עַמֵּי הָאָרֶץ עַל טְבִילַת טְמֵא מֵת,
וְאֵינן נֶאֱמָנִים עַל טְבִילַת מְדָף. חֶבֶר שְׁמַת
וְהִנִּיחַ פְּרוֹת - הוֹלְכִים אַחֵר רוֹב מְכַנְסִי, אִם
רַב מְכַנְסֵי תְרוּמָה - תְרוּמָה. הִנִּיחַ טְהוֹרוֹת -
הֲרִי אֵלּוּ טְהוֹרוֹת. הִנִּיחַ כָּלִים - הֲרִי אֵלּוּ
טְמֵאִין, שְׁאַנִּי אוֹמֵר: הַזּוֹ וְלֹא שָׁנוּ, אוֹ שָׁנוּ
וְלֹא טְבִלוּ, אוֹ שְׁמֵא לֹא הַזּוֹ כָּל עֶקֶר. חֶבֶר
שְׁמַת וְהִנִּיחַ פְּרוֹת, אִפְלוּ אוֹתָן הַיּוֹם כְּנֶסֶן -
הֲרִי אֵלּוּ בְּחֻזְקַת מִתְקַנְיָן:

ד. עִם הָאָרֶץ שֶׁקֶבֶל עָלָיו וְהָיוּ לוֹ טְהוֹרוֹת,
וְאָמַר: 'בְּרִי לִי שְׁלֵא נִטְמָאוּ', בְּזִמְנָן שֶׁהֵן
עֲשׂוּיּוֹת עַל גְּבִי אַחָרִים - אֲסוּרוֹת לוֹ
וְאֲסוּרוֹת לְכָל אָדָם. עַל גְּבִי עֲצָמוֹ - מִתְרוֹת
לוֹ וְאֲסוּרוֹת לְכָל אָדָם. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר:
אִם מִתְרוֹת לוֹ - מִתְרוֹת לְכָל אָדָם, וְאִם
אֲסוּרוֹת לְכָל אָדָם - אֲסוּרוֹת לוֹ. וְכֵן עוֹבֵד
כּוֹכְבִים שְׁנִתְגַּזֵּר וְהָיָה לוֹ יֵין, וְאָמַר: 'בְּרִי לוֹ
שְׁלֵא נִטְמָא', בְּזִמְנָן שֶׁהוּא עֲשׂוּי עַל גְּבִי
אַחָרִים - אֲסוּר לוֹ וְאֲסוּר לְכָל אָדָם. עַל גְּבִי
עֲצָמוֹ - מִתְרָ לוֹ וְאֲסוּר לְכָל אָדָם. רַבִּי
עֲקִיבָא אוֹמֵר: אִם מִתְרָ לוֹ - מִתְרָ לְכָל אָדָם,
וְאִם אֲסוּר לְכָל אָדָם - אֲסוּר לוֹ:

אחר. ואף על פי שבא ומצא מפתח פתוח וחותם מקלקל - טהור. חותם שאמרו, אפלו טיט ואפלו קיסס. היו שם חורין וסדקין - אינו חושש שמא מושיט את הקנה ומסיטן. היו שם חלונות של ארבעה טפחים - נדונין כפתחים :

ה. העוטן זיתיו בתוך ביתו - עושה להן מחיצה מן הארץ ועד הקורות. ובלבד שלא יהו ניסוטיין מחמת המחיצה. רבן שמעון בן גמליאל אומר: אם היתה גבוה מן הארץ עשרה טפחים, אף על פי שאינה מגעת לקורות - טהורה. והעוטן בית הבד - כעוטן בתוך ביתו :

ו. מי שגמר את זיתיו - ישיר קפה אחת ויתננה לעיני הכהן או יוליף לו המפתח; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: מיד. רבי יוסי אומר: כל אותו היום. ורבי שמעון אומר: מעת לעת. יתר על כן אמר רבי שמעון: אפלו גמר את זיתיו בשש שעות בערב שבת - יוליף לו את המפתח מיד, ולמוצאי שבת בשש שעות. רבי שמעון בן יהודה אומר משם רבי שמעון: לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על המניח זיתים בכותש שימתונו שימלחום - שאינן מכשרין. על מה נחלקו? על שיהו נוחים לכתש, שבית שמאי אומר: מכשרין. ובית הלל אומר: אינן מכשרין :

ז. הזית שפצעו בידים טמאות - הכשר. סופתו במלח - לא הכשר. לידע אם יש בו שמן - לא הכשר. רבי יהודה אומר: הכשר. היתה לו אום של זיתים ועתידי להופכו, כיון שתקע בה את היתד אף על פי שיש בה גושין הרבה - הרי אלו אינן חבור. משתפכם נעשו אום - רבי יהודה אומר: אינן חבור. רבי יוסי אומר: חבור :

ח. גרגרין שנשרו במים, נעשו אום - רבי אליעזר אומר: אינן חבור. ורבי יוסי ברבי יהודה אומר: חבור. אם עד שלא נגמרה מלאכתן חשב עליהן ורצה לטול מהן בד אחד או שני בדין - בית שמאי אומרים :

תרומה. אבל אם רוצה, מביא קמח של חלין ועורף לתוכה בצק של תרומה, ובלבד שלא יהא בצק של תרומה נוגע בערבה. רבי שמעון בן אלעזר אומר: המזחלה שהיא שותתת ויורדת משקין, ובא טמא והפסיקן, העליונים - טמאין מפני שהן גרורין על גבי ידיו, והתחתונים - טהורין. (מקל שהיא מלאה משקין טופח - טמאין. ורבי יהודה אומר משם רבי יהושע: כיון שהשיקה למקוה - טהורה) :

מסכת טהרות פרק עשירי

א. רבן גמליאל אומר: משתגמר מלאכתן. הגומר את זיתיו בני יומן - חזרנו לדברי בית שמאי ולדברי בית הלל. רבי יעקב אומר: מוחל - משקה הוא. ומפני מה טהרו מוחל היוצא מן הזיתים עד שלא תגמר מלאכתו? מפני שאינו רוצה בקיומו. ורבי שמעון אומר: מוחל - מי פרות הוא. ומפני מה טהרו מוחל היוצא משקת בית הבד? מפני שאי אפשר לו בלא צחצוחי שמן. המוחל היוצא מן השמן - טמא. מן המעטן - טהור. כנסו ועשאו שקת - טמא :

ב. העוטן זיתיו בשני הבדין, כיון שנגמר אחד מהן - הכשר לקבל טמאה. המוסק זיתיו בגליל העליון ועתידי להורידן לגליל התחתון, אם עד שלא מסקן חשב עליהן - טהורין. ואם משמסקן חשב עליהן - רבי מאיר מטמא, ורבן שמעון בן גמליאל מטהר. הגומר את זיתיו ועתידי למוכרן - טהורין. לחפותן בעלין - טמאים :

ג. הלוקח מעטן של זיתים מן העובד כוכבים, אם יש מסיק על פי האדמה - יעשו בטרה, ואם לאו - יעשו טמאה. ומשל ישראל - נאמן לומר: לא גמרתיו. היתה לו אום של זיתים ומבקש לעשותם בטרה, אף על פי שהוא עתיד להוסיף עליהן קב אחד או שני קבין - הרי אלו טהורין. ובלבד שלא יערים. ואם הערים - הרי אלו טמאין :

ד. העוטן זיתיו בפני עם הארץ ונעל וחתם - אינו חושש שמא יש שם מפתח אחר וחותם

קוֹצָה בְּטַמְאָה וּמְחַפֶּה בְּטְהָרָה וּמוֹלִיץ בְּטְהָרָה לְבֵית הַבַּד. וּבֵית הַלֵּל אוֹמֵר: אִף מְחַפֶּה בְּטַמְאָה. וּבִלְבָד שְׁלֵא יַעֲקֹר אֶת כָּל הָאוֹם, אֲלֵא מְקוֹם שְׁנֵהֲגוּ לְהַנִּיחַ כְּדֵי בַד - מְנִיחַ כְּדֵי בַד. כְּדֵי בְדִידָה - מְנִיחַ כְּדֵי בְדִידָה. קִתְּכוּ - מְנִיחַ קִתְּכוּ. וּבִלְבָד שְׁלֵא יַעֲרִים. וְאִם הַעֲרִים - הָרִי אֵלּוּ טַמְאִים. וּבִלְבָד שְׁלֵא יַעֲקֹר אֶת כָּל הָאוֹם. וְאִם עֲקֹר כָּל הָאוֹם - הָרִי אֵלּוּ טַמְאִין. רַבִּי יִשְׁמַעֵאל בְּרַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר מִשׁוּם אָבִיו: אִף עַל פִּי שְׁעָקֹר אֶת כָּל הָאוֹם - הָרִי אֵלּוּ טְהוֹרִים. וְהַעוֹטֵן בְּבֵית הַבַּד - כְּאֵלּוּ עוֹטֵן בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ:

מִסְכַּת טְהוֹרוֹת פָּרָק אַחַד עָשָׂר

א. הִיָּה קוֹצָה מִן הַמַּעֲטָן וּמַעֲלָה לְרֹאשׁ הַגֵּג, וְנִמְצָא שָׁרִץ בְּגַג - הַמַּעֲטָן טְהוֹר. נִמְצָא בַּמַּעֲטָן - הַגֵּג טַמָּא; דְּבָרֵי רַבִּי. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: נִמְצָא בְּגַג - אֵינוֹ טַמָּא אֲלֵא גַג. בַּמַּעֲטָן - אֵינוֹ טַמָּא אֲלֵא מַעֲטָן. נִמְצָא בְּגוֹשׁ וּבְגַג, בְּתוֹךְ שְׁלֹשֶׁה יָמִים - הַמַּעֲטָן טַמָּא, לְאַחַר שְׁלֹשֶׁה יָמִים - הַמַּעֲטָן טְהוֹר. הַקּוֹרֵץ מְקַרְצֵת מִן הָעֶסֶה וְנִמְצָא שָׁרִץ בְּמְקַרְצֵת הָעֶסֶה - טְהוֹרָה, בְּעֶסֶה הַמְקַרְצֵת - טַמְאָה; דְּבָרֵי רַבִּי. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: נִמְצָא בְּעֶסֶה - אֵינוֹ טַמָּא אֲלֵא עֶסֶה. בְּמְקַרְצֵת - אֵין טַמָּא אֲלֵא מְקַרְצֵת. נִמְצָא בְּתוֹכָהּ שֶׁל מְקַרְצֵת - הַכֹּל טַמָּא:

ב. הַמַּעֲרָה מְכַלִּי לְכָלִי וְנִמְצָא שָׁרִץ בְּתַחְתּוֹן - הָעֲלִיּוֹן טְהוֹר. בְּעֲלִיּוֹן - תַּתְּחַתּוֹן טַמָּא; דְּבָרֵי רַבִּי. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: נִמְצָא שָׁרִץ בְּעֲלִיּוֹן - אֵינוֹ טַמָּא אֲלֵא עֲלִיּוֹן. בְּתַחְתּוֹן - אֵינוֹ טַמָּא אֲלֵא תַחְתּוֹן. נִמְצָא פְרוּרִין עַל גְּבִי פְרוּרִין, אִף עַל פִּי שְׁנֵגַע בְּכַבִּיצָה - אֵינוֹ טַמָּא. פְרוּרִין שֶׁעַל גְּבִי פְרוּרִין, אִף עַל פִּי שְׁנֵגַע בְּכַבִּיצָה - אֵינוֹ טַמָּא אֲלֵא מְקוֹם מַגְעוֹ. כִּיצַד הוּא עוֹשֶׂה? רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר מִשׁוּם רַבִּי חֲנִינְא: עוֹדָהּ הַשָּׁרִץ שֶׁם - תּוֹחֵב בְּהֵן קְסָמִים:

ג. עֲנָבִים עַד אֵימְתִי מִטַּמְאִין טַמְאִין אוֹכְלִין? עַד שִׁיְהִלְכוּ. וּמִשִּׁיְהִלְכוּ בְּהֵן שְׁתֵּי וַעֲרָב וְנִשְׁתִּירוּ בְּהֵן גִּרְגָרִין שְׁלָמִים - מִטַּמְאִין

טַמְאִין אוֹכְלִין. זֵיתִים עַד אֵימְתִי מִטַּמְאִין טַמְאִין אוֹכְלִין? עַד שִׁיטְעֲנוּ. וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: עַד שִׁיטְחֲנוּ. טַחֲנָן וְנִשְׁתִּירוּ מִהֵן גִּרְגָרִין שְׁלָמִין - מִטַּמְאִין טַמְאִין אוֹכְלִין. וְאֵלּוּ הֵן פְּרִיצֵי זֵיתִים וְעֲנָבִים? הַיּוֹצֵא מִתַּחַת הַקּוֹרֶה. הַגִּיפֵן מִן הַזֵּיתִים, כְּנֶסֶן לְאוֹכְלִין - מִטַּמְאִין טַמְאִין אוֹכְלִין. וְהַחֲרָצֵנִין וְהַזִּגִין אִף עַל פִּי שְׁכַנְסָן לְאוֹכְלִין - בְּטֶלָה דַּעְתּוֹ:

ד. הַשּׁוֹקֵל עֲנָבִים בְּכַף מֵאֲזֵנִים אִף עַל פִּי שְׁהִיין צָף עַל גְּבִי יָדָיו וְאִף עַל פִּי שְׁחֻשֵׁב עֲלָיו - טְהוֹר. כְּנֶסֶן לְתוֹךְ הַכֵּלִי - טַמָּא. הַדְּוֹרֵס עֲנָבִים בְּחִבִּיּוֹת אִף עַל פִּי שְׁהִיין צָף עַל גְּבִי יָדָיו - טְהוֹר. וְכֵן בְּעוֹבֵד כּוֹכְבִים, אֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ מִשׁוּם יַיִן נֶסֶךְ:

ה. הַבוֹצֵר כְּרָמוֹ לְשׁוֹק, אִם לֹא מִצָּא לְהֵן שׁוֹק - מְחִזְזִין לְגַת. וְאִף עַל פִּי שְׁמוֹלִיכִין בְּסָלִים טַמְאִים וּבְקוֹפּוֹת טַמְאוֹת - טְהוֹרִין. זֵיתִים לְשׁוֹק, לֹא מִצָּא לְהֵן שׁוֹק מְחִזְזִין לְבַד אִף עַל פִּי שְׁמוֹלִיכֵן בְּסָלִין טַמְאִין וּבְקוֹפּוֹת טַמְאוֹת - טְהוֹרִין. זֵיתִים וְעֲנָבִים טְהוֹרִין שְׁנֵכְנְסוּ לְרִשּׁוֹת הַגַּת - הַכְּשָׁרוֹ לְקַבֵּל טַמְאָה:

ו. הַלּוֹקֵחַ מִשְׁטִיחַ שֶׁל אֲדָמָה מִיִּשְׂרָאֵל - יַעֲשֶׂה בְּטְהָרָה. מִן הָעוֹבֵד כּוֹכְבִים - יַעֲשֶׂה בְּטַמְאָה, מִשְׁטִיחַ שֶׁל עֲלִין, בֵּין מִיִּשְׂרָאֵל בֵּין מִן הָעוֹבֵד כּוֹכְבִים - יַעֲשֶׂה בְּטַמְאָה. וְרַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: מִשְׁטִיחַ שֶׁל עֲלִין כַּמִּשְׁטִיחַ שֶׁל אֲדָמָה, מִיִּשְׂרָאֵל - יַעֲשֶׂה בְּטְהָרָה, וּמֵעוֹבֵד כּוֹכְבִים - יַעֲשֶׂה בְּטַמְאָה:

ז. הַלּוֹקֵחַ מִשְׁטִיחַ שֶׁל אֲדָמָה מִיִּשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹתוֹ צְמוֹקִין - הָרִי זֶה עוֹשֶׂה בְּטְהָרָה. הָאוֹכֵל מִן הַסָּלִים וּמִן הַמִּשְׁטִיחַ שֶׁל אֲדָמָה, אֲכָל וְהוֹתִיר כְּסָאָה כְּסָאִים וּזְרָקָן לְגַת, אִף עַל פִּי שְׁנוֹפֶצֶן לְגַת וְהִיין מִנְתּוֹ עַל גְּבִי עֲנָבִים - טְהוֹר. וְכֵן בְּעוֹבֵד כּוֹכְבִים, אֵין חוֹשֵׁשׁ מִשׁוּם יַיִן נֶסֶךְ. נָפֵל מִמֶּנּוּ גִרְגָר יְחִידִי, אִם יֵשׁ לוֹ חוֹתֵם - טְהוֹר, וְאִם לֹא - טַמָּא. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּזֵמַן שְׁנֵגַע בְּמְקוֹם חוֹתֵם, לֹא נִגַע בְּמְקוֹם חוֹתֵם - טְהוֹר. רַבִּי יוֹסִי בֶּן כֶּפֶר אוֹמֵר מִשׁוּם רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּזֵמַן שְׁנֵגַע בְּמְקוֹם הַמִּשְׁקָה, לֹא

נגע במקום המשקה - טהור. רבי יוסי אומר: אפלו נפלה הימנו ארבעה וחמשה ביצים ודרסן כלן בבת אחת, משקה היוצא מהן - טהור, שכיון שדרס עליהן - בטלה, שאין למשקין במה יטמא. מי שהיה עומד ומדבר על פי הבור ונתזה צנורה מפיו, ספק הגיע לבור ספק לא הגיע, של שמן - ספקו טמא, של זין - ספקו טהור מפני שהכל הבור קולטת:

ח. הזולף את הבור בכל אחת ואחת, נמצא השרץ בראשונה - כלן טמאות. באחרונה - היא טמאה וכלן טהורות. באמצעית, הימנה ולמטה - טמא, הימנה ולמעלה - טהור. במה דברים אמורים? בזמן שבדק ולא כסה, או כסה ולא בדק. היה בודקן ומכסן, ונמצא שרץ באחד מהן - הכל טמא:

ט. השרץ שנמצא צף על גבי שפת הבור של גת - ספקו טמא. לפועלים - ספקו טהור, מפני שזה ספק טמאה צפה. גת העליונה - רשות הרבים, והתחתונה - רשות היחיד. אימתי? בזמן שהרבים נכנסין בזו ויוצאין בזו. אבל אין שם אלא פתח אחד או פרצה אחת - זו וזו רשות היחיד:

י. מי שהיו גתיו ובדיו טמאין ומבקש לטהרן; הדפין והלובין והעדשים - מדיחן והן טהורין. של נצרים ושל בצבוץ - צריך לנגבן. של שיפה ושל גמי - צריך לישן. כמה הוא מישנן? שנים עשר חדש. רבן שמעון בן גמליאל אומר: מגת לגת ומבד לבד. רבי יוסי אומר: אם רצה לטהרן מיד - חולטן ברותחים או מולגן במי זיתים. רבן שמעון בן גמליאל אומר משום רבי יוסי: נותנן בצנינור שמימיו מקלחין ובמים שמימיו רודפים. כשם שהוא מנגב לזין נסך, כך הוא מנגב לטהרות:

13 ראשון Sunday	ז 7	נץ החמה _____ 7:19 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:41 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:29 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 6:03 נ"ך: זכריה ד-ה תוספתא: טהרות ה	עלות השחר _____ 6:07 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:05 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:05 שקיעה _____ 4:51 בבלי: חולין מז ירושלמי: כלאים כג
14 שני Monday	ח 8	נץ החמה _____ 7:18 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:41 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:29 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 6:04 נ"ך: זכריה ו-ז תוספתא: טהרות ו	עלות השחר _____ 6:06 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:05 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:05 שקיעה _____ 4:52 בבלי: חולין מז ירושלמי: כלאים כד
15 שלישי Tuesday	ט 9	נץ החמה _____ 7:18 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:41 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:29 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 6:05 נ"ך: זכריה ח-ט תוספתא: טהרות ז	עלות השחר _____ 6:06 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:05 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:05 שקיעה _____ 4:53 בבלי: חולין מט ירושלמי: כלאים כה
16 רביעי Wednesday	י 10	נץ החמה _____ 7:17 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:41 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:29 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 6:07 נ"ך: זכריה י-יא תוספתא: טהרות ח	עלות השחר _____ 6:05 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:05 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:05 שקיעה _____ 4:54 בבלי: חולין נ ירושלמי: כלאים כו
17 חמישי Thursday	יא 11	נץ החמה _____ 7:17 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:41 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:29 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 6:08 נ"ך: זכריה יב-יג תוספתא: טהרות ט	עלות השחר _____ 6:05 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:05 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:05 שקיעה _____ 4:55 בבלי: חולין נא ירושלמי: כלאים כז
18 ששי Friday Candle Lighting 4:39 הדלקת הנרות	יב 12	נץ החמה _____ 7:16 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:41 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:29 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 6:09 נ"ך: זכריה יד-מלאכי א תוספתא: טהרות י	עלות השחר _____ 6:04 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:05 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:05 שקיעה _____ 4:56 בבלי: חולין נב ירושלמי: כלאים כח
19 שב"ק Shabbos Shabbos Ends 6:10 זמן מוצש"ק	יג 13	Shabbos Shirah נץ החמה _____ 7:16 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:41 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:29 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 6:10 נ"ך: מלאכי ב-ג תוספתא: טהרות יא	בשלה, שירה עלות השחר _____ 6:04 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:05 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:05 שקיעה _____ 4:57 בבלי: חולין נג ירושלמי: כלאים כט

וְעַן עַם קוֹמֵט אֵן שׁוֹעֵר צִוּ וְעֵרָן מְקוֹרֵב צוּם צְדִיקָה, דָּאֵן הֶעֱלֵפֵט דָּאָס צִוּ צִוּ:
קִעֲנֵנָּן בְּעִסְעֵר דִּינֵעָן דְּעַם אִיבְעֵרֵשְׁמֵן.

(ספר המדות אות צדיק סימן י"ב)